

העולם הזה

תוקם ועדת חקירה לאומית לחקר פרשת בראנד!

אשמת שרת



אל דוכן המואשמים:

ההנהגה הציונית

וממשלת בריטניה

*

את מי שירת

משה שרת

בפרשת

השוואה?

של בראנד

המיסמכים המאשימים בעדותו

לבי-רע-לי

...אומרת מפא"י

לא יאומן כי יסופר:

כבר היום מגייסים מנהיגי מפא"י את עבדול-נאצר ואת בורגיבה, כדי שהללו יעזרו להם במלחמת הבחירות, ולא נתפלא אם יגייסו מחר, להבדיל, גם את הנשיא קנדי ואת מר דיפנביקר.

„בורגיבה מציע את חיסולנו!”

„נאצר צובר כח התקפה!”

כך זועקות כותרות „זרקור”, עתון הבחירות של מפא"י.

כלום התיאשה מפא"י מדרך השכנוע ובוחרת לזרוע בהלה?

כלום חוששת מפא"י שהציבור לא ידע להבחין בין בטחון ל„בטחוניזם”?

הכל יודעים שהבטחון הוא מטרה משותפת לכל המפלגות בישראל. מהוץ לקוטור ניסטים, ואילו „בטחוניזם” הוא ניסיון ליצור אווירה של היסטריה, שבתוכה מקווה מפא"י להשכיח כל אמת שאינה נעימה לה ובתוך כך לשמור על השלטון.

כיום, כיוון שמפא"י עומדת למשפט הציבור, היא „מגלה” ומעלה את קיומה של „הסכנה הריכוזית”.

ניצול של סכנות חזין כדי להשכיח מצבים פנימיים, הוא טכניקת ריאקציונרי ישן, שמפא"י אינה בוחלת לנקוט בו. עד כדי כך, שהיא מכריזה כי:

„חייבת ישראל תודה לנשיא תוניסיה, בורגיבה!”

לא בפעם הראשונה מכלבלת מפא"י את טובת מפא"י עם טובת ישראל. מכינים אנו בתחלת שמפא"י רואה עצמה חייבת תודה לבורגיבה, על שנתן בידה מה שנראה לה כשום טוב להצליף בו על דעת-הקהל. אבל, להודות לו בשם ישראל?!

כך מורידה מפא"י את רמת הוויכוח הפוליטי בישראל למישור הפרימיטיבי ביותר. ב„זרקור” שלה לא תמצאו שמיץ של ויכוח רציני עם יריבים, — רק בדיחות זולות, קריקטורות קלוקלות, חידונים בלי פרטים וחידונים עם פרטים.



מוגש עלידי

המפלגה

הליינד-יית

כדיחה טובה אהת בכל זאת מצאנו ב„זרקור”: — את השם „ליברלי” כותבת מפא"י „לבי-רע-לי”, ואכן אין פלא שלבה של מפא"י רע עליה, עם קום מפלגת הליברלים.

כי מפא"י יודעת שהציבור יודע כי הגיעה השעה לדרך חדשה!

ביום ראשון, כ' סיוון תשכ"א — 4.6.61

נעלה לקברם של
ברעמי ילוביץ (בועז)
משה רדומיסלבסקי (אורי)
חיים ריבנבך (פתחיה)
אברהם יהודאי (אלחנן)
ישעיהו פרחי (יוסף)
אשר פלדמן (גדליה)
אריה לנדזור (עוזי)
יוסף יפה (חיים)
שמואל צוקרמן (אריה)
דוד ערני (שלמה)
צבי ארטל (משה)

אנשי „לוחמי חרות ישראל”, שנפלו למען שחרור המולדת מידי שלטון זר ביום י"ח סיוון תש"ו בהתקפה על בתי המלאכה של הרכבת בחיפה. קרוביהם, חבריהם וידידיהם מזוהמים.

העולים לקברם נפגשים ביום זה בשעה 3 אחה"צ ליד קפה „עטרה” בתחנת האוטובוסים המרכזית בתל-אביב.

חבריהם לפעולה.

העולם הזה, שבועון החודשות הישראלי.
 המערכת והמנהלה: תל-אביב, גליקסון 8, סלפון 26785, ת.ד.
 136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ ת"א.
 פק 6 • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

20.12.61

השבוע עמד העולם הזה ב" מרכזם של שני משפטים. האחד התקיים בפני שופטת השלום לאה עוגן בתל-אביב, שביררה את תביעת המשטרה נגד כתב חרות שלמה נקדימון ונגד כתב העולם הזה אלי תבור. השניים הואשמו בכך, שחזרו לבית תי-אטרון אוהל ללא רשות, שעה שנערכה בו ישיבת מרכז מפא"י. היתה זו אותה ישיבה בה החליט מרכז מפא"י להדיח את פנחס לבון מתפקידו כמוזכיר הכללי של ההסתדרות.

אינני רוצה לעמוד כאן על הצדדים המשפטיים של פרשה זו. הם יתבררו בפני השופטת עוגן. מעניין יותר, בשלב זה, הצד הציבורי.

הנה נערכה ישיבה מפלגתית, בה הגיעה לשיאה סערה לאור מית ממדרגה ראשונה; סערה סביב עצם דמותה של הארובה הזאת. מה שהתנהל באולם אוהל באותה שבת שחורה לא נגע לסודות פנימיים של מפא"י, אלא לפרשה ממלכתית שעניינה כל אורה ואורה.

מתוך נסיון קודם, היה לנו היסוד להאמין כי שליטי המפ"י לגה ינסו להסתיר מן הציבור את פרטי הישיבה הגורלית. אנו, המאמינים כי הדמוקרטיה טיה בניה על אורה נאור, ה" יודע את העובדות החשובות של חיי המדינה, החלטנו כי האורח ידע גם על המתרחש באותה ישיבה.

יתכן כי המשפט בא להזהיר עתונאים אחרים, שלא ילכו ב" דרך זו וכי מוטב שיסתפקו לה" בא בקומוניקאטים שמרכז המפ"י לגה יאות לחלק להם. אם כן, חבל על הזמן והמאמץ. אנו נמשיך להשיג אינפורמאציה בכל דרך אפשרית, כדי להגיש ל" אורה.

המשפט השני התנהל בירר-שלים, בפני שופט השלום יוסף חריש. הוא לא התחיל, אלא הסתיים. היה זה משפטו של חי חסידוף, איש המופת ה" ירושלמי.

השופט מצא אותו אשם, על כי העביר להעולם הזה את ה" מכתבים שחשפו את קנוניות צמרת המשטרה להבטיח את זיכויו של יחזקאל סהר בדין, ואף ציירו תמונה ברורה של אולת ידה של התביעה מול קנוניה זו.

פירסום המיכתבים גרם לזע-זוע ציבורי עמוק. כתוצאה מ" מנו נוהלה התביעה לפי קחים אחרים לגמרי והמפקח הכללי לשעבר הוכח כשקרן. קנוניה אפילה נגד טוהר המשפט, הו" מה.

האיש שגרם לכך, האיש ש" נתן לאורחי המדינה שיעור ל" מופת בהתנהגות מצפונית — נשלח עתה לחודשים מאסר. הוא לא עשה את מעשהו תמו-רת בצע, ואף לא הכחישו. לולא הודה בו מרצונו החופשי, לא היה איש יכול להוכיח דבר נגדו. אולם טיבעם של אנשי מופת, כי הם עושים את מעשי-הם לאור השמש.

צר לי על שהשופט חריש לא הביא שיקולים ציבוריים וחיוני-כיים אלה בחשבון, בעת שדן את חי חסידוף.

המיקרה כולו משול לאורח הגון, התופס גנב בחשכת לילה. הוא קורא „גנב” ומועיק את האנדרחים. באה המשטרה ועו-צרת אותו באשמת הפרת ה" שקט, בניגוד לתקנות עירוניות. לדעתי, אדם כזה צריך לקבל פרס, לא מאסר.

אורי אבנרי

בשביב מה?

איזה זיכרון קצר יש לבני אדמו בקושי הלבו שלוש חודשים מן היום השחור, בו השתלט הדוקטור על מפלגתו שלו ואילץ אותה להסל את לבון - והנה אנשים שואלים מה עצמם: בשביב מה הבחירות?

יהלום היתך יהלום

פרשת יהלום (העולם הזה 12/21) היא אזהרה חמורה יותר לסכנת הדוקטוריה בישראל, מפרשת ל' בון. פרשה זו מר' כיתה שהדוקטורים לעיתים קרובות אינם נבחרים ומשקפות ה' ציבור ומחפנות ה' סטודנטים ואנשי ה' רוח.



ירושלמי

לעת 15 באוגוסט. שכן כל מי שיתמוד בפעושה הסבשים - לעצמו יכרה קבר. שבתיא ירושלמי, תלאביב

יהלום, ברנע, הוא חומר קשה מאד. אם בכל זאת נשבר נחום יהלום, משמע שכתך בתהלום קשה יותר, חזק יותר, ואכן, איך חשב לעצמו שיוכל להתמודד עם המימשל העבאי, השב, ובינאי?

הדמות האופללה ביותר בכל הפרשה היא זו של פנחס לבון, כשם בוערה המרכות וניסה להגן על יהלום. האם לא הבין שה' קרב רק אבוד, אלא מנוח? אם רצה ללחום, היה צריך ללחום על היעד העיקרי - על מעמדו שלו כמזכיר הכללי של ההסתדרות, אם נכנע או והתמטר - מה טעם שיתלחם על מוצב מישני ששמו יהלום? אם הוא כבר רוצה להיות פייטר - שילך עד הסוף, רק לוחמים כאלה מסוגלים לנצח, אם אינו מוכן - שישב בשקט ויתן למנצחיו להסל את בניחוסותו אחד אחד. זו זכותו של מנצח.

יזכר חרמון, ירושלים

כורב כאיש אחד

שמעון פרס, שהוא אחד המעורבים ה' עיקריים באינטריגות ננד פנחס לבון, יצא באסיפה מטעם מפא"י באור עקיבא, כקרי' אה לליכוד העם, ככרבי, ברבי, מעניין לדעת, סביב מי הוא מציע להתלכד? א. הריזבה, חיפה

פרס או קנס?

מצאתי 350 ל"ו על הארץ באולם, רמ"ס בון, ביום ה' שעבר, שבעה שש בערב, בעת שבתי ריסקה אותי לחתיכות בקריאה, אכא, רעבה אנוכי!

הקורא דוד, שהתפרסם יותר כיורדחודר הע מד על הוראש, עבר מאילת לירושלים מהוסר אפשרות של פרנסה שם.

ריח מזור

כשתחשב קבוע במסדה הציקוריים של כיור בתלאביב, בתנתי מאד לשמוע על ראשי העיר ואבותיה, על אשר בזומתם כי רבה תיכננו את המעבר התתי קרקעי הנפלא בוניס אותו. אלא דאיעקא, שמתוכנית זו נודע ריח מזור - ריח הבחירות העל"ט.

המגותר הוא, שכל השיטות והרעש שי הוקם סביבו הוכחו כיעילות מדי, והנים עתה בהקלות בסדרי התנועה.

היא והיא קטע מתוך ספריה הכים, הומוסקסואליות של נשים" שבהוצאתנו זכה להנדרה, תיאור מפורט, שאין למצוא דוגמתו אף בספרות הוורטוגרפית העסיסית ביותר" (העולם הזה 12/14).

לפי הסיומו שבביקורת, מדובר בצימאטה שמביא מחבר הכפר, ד"ר קפרין, מספרו של הפרופסור קראפטיאני. התיאור הכרחי בהקשר הדברים: הסברת הסכניקה של פיתוי ללסביות. אולי בצורה זאת נשמעים הדברים מפתיעים, אבל אין זאת פורטוגרפיה, שי היא תיאורים מיניים לשם נירוויזציה בלבד.

מיקאל מור, הוצאת דע, ספרי מדע ואינפורמציה, ת"א

ארץ המקלט

למרות נימתו הפאנציונית של המאמר "שרפתי את עברי" (העולם הזה 12/35) מעני יינת בו פיססה אחת, שנאמרה כפי קצין משטרה: "אנו מנסים אותו, אם יוכל להח' זיק מעמד גם כשמקשים עליו."

אני מזמין את פלורה לארץ מיקלט, שי קוראים לה וארי סאליב. שלא כבתלאביב, ראש המיטרה הוא אבא חושי בכבודו ובעצ' מו, וכישיבה שהתקיימה לא מזמן נתן את ההוראה למיטרה למשוד את היר מהווארי בגלל שיקוליבחיורות.

השטרים המקומיים נעלמים, והקוראים לעזרת המיטרה מתקשים למצוא שומר. כאן אין לאיש מה לחשוש מפני המשטרה. יהושע בן צבי, חיפה

הוד מזכותה

ממש נחפתי נועלנמש, כשקראתי את הסיפורים על מות סומרו ובחירות מלכת היופי (העולם הזה 12/25). יש לי גם סיבה מיוחדת לכך. לא שאני רוצה להתמאר, אבל כולם אומרים שאני די התיכה, כנראה שהחברה האלה עוברים על פני כל הארץ באופן שיטתי, מפני שגם אלי מנו מעם שאהיה מועמדת לאחת התחרויות. כמוכן שיעשיתי את עצמי קשה, ועניתי מה פתאום? למען האמת, זה נורא החמיא לי. ואין לכם מושג כמה לילות לא ישנת, כל כך הייתי נתונה לחלומות של זוהר והצלחה.

הייתי רואה את עי' מי בכנר ים, עם כתר על הראש, מפי ססת מהצלחה אחת לשניה, עד שאני מניעה להיות מלכת היופי של העולם, כוכבת קולנוע ואני לא יודעת מה. אבל לזכותי, צריך לומר שתמיד היו החלוי מוח שלי מתיימים בזה שהייתי חותרת הביתה, מתחתת עם החבר הצבר שלי. מהדימה את כל ה' מלכת להולכת להתיישב איתו

דגני

עולם בזה שהייתי הולכת להתיישב איתו במושב על הנבול. אבל זה, בעצם, לא מה שרציתי לכתוב לכם. התכוונתי דווקא לעמוד על הפיתוי הנורא הזה, שבאים פתאום ומציעים לבחור' רה למלא את כל החלומותי הסודיים ביותר. אני, למזלי, ניצלתי מזה. החבר שלי, שהוא כיום בעלי, צחק מכל העניין. פשוט עשה מזה צחוק גדול, והיה קורא לי הוד ממכר תך לפני כל החברים שלנו ומספר להם על החלומות שלי. יכולתי לרצוח אותו. אבל בסוף התחלתי גם אני לצחוק מזה

מדרך המלאכה הוינאי

זהבד דגני, תלאביב

וינטר

זה מה שקוראים מפלפל מרנפל, מה? ערב ההג' אני סוחא ננד התפרצות נובי מס הכ' נכה לביתי ערב חג אליאדא הקדוש והתי נפלותם על אשתי טקו עבדאללה הלבי, והיא ביום השלישי אחרי הלידה, מפני נזיכמה למנוע את עיקול הפרה שלנו. אשתי עתה כטיפול רפואי בתוצאה מכר. אני דורש חקירה והענשת האחראים, ומסיל עליהם את האחריות לכל נוק שננתם לבתי' אות של אשתי.

מחמד עבדאללה חלבי, נחף, עכו

Advertisement for 'SILON' cigarettes. Features an airplane illustration at the top left. The text is arranged in three vertical columns, each starting with 'סילון' (SILON) in a large, bold font. Between the columns are the phrases 'עולה בטוב', 'עולה בטעים', and 'עולה על כולן'. At the bottom, there is an illustration of a pack of cigarettes with the brand name 'סילון' visible. To the right of the pack, the text reads 'תנסה ותלוכח' and '20 סיגריות 37 אגורות'.

שינוי כתובת - המיווי המשוה אח כתבתו, מתבקש להור' דיע על כך לחחלקת המיוויים שבועיים מראש, כדי לחנוע עיכובים במשלוח.

Advertisement for 'SILON' cigarettes. Features an illustration of a man in a suit holding a cane. The text is arranged in a vertical column on the right side of the illustration, reading 'כל יום חנוישי הגרלה' and 'מפעל הפיס'. At the bottom right, there is a small circular logo with the text 'מפעל הפיס'.



משפט שנדור סולגי מוצא מאולם משפט-אייכמן
המחאה של 20 דולאר

סגורה ראיון לקומץ כתבים. בעזרת הכתבים המציא את המעמד רב-הרושם. שני זכוכים, מכה אחת. גם כהנא עצמו לא ידע אותו רגע מה רב הויכוח. הוא נפל לפח שהוטמן לו על ידי משרד האוצר של לוי אשכול. מזה זמן רב התחבט משרד-האוצר בבעיה מטרידה: איך להוציא מידו כהנא את הכסף שהוקצב לו בתקציב המדינה, לצורך מיבוי צעים מיוחדים וכיבודים. עד שיום אחד, לפני מספר חודשים, המציא גאון כלכלי צעיר שיטה מצויינת לפתירת בעייה מטרידה זו.

משרד-האוצר פנה אל כהנא, הודיע לו שיש ביכולתו להחזיר לארץ שלושים ספרי תורה, שנפלו בשבי הלגיון הערבי בעיר העתיקה. המהיר הנקוב: 15 אלף לירוה. אותן ביקש האוצר לקבל מכהנא.

כהנא התלהב לרעיון, אך הצביע על ה: עובדה שאין לו סכום כזה. על כך הציע לו האוצר להוציא את הכסף שהוקצב לסעיף "קרן מיוחדת" של משרד-הדתות. כשהזכיר כהנא שאין זה מספיק, הוצע לו לוותר גם על חלק מתקציב הכיבודים. בליט ברירה הסכים כהנא, בלב דואב.

כשקיבל לפני חודש את המיטען, נדהם. בארגו הישן לא היו אלא קרעים ישנים של ספרי תורה, מן הסוג הנקברים בגניזה. לא וו בלבד שלא היו אלה שלושים ספרי-תורה, אלא שהקרעים יכלו להצטרף בקושי לספר אחד. איש לא האמין ברצינות שבאו מן העיר העתיקה. אולם כהנא לא יכול היה לחזור בו. הכסף נלקח ממנו, ומנהל משרד הדתות החליט להמציא את המעמד המפואר, כדי להפיק לכל הפחות תועלת כלשהיא מ-15 אלף הלירות הטובות שירדו לטימיון. מה עשה האוצר בכסף זה? השבוע נמסר הדבר מפה לאוזן במשרד-האוצר: הסכום הוקצב למימון מיבוע החפירה והפריסומה של ייגאל ידון. בעיני ראש-המשלה היה מיבוע זה חשוב הרבה יותר מן הכיבודים של משרד-הדתות.

משפט אייכמן

נדבן אלמוני

מה מעמדו של אדולף אייכמן (55) ב-מדינת ישראל?
פעם נתעוררה הבעייה בקשר למיפקד ה-תושבים, הסיכום: בתור אסיר, נחשב אייכמן מן לתושב הארץ, ונכלל במיפקד. כמו שאר האסירים, לא נתבקש למלא את השאלון בעצמו. האחראים לכליאתו עשו זאת במ- (המשך בעמוד 6)

בסדינה

העם

נתיבי היסורים

56 אלף איש עזבו בשנה שעברה את המדינה, לביקור בחוץ-לארץ. לא היה כימ עט איש מהם שלא עבר תחילה נתיבי יסורים המתפתל בין שולחנות הפקידים של משרד הפנים. מאות אלפים לפניהם התנסו באותו פניני, הכרוך בהשגת היתרי-ציאה. כי בלי היתרי-ציאה, כך נאמר פעם אחרי פעם, יתערערו כל אשיות המדינה.

השבוע, לפתע, הסתבר כי היתרי-ציאה מיותר לחלוטין. פה אחד החליטה ממשלת ישראל כי יש לבטלו. העיכוב היחיד העומד בפני ביצוע ההחלטה: כיצד להבטיח את גביית שני מיליון הלירות, שהאוצר היה סוחט השנה מן האזרח הנוסע.

גלגל תכסים בחירות שקוף, הסירה ה-ממשלה את מסדה הציניות והכזבים, בו הכוחות את נתיבי היסורים הוה כצורך בטחוני ומינהלי בליעבור של המדינה. ה-עובדה שהאזרח סבל, הויע וקילל את יומו כיו להשיג את החיתמת הדרושה, ושארה חסרה כל ערך, במשך 13 שנות קיומה של המדינה.

האורה יכול היה רק לשאול את עצמו: כמה "צרכים חיוניים" אחיים של המדינה אינט אלא מישחק ציני בעצביו?

דת

מול הר הבית

המעמד היה נירגש מאוד. ההמונים עמדו על הריציון, צפו לעבר הר-הבית. בלב דווי חלקו כבוד אחרון לספרי התורה השבוים, שחזרו למולדת העברית אהרי תלאות ויסור ריב. היו אלה ספרי-התורה שניצלו מביית הכנסת חורבה ביום נפילת העיר העתיקה, והועברו סוף-סוף, אחרי מאמצים על-אנר שיים, לירושלים העברית.

מאזני קולי-ישראל, שהקשיבו לתיאור ניר-גש של המעמד, וקוראי העתונים, שקראי עליו, התרגשו אף הם. הם לא ידעו פרט חשוב אחד: שכל המעמד לא היה ולא נברא. יי אותו יום, לפני חודש, ירד גשם שוטף בהריציון. ההמונים הרחבים בלטו בהעדרם. איש לא נוכח במקום מלבד שלמה זנוויל כהנא, מנהל משרד-הדתות, שנתן במכונית

טיולים מאורגנים



במחירים עממיים

ב-4 עד 8 תשלומים נוחים

ליוון

3.8 20.7 6.7
21.9 14.9 31.8 17.8
14 יום כולל הכל
357 ל"י

לקפריסין

26.7 12.7 28.6
6.9 23.8 9.8
13 יום כולל הכל
313 ל"י

לאירופה המרכזית

22 יום, במכוניות
משובחות ומלוני הדר

לאיטליה

3 טיולים של 20 יום
טיול לימוד בפלורנס

מספר המקומות מוגבל — כל הקודם זוכה

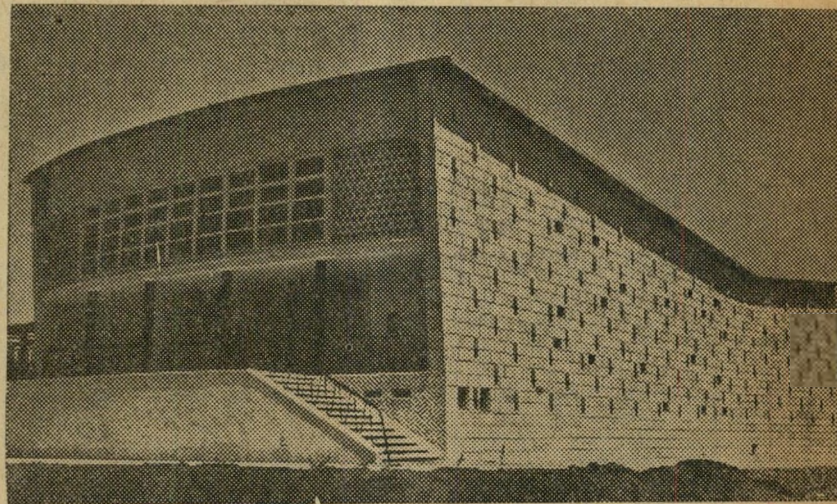
פרטים והרשמה

אחים אברהמוף

סוכנות לתיירות ונסיעות

תל-אביב, אחוזת בית 3, טל. 65218, 65217

בית „הגדודים העבריים” בכפר אביחיל



במערכו של עמק חפר, בכפר אביחיל, על גבעה נישאת, עומד בית נאה ורב ממדים אשר נחנך זה עתה. זהו בית „הגדודים העבריים”, גל-עד לרוח ההתנדבות של הלוחם העברי, במלחמת העולם הראשונה.

הקירות החיצוניים הנראים בתצלום, בנויים מבלוקי „איטונג” בלתי מטוייחים ומהוים קישוט ארכיטקטוני מקורי ונאה.

נוסף לזה נהנה האולם המפואר, המכיל 600 מקומות ישיבה, גם מכל התכונות הידועות של חמרי „איטונג” — כחומר יסוד לבניה, וכחומר בידוד. והרי דוגמא נוספת בשרשרת ארוכה של הצלחה בשימוש בחמרי „איטונג”.

שבוע שעבר סיפרנו את האגדה המודרנית אודות הרועה הקשיש, ש צעק כל שני וחמישי "זאב! זאב!" כדי להבהיל את הכבשות התמימות ולהיבחר על-ידן לרועה ראשי, לצמחנות. השבוע בא לאגדה המשך בלתי-צפוי. אחת הכבשות מתוך העדר החי לה צועקת אף היא, בכל כוחה: "זאב! זאב!"

וזה באמת חידוש. האנס כריסטיאן אני רסן והאחים גרים לא חלמו עליו. הם לא הכירו את יגאל אלון.

בר יגאל אלון נאם בבריטניה הגדולה נאום על מצבה של ישראל. כשל עצמה, זו עובדה משמחת. היא מוכיחה כי אלון לא שכח אותנו, למרות שבילה חלק ניכר משנות קיום המדינה בחוץ-לארץ. חבר אלון דיבר על הסכנות הצפויות לנו. וגם על כך יש לברך. שהרי ניתן

כולם: הערבים הם שיפתחו בסיי כוב השלישי.

הנה בא יידונו יגאל אלון ומוציא את המרצע הבן-גוריוני מן השק.

לא הערבים יפתחו במלחמה, קבע הגנרל של אחדות-העבודה, אלא אנחנו.

ה אמר האיש שהלך לישון כאשר פירק דויד בן-גוריון את הפלמ"ח: "אם יודע כי מדינות ערב עומדות להתקיף את ישראל, ייתכן כי זו תיאליק לפתוח בהתקפת נגד מונעת. אפילו אם כוחות הי אובייב טרם חצו את הגבול."

נתחיל במילים הראשונות: "אם יודע כי למי יודע? למבצע עסקי-ביטי? למי דיחים לעדות-השקר? למזימי המיסמכים

אותו, כדברי אלון, על פי ידיעה מסוג זה?

עבור נא להמשך הפסקו: "תיאלץ לפתוח בהתקפת-נגד מונעת." היטל פתח במלחמת העולם השנייה, מפני שנודע לו כי הצבא הפולני האדיר עומד לפלוש לגרמניה. הוא פתח במערכה נגד ברית-המועצות מפני שנודע לו כי סטא-לין עומד להתקיפו. הצבא הצפון-קוריאני פלש לדרום-קוריאה מפני שנודע לו כי צבא דרום-קוריאה עומד לחצות את הגבול. מאז ימי מתושלח ועד מלחמת סיני, לא היתה אף מלחמה אחת בעולם שלא היתה "התקפת-נגד מונעת". כל איילה שנאכלה על-ידי אריה, נאכלה מפני שנודע לאריה ממקור מוסמך ביותר כי דווקא איילה זו זוממת להתקיפו.

האומנם סבור אלון כי העדרו מפקוד צה"ל בתריסר השנים האחרונות גרם למצב כה עגום, עד כי טוב איננו מסוגלים לעי צור את הצבא המצרי המפואר אף למשך 24 שעות?

האומנם יש לו ידיעה כה ירודה על מפקדי חיל-האוויר הישראלי, עד כי בטוח הוא שה טייסים המהוללים של מצרים ישמידוהו במכה אחת, כלהקת זבובים? האם הגיע לכלל מסקנה כי טוב אין בכוחו של צה"ל לערוב לבטחון המדינה, כך שנאלצים אנחנו לתלות את כל תקותנו באו"ם, שהוא יבלום את הפלישה הערבית? הנה הגיעו הדברים לכלל אבי סורד. צ"ח אימר שעלינו לצלצל בפעמונייה-האזעקה כדי "להרים את המוראל של צה"ל." אך האם תיתכן פגיעה חמורה יותר במוראל של צה"ל, חבלה קיצונית יותר בבטחון המדינה, מאשר פיטפופים כימעטי-בוודניים אלה על השמדה-יתר-שישי-בירקות?

לא נעמוד הפעם על התוצאות הי חיצוניות של נאום זה. תחנות-היטור הערביות העניקו לו פירסומת אדירה - הן כדי להוכיח כי הנה השיג עכד אל-נאצר עליונות צבאית מוחצת על ישראל, והן כדי להוכיח לעמים הניטראליים באפ-ריקה ובאסיה כי ישראל האימפריאליסטית זוממת, שוב, מיבצע תוקפני.

יגאל אלון



ליר לינונו!

לקחת כי בשנות היעדרו, בהסתכלו במדינה כרוזק, היטיב מאתנו לראות את הבעיות. יתר על כן, אין ישראלי המרבה ללמוד כיגאל אלון. כאשר קמה המדינה, יצא ללמוד. כאשר נהי לה מפלגתו תבוסה בבחירות, יצא שוב ללמוד. כאשר הסעירה פרי שתילבון את המדינה, נשאר לומר. סטודנט ניצחי כזה, בוודאי זכור דאי יש לו מה ללמד אותנו. ואכן, למדנו מאומה כמה דברים.

זה מספר שבועות הגנו עדים למיבצע-בהלה מאורגן, שתפקידו להשי כיה את פרשת-לבון והעסקי-ביטי, את הזיופים והקנוניות, את עדויות-השקר ומעי שיהחסיטה, את תעלולי ביגי וחבר נערי. עומדת לפרוץ מלחמה - הכריז הר מטכ"ל. המלחמה תפרוץ ב-1962 - חזרו אחריו כתבלבי מנגנון-החושך בכל העתו גים. האויב בשער - הכריז בן-גוריון, והסתמך על נוסח מזוייף של נאום נשיא תונס. בידעו שהוא מזוייף. מלחמה! מל-חמה! - עונה המקהלה הססגונית, תוך זיוף יומימי של מאמרים ושידורים ערביים. אולם כל אותם שקרנים זוייפנים העמידו לפחות פנים כאילו המדרי בר במלחמה היוזמה על-ידי הערבים. חבל במשה ריין, הראשון שקבע את מועד המלחמה ב-1962, וכלה באחרון זרייר-העט, קבעו

בנאום קצר אחד עזר אלון לעבד אל-נאצר להשיג נצחון תעמולתי משולש: לבסס את יוקרתו הצבאית בין המוני ערב, להר-חיק מיישראל את הידדים המעטים שעוד נותרו לה, וליצור אהירה שתקל על רע"ם להשיג נשק נוסף. להגנה על עצמה.

אולם לא זה העיקר. מבחינה זו, נימצא, אלון בחברה טובה. הוא לא עשה אלא מה שעשו בן-גוריון, פרס, דיין ושות' לפניו.

תרומתו המיוחדת של אלון היא בזירה הפנימית. בנאומו זה העמיד מנהיג אחדות-העבודה את עצמו לרשות מנגנון-התעמולה של מפא"י. הוא תרם תרומה חשובה למיבצע שמטרתו לא רק להשליט את מפא"י במדינה, אלא גם להשליט את נעריה-החצר בי מפא"י עצמה.

אילו רצה אלון להצטרף אישית לקבוצת הגנרלים הפרטיים של בן-גוריון, לא יכול היה להגיש כרטיס-ביקור טוב יותר.

את התורה הזאת למד יגאל אלון היטב בלימודיו הממושכים והמגוונים.

לא פחות חשוב הפסוק השני בנאווי מו של הסטודנט הגנרלי: "התקפת-פתע ערבית עלולה להשמיד את חיל-האוויר הישראלי בעוורו על הקרקע. הי או"ם לא יבלום פלישה ערבית מוצלחת, ושום התערבות מן החוץ לא תשים קץ לעובדה צבאית מוגמרת."

משה דיין אמר שתפרוץ מלחמה מתוך כחנת הערבים להפריע בכיבוע מפעלי-המים. צרה אמר שהערבים זוממים לכלותנו. בן-גוריון אמר שעצם קיומנו הפיסי בסכנה. אך יגאלון עולה על כולם. הוא אומר שכל זה ייעשה ביום אחת. תוך שעות מע"ט. תהיה הפצצה, תהיה פלישה, והנה הקיץ הקץ על ישראל. "עובדה מוגמרת."

גנרל ריין אומר: "זבנג וגמרינו!" גנרל אלון אומר: "זבנג וגמרינו!"

(כל הזכויות שמורות)

אל תתעלב מן הרמזים כי לבון בכל זאת יהיה פעיל במערכת הבחירות. אייפער בשעה זו לפרט את תוכניתו, אולם קיימים כל הסיכויים כי יהיו בעלות חשיבות סנסציונית.

על אף כל ההכחות הרשמיות, אין כימעט ספק כי האוצר מתכוון לפיחות ערך הלירה, תוך חצי השנה הקרובה. המועד המדויק לא נקבע עדיין, אולם הוא לא יהיה לפני הבחירות.

ההסתדרות עומדת בפני זעזועים פנימיים חמורים. הגורם הישיר לכך היא החלטת מפא"י לנצל את ההסתדרות לצרכיה הביצועיים לקראת הבחירות, תוך רמיסת זכויותיהן של מפלגות המיעוט. בין השאר יגורם הדבר להתקפות אישיות חריפות על מזכיר ההסתדרות אהרון בקר, אשר על־אף שניחור בהסכמת פנחס לבון, הפך לכלי בידי דוד בן־גוריון ויוסף אלמוגי.

תוצאה אפשרית אחרת, כגלל הפיכת "דבר" לביטאון בלתי־מסוויג של מפא"י: מפלגות המיעוט עשויות לבטל במאורגן ובאורח הפננתי את מינוי חבריהן ומוסדותיהן על העתון.

הכרזותיו של דוד בן־גוריון בחוץ־לארץ, כי ישראל תהיה מוכנה לקבל פליטים במסגרת של הסדר כולל, וכי רצוה לצרף את ברית־המועצות לערכה המשולשת לגבולות במרחבי תפסק נשק כירי מפ"ם בשבועות הקרובים. מפ"ם, אשר תעמולת מפא"י מתארת אותה כסוכנת הקומוניסטים והערבים, תתקוף את בן־גוריון באותן האשמות בתוספת האשמה כי הוא מתנהג בצביעות.

במרינה

(המשך מעמוד 4)

קומה. השבוע צצה השאלה מחדש בצורה שונה.

באחד מן הבאנקים הגדולים נתקבלה המחאה בסך 20 דולר לזכות אדולף אייכמן, מן, ירושלים. היתה זאת תרומה של נדבן אלמוני מחוץ־לארץ, שרצה, כנראה, להביע בצורה זו את תמיכתו בנאשם.

בפני פקידו הבאנק עמדה בעייה קשה: איזה שער־חליפין להעניק לאייכמן? האם היא תייר, אשר מגיע לו שער גבוה יותר, או תושב, שאינו זכאי להטבה זו?

אחרי התייעצות עם משרד־המשפטים, נפתרה הבעייה בדרך של אלימינציה. נקבע שאייכמן אינו יכול להיחשב בשום פנים לתייר. התוצאה: השבוע הועמד הסכום לרשות אייכמן, לפי השער של 1.80 ל"י דולר.

הם אהבו יהודים

מהי המנטאליות של איש ה.ס.ס. הרצחני? מה הריק את משמדי המיליונים? האם מסוגל כל אדם לבצע פעמים חסרי תקדים כאלה, או שמא דרוש לכך סוג מיוחד של בני־אדם?

העד לא הסביר בעדותו כיצד הגיעו ה"דברים לכך שדוקא יהודי נבחר לתפקיד הפסיכולוג הרשמי של בית־המשפט הצבאי הבינלאומי, ושהוסל דוקא עניו לפקח על שלומם הנפשי של 22 ראשי המישטר הנאצי עד ליום פסק־הדין. גרם לכך מיקרה משעשע: הצבא האמריקאי החליט שהוא רוצה באדם שתהיינה לו התכונות הבאות: שיהיה יליד ארצות־הברית, אורח ארצות־הברית, יודע גרמנית על בוריה, בעל מעמד מוכר בעולם המדע הפסיכולוגי, לובש מדי צבא ארצות־הברית, בעל נסיון בחקירת שבויים נאציים.

אחרי שנקבעו התכונות המבוקשות, הופיעו עלו מכוונת־המיון האדירות של הצבא ה"אמריקאי. באופן אוטומאטי הוציאה המכונה רק כרטיס מנוקב אחד — של הפרופסור גילברט. איש לב שם לב כי הוא יהודי.

גם 22 הנאצים הגדולים לא שמו לב לכך. הם קיימו מגע רצוף עם גילברט, שראה כמו כל קצין אמריקאי אחר, שפכו לפניו את לבם, השמיצו בפניו איש את רעהו (אחרי שהבטיחו להם שלא יספר את דברי האחד לשני). כאשר סיפר להם גילברט עצמו שהוא יהודי, הגיב כל אחד מהם בדרכו. אמר יוליוס שטרייכר. צורר־יהודים הפורנוגרפאי: "באמת, שמתו לב שיש לך קול יהודי". ואחרי רגע קט: "אחרי שגור כחתי לדעת שהיהודים לוחמים באומץ־לב כזה למען הקמת מדינה בארץ־ישראל, אני מוכן להעמיד את עצמי בראשם!" ואילו גרינג אמר: "מה יש? כמה מהחברים הטורבים ביותר שלי היו יהודים!"

בעוד ארץ שנים. במשך חצי יום, כאשר נתן גילברט את עדותו המאלפת על הנעשה ב־22 תאי הנאצים הגדולים, התקשר משפט אייכמן עם המשפט הגדול בנירנברג. באולם קמו לתחייה הדמויות הססגוניות שהטילו את תחיתן על אירופה כולה, וש־כימעט כולן כבר נפחו את גשמתן. הופיע הרמן גרינג, הענק הילדותי והברוטאלי, ש־בימיו האחרונים לא דאג לחייו, אלא להכ־ללת תמונתו בספרייה־היסטוריה של העתיד. הופיע ארנסט קאלטנברונר, עורך־הדין ה־אפור שירש את מקומו של היידריך, האיש אשר ניצח על השמדת היהודים וטען: "לא, לא, לא, לא ידעתי על זה מאומה." והופיע אלוף־מישטר רודולף הוס, מפקד אושויץ. שלא היה בטוח אם הרג מיליון וחצי או שני מיליון וחצי. עליו אמר גילברט את משפטו המרשים ביותר: "הוס היה שרוי במצב של אישיות כללית, כמו תמיד, היה זה איש שחותרת המחת היתה טבועה על כל חייו, שידע כי גורלו למות, ושלא היה לו עניין אלא לענות על כל השאלות, כמכונה, תוך סירת העובדות כהחיייתן. הוס היה יוצא־דופן מבחינה זאת. כל האחרים ניסו להיחלץ את כל האשמה על הולדת, על היטלר, על ה.ס.ס., על אייכמן. כולם העמידו פנים כאילו לא דעו מאומה. האנס פראנק, מושל פולין, שבתחום שלטונו נרצחו מיליונים, היה מוועזע כאשר ראה סרט על התמונת, קרא: "על זה דיברו עוד אלף שנים!" המארשל קייטל, רמטכ"ל שריו שת החילות של הדרומאכט, טען שאילו ידע כל זאת, היה יורה ברגל בנו לפני שהיה נותן לו להתגייס ל.ס.

עונה בוטרת. מה היה המניע להודיע זעות מוזיפת כללית זו? רק גרמני היה מסוגל להסביר זאת — ואמנם עשה זאת ה"ר רוברט סרבאציוס, סניגורו של אייכמן, בשעה שקם לחקור את גילברט. כל הנאשמים בנירנברג היו מוכנים להודות בפשעים נגד השלום. בעיניהם היו אלה פשעים אביריים, שאין להתבייש בהם. אבל הם הבינו כי לגבי רדיפת היהודים יהיה יחסו של העולם, וגם של העם הגרמני, שונה. על כן ניסו לעבור על פשעים אלה במגהץ, כדי להחליק את הקפלים. לדברי סרבאציוס, ניסו לעשות זאת על־ידי העברת

האם אדם נולד כאיש ה.ס.ס. או שהוא מתחנך להיות כזה? השבוע ישב מאחורי דוכן העדים של ה־משפט הגדול אדם שרצה לנסות להשיב על שאלות אלה. לפי הזמנת גדעון האוזנר, שקרא בהתרגשות: "אני יודע שאני, ואולי רבים אחרים, מביטים ששה שבועות לעבר התא ושואלים: איך זה יכול להיות מבחינת האיש? איך יכול להיות שאדם יגיע לידי כך, שייעשה את המעשים המתגלים לנגד עינינו, יומיום?"

ענה, בפעם הראשונה מאז ראשית ה־משפט, נתקל האוזנר בקיר אטום. החליטו שלושת השופטים, פה אחד: "לא נרשה עדות שמגמתה להראות שהנאשם היה מסור גל מבחינת אופיו לבצע את המעשים ה־מיוחסים לו בכתיבה־אישום, משום היותו איש ה.ס.ס. — וזאת מן הטעמים הכלליים המגבילים את קבלתה של עדות על אופיו של נאשם במשפט פלילי."

העתונאים והקהל, שמילאו את האולם עד אפס מקום, הפליטו אגוה של אכזבה. הכל הבינו כי מבחינה ציבורית היתה עדות זו יכולה להיות חשובה ביותר. אולם מיטת־הסדר המשפטית, אליה נכבל גירור ה־שואה, הביאה בהכרח לקיצוץ רגליו של בירור זה. ושגיאתה של התביעה הכללית, שהגישה את המשפט נגד אייכמן בלבד, תחת להביא את אירגון ה.ס.ס. כולו כנאשם שני, התקמה שוב.

כרטיס מנוקב במכונה. האיש ש־רצה להשיב על השאלות ה־ה מוסמך לכך מאין כמותו. הפרופסור גוסטאב גילברט היה הפסיכולוג היחיד לו ניתנה ההזדמנות ל־ראיין ארוכות ותכופות את נאשמי משפט־נירנברג הגדול, ואת העדים הנאציים שהיו כלואים באגף מיוחד בעת ניהול המשפט.



האסטרטגיה של הגישה העקיפה

עולי הונגריה בישראל עשויים לגנות את קצין המשטרה יוסף זינגר. זינגר, בעצמו עולה מהונגריה, היה אחראי טמטס לשנה 06 להכנת העדויות בפרשת השמדת יהדות הונגריה. תועלה נגדו אשמה, כי לא מיא את תפקידו כראוי, הגיש עדות (של האיש שראה את אייכמן מנואל בדם של ילד יהודי) בצורה רשלנית, שגרמה לעידעור מהימנות העדות, וכי נמנע מלגבות עדות מפי ניצולי ערי־השדה, אותם שלח אייכמן ראשונים להשמדה.

צפה לפתיחת ויכוח חריף על הנושא: האם שותפים ראשי התנועה הציונית לפשע השואה? שאלה אילמת זו, המרחפת באולם משפט אייכמן מאז נתגלה כי כבר ב־1941 נשלחו למוסדות הציוניים בירושלים ובלונדון דוחות מוסמכים ומפורטים על ההשמדה השיטתית, מבלי שזו תנקוט בכל פעולה, שימשה נושא לויכוח נוקב של אנשי־ציבור בהשתתפות יואל בראנד, העומד להתפרסם בגליון הקרוב של הדרשבועון אתגר. קרוב לוודאי כי משם יתגלגל הויכוח לבמות אחרות, יקיף את המדינה כולה, יביא לביורר יסודי של אחת השאלות המכריעות ביותר של תקופת השואה.

"הוועד הישראלי למען אלג'יריה החופשית" עומד להת" רחב. בימים הקרובים יודיעו מנהיגיה של אחת המפלגות על הצטרפותם לוועד זה (שהשתתפות בו היא על בסיס אישי), ויתרחבו פעולות ההטברה של הוועד בארץ ובחוץ־לארץ.

תנועת החרות תשתדל להכניס מספר שמות חדשים לרשימת־המועמדים שלה. המטרה: לטשטש את הרושם שרק המפלגה הליברלית עושה למען משיכת כוחות חדשים לכנסת. בין המועמדים האפשריים: אחד מחברי קבוצת "המישטר החדש", בתנאי שזו תכריז רשמית שהיא חזלה מלהיות גוף פוליטי פעיל.

שבועון צרפתי חדש יראה אור בישראל, כימים הקרובים. יהיה זה לאקסיון ליבראל (הפעולה הליברלית) של המפלגה הליברלית. מכיוון שלא קיבלו רשיון להוציא, יוצא מדי פעם כהוצאה ח־פעמית. עורכו: עורך־הדין שלמה כהן־ציון, הנחשב לאחת הדמויות הפופולריות בין עולי המרחק.

המיסמכים המחר'דים שהוגשו בתום עדותו של יואל בראנד

אשמה נוראה



יואל בראנד

„מדוע הם הגישו את המיסמכים האלה? האם יצאו מדעתם?” שאלה זו, שנעלטה בעל כורחו מפיו של כתב באולם, ניקרה בלב כל אחד מן הנוכחים, הבקי בפרשת השואה.

”הם” — היו אנשי התביעה הי כללית. אולם היה ברור שגרעון האונזר לא החליט לבדו על צעד זה. הוא קיבל אישור מן הצד הגבוה ביותר. לא רק ממושה שרת, אלא מצמרת השלטון.

המיסמכים — היו צרור של נירות, שבאו להוכיח כי משה שרת, חיים וייצמן, דויד בן-גוריון וחבריהם לא התייחסו ב־אדישות לשליחתו של יואל בראנד, ושעשו כמיטב יכולתם להצלת 800 אלף היהודים שציפו באותו רגע, במאי 1944, להשמדתם. לא היתה למיסמכים אלה שום שייכות אחרת למשפט. הם לא נגעו במאומה ל־שאלת אשמתו או אי־אשמתו של אדולף אייכמן. הם הוגשו מפני שמישהו רצה ל־הקדים תרופה למכה, להשיב מראש תשובה לשאלה שנתבקשה מעצמה מעדותו של בראנד: מה עשו המנהיגים?

על כן נעשה מה שלא נעשה קודם לכן. מה שלא נעשה בעת משפט קסטנר, כאשר ממשלת ישראל נלהה בגלל פסק־הדין של המשפט בנימין גלוי. מה שלא נעשה כאשר השומעה לראשונה ההאשמה המפורסדת כי משה שרת, אהוד אבריאול ואחרים הסגירו את בראנד לידי הבריטים. מה שלא נעשה כאשר פירסם בראנד את ספרו, וואשר ל־אחד מהם כתב משה שרת סיומת אישית. עתה זה נעשה. מינונים סודיים ביותר הוצאו מאות המיסמכים הנוגעים לעניין זה. מתן המאות נבחרו 15, אשר נראו לשרת ושות' כמאירים את פעולתם באור החיובי ביותר.

אולם אפילו מיסמכים מובחרים אלה עשו בדיוק את ההיפך. הם הטילו צל מחריד עוד יותר על עמדת ההגנה הציונית דאו — צל כה מחריד עד כי נשאלת השאלה — כיצד אנשים אלה עוד מסוגלים למלא תפי קיד ציבורי במדינת ישראל.

כי מסתבר שלא זו בלבד שלא עשו מאומה למען הצפויים להשי מדה — אלא ששיתפו פעולה עם הכוחות שיצאו לחבל במזיד ב־סיכויי ההצלה.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים נשדחו מדי יום באושוויץ.

באושוויץ היתה המחנה, רודולף הוס, הדו"ח של מפקד המחנה, רודולף הוס, נאמר כי היתה זאת התקופה היחידה בה עבדו תאיהגאונים שלו בתפוקה מאכסמילית. על רקע זה התנהלה העיסקה. אדולף אייכמן קרא ליואל בראנד, והציע לו את ההצעה שבראנד חזר עליה השבוע ליד דוכן העדים: מיליון יהודים תמורת רבבת משאיות.

למעשה היה כלול בה סיכוי כפול: במקרה הטוב ביותר, אפשר היה להציל את המיליון כולו — ולמעשה את כל יהודי אירופה שנותרו בחיים. במקרה הרע ביותר,

יכול היה בראנד לחזור להונגריה ולהודיע לאייכמן, בצורה סתמית, כי הצעתו נתקבלה באופן עקרוני, וכי יש מקום לדיון על ה־פרטים. אייכמן התחייב מראש שבמקרה זה ישים מייד קץ להשמדה, יפוצץ את משרפות אושוויץ ויעביר אל מעבר לגבול את מאה אלף היהודים הראשונים.

מעדות הנאצים ידוע כיום כי היתה זאת הצעה רצינית. מטרתה העיקרית היתה ליצור קשר בין מפקד הוס, היינריך הימל, לבין מעצמות המערב. שיחורום של מאה אלף היהודים הראשונים, כמפרעה ללא תנאי, באה ליצור את האתירה הדין דותית להתקשרות זו. היהודים היו אסימור נים במישחק בינלאומי היסטורי.

האם ידעו המנהיגים הציוניים על ההצעה הרצינית? עד השבוע אפשר היה לפקפק בכך. עתה הפך הדבר לוודאי: בדי"ח ובמב"ר קרים שלו לוייצמן הודיע משה שרת במפורש כי לדעתו ההצעה רצינית, וכי יש סיכוי לבצע את צי לה בממדים חסרי־תקדים. משי חותיו של וייצמן עם אנתוני אידן, שפורטו במיסמכים אלה, מסתבר כי גם וייצמן וגם אידן האמינו כי ההצעה רצינית בהחלט.

מה עשו המנהיגים הציוניים, כאשר הגיעה אליהם ההצעה שהם חשבוה לרצינית ב־יתרה? התשובה הכלולה במיסמכים אלה, כימעט ולא תיאמן.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

אייכמן הבטיח להפסיק את ההשמדה עצמה למשך שבועיים, בתנאי שעד אז יחזור בראנד. שיבתו של בראנד היתה תיור נית — היא היתה התנאי המוקדם לכל אפשרות של הצלה. אולם לא נעשה מאומה כדי להבטיח שיבה זו. להיפך.

משה שרת באנקרה לסדר לו אשרתי הבריטי לתורכיה, כדי לשוחח עם בראנד. הוא לא קיבל את האשרה. כל ילד מבין, לאור המיסמכים, מדוע: השגריר הבריטי חיבל בכך. כי היה מנוי וגמור עם הבריטים למנוע את יציאת ה־יהודים מאירופה, מפני שיהודים אלה רצו לבוא, בסופה של הדרך, לארץ־ישראל.

האמנם אפשר להאמין כי היתה דות הבינלאומית, בעלת הקשרים העצומים, לא היתה מסוגלת לה־שוג ברגע נורלי זה אשרתי־כניסה לנציגה? האם לא היה מנוס מ־פנייה אל השגריר הבריטי בעניין זה?

כאשר לא נתקבלה האשרה, היה צריך להיות ברור כי האנגלים עוינים. בכל זאת פיתו שליחיו של משה שרת את בראנד, בניגוד לרצונו, לצאת מתורכיה ולעבור את הגבול לסוריה, שהיתה כבושה בידי הבריטים. מובן מאליו שבראנד נאסר על־ידי האנגלים. הם הביאוהו לשרת, שחיכה לו ארבעה ימים בחלב. האנגלים הבטיחו ל־שחררו מיד, כדי שיוכל לחזור. אך בראנד נכלא — עד שנסתיימה השמדת יהודי הונגריה, פרש ליהודי בודפשט.

מה עשו מנהיגי הסוכנות מול מעילה גסה זו באימון? הם הפי

תפקו כמקשה אריכה ופרטית מן האנגלים לשחררו. זה הכל.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

אבל למנהיגי הסוכנות היה זמן. הרבה זמן.

בראנד בא לאיסטנבול ב־19 במאי. חיים וייצמן קיבל את ההודעה הראשונה על כך בלונדון ב־2 ביוני — 14 יום לאחר מכן, בדיוק בתום התקופה שנקבעה על־ידי אייכמן לשיבתו.

הסוכנות לא הודיעה את העניין לוייצמן. שרת מסר את הפרטים לאנגלים בירושלים — אלה העבירו את זה ללונדון, ומשרד החוץ הבריטי הוא שמסר את תוכן הצעתו של אייכמן לוייצמן.

במלים אחרות: מן הרגע הראי שזן פעלו מנהיגי הסוכנות בתור סוכנים בריטיים, וכל הקשר ביניי הם לבין עצמם היה באמצעות הבריטים. כך ויתרו מראש על כל פעולה עצמאית. הם שיעברו את עצמם לבריטים, שכל האיני טרם שלהם היה כי היהודים לא יינצלו.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

ב־11 ביוני נפגש שרת לראשונה עם בראנד, בנוכחות קצין בריטי. ב־6 ביוני, למעלה מתודש וחצי אחרי כוא בראנד, נפגשו וייצמן ושרת עם אידן. הלה מסר אתם בתשובות חמקניות, לא הבטיח מאר מה. ב־12 ביולי כתב שרת כי „נראה כאלו כל העסק הקשור ביואל בראנד יתתיים ב־לא כיום, מתוסר מעשה”.

ב־1 בספטמבר הודיע משרד־החוץ הבריטי לוייצמן שהאנגלים דחו את ההצעה ל־הפציץ את משרפות אושוויץ. כן נדחו כל

ההצעות להצניח צנחנים יהודיים בהונגריה לשם חבלה בשילות היהודים, או להצניח את פטי־הרכבת לאושוויץ. ההתנגדות לא באה ממשרד הבטחון הבריטי, או ממשרדי החוץ והמושבות. היינו, השיקור לים לא־הפסקת ההשמדה היו קטורים ב־עתיד ארץ־ישראל.

הבריטים, אשר שרת ווייצמן התנו כל פעולה בהסכמתם, היו ציניים לא פחות מאייכמן עצמו.

★ ★ ★

שנים עשר אלף יהודים הושמדו מדי יום באושוויץ.

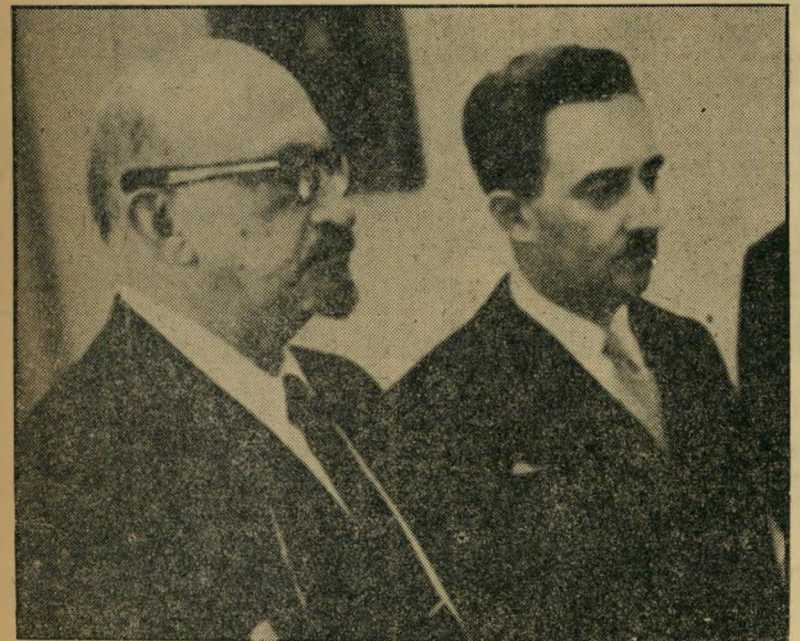
חמישה־עשר המיסמכים מוכיחים כי: במאי 1944, שנתיים וחצי אחד רי שמנהיגי הסוכנות קיבלו מחילנה, מ־חרשה ומבודפשט את הדו"חות המפורטים הראשונים על ההשמדה השיטתית, הם הציעו את ההצעות הראשונות להכצת אושוויץ, להצנחת כית־חבלה ולהריסת הרכבות, וכן הצעות להפחדת העוסקים בהשמדה.

מנהיגי הציונות לא עשו מאומה כדי להזעיק את דעת־הקהל בעולם, ובעיקר בארצות־הברית, כדי להפעיל לחץ אדיר של זעזוע ציבורי חסרי־תקדים על ממשלות לונדון וואשינגטון.

למנהיגי הסוכנות לא היתה שום מדיניות, מחוץ לפניה אל אנתוני אידן בלונדון והארולד מקמייקל, הנציב העליון האנטי־שמי, בירושלים. לא היתה פנייה נפי רדת לארצות־הברית, ומובן מאליו שלא היתה כל פנייה עצמאית ישירה לבריית המועצות, שהחזית שלה היתה הקרובה ב־יותר לאזור ההשמדה.

ארבעת המנהיגים, ששמותיהם מופיעים במיסמכים מחרידים אלה — חיים וייצמן, משה שרת, דויד בן־גוריון ונחום גולדמן — פעלו בכל הפרשה כסוכנים של המדיניות הבריטית.

הם היו היו־דנראט של האנגלים.



משה שרת וחיים וייצמן

זריית החול לעיני ציבור הבוחרים בישראל, התבקעו כמו בועות סבון. כל האמצעים וכל המכשירים גויסו כדי לתעתע באזרחי ישראל. קול־ישראל שידר השכם והערב בראש מהדורות חדשותיו וביומני החדשות שלו, עיקר שיטתי אחרי כל תנועה של ראש־הממשלה. כל הצהרת נימוסין שיגרתית, שנאמרה בקבלת־פנים כלשהי לראש־הממשלה נופחה לממדים של הצהרה פוליטית בעלת חשיבות עצמה.

עליו, היה מסעו של דויד בן־גוריון לחוצי לארץ. בהעמידם פני קווק גגול, החלו תועמלני מפא"י לקונן על חוסר ההגינות הציבורית וחוסר רגש־הכבוד לאורחות הישראלית ה־המתבטא בכך שהאזרח הישראלי מתייחס אל מסע הפגישות של ביגיי כאל מסע בחירות שיגרתית, שנעד להעלות את קרנו בעיני הבוחר הישראלי. היתה להם סיבה טובה לדאגה. כי התקחת הגדולות שתלו תועמלני מפא"י בפעולת

כל האשמה על שיכמו של אייכמן, אותו חשבו למת. אם נכונה גירסה זו ואם לאו, אין ספק כי הנאצים העריכו נכונה את הגבת העולם. ואלי הודיעו אחדים מהם באמת כאשר שמעו, בעדותו של הוס, כי בשנת 1944, כאשר היתה באושוויץ, „עונה בוערת”, ותאיהגאונים לא הספיקו להשמדת כל יהודים שבאו מהונגריה, הושלכו התינוקות ישר לתוך המשרפות הבווערות, מבלי לטרות להרגם קודם בגאונים.

מאמר חמישי בסידרה: כיצד רצה אדולף אייכמן להקים "מדינה ציונית" בפולין

הצבא של היהודים

יחד עם גינתר, לברלין. נאמר לי שעלי להקים שם מרכז להגירת יהודים. אמרתי שנוכחותי בפראג חיונית, והמצאתי תירוצים אחרים, כי לא רציתי לקבל כבר שוב העברה. כי זה עתה העבירו אותי מתינה.

"התנגדתי בכל כוחי. לא אמרו לי לא כן ולא לא. כבר האמנתי שניצחתי במישחק, וחזרתי לפראג. אבל כעבור כמה ימים קיבלתי הודעה בסלפרינגטר, שהודיעה — והפעם בצורת פקודה — שהועברתי לברלין החל מיום זה. הפעם לא עוד כלום. היה עלי להעביר את העניינים בפראג, ונסעתי עם הסגן גינתר לברלין, כדי להקים שם את המשרד המרכזי להגירת היהודים."

לא במקרה קיבל אייכמן פקודה זו ממילר, ראש הגסטאפו. כי בינתיים חל שינוי יסודי במדינת צרפת ה.ס.ס. עד לראשית המלחמה היתה הפרדה ברורה בין מוסדות הממשלה לבין מוסדות המפלגה. הימלר היה אומנם "המפקד הארצי של ה.ס.ס." בשרות המפלגה, וגם "ראש המשטרה הגרמנית" בשרות המדינה, אך היו אלה שני תפקידים נפרדים. היידריך היה ראש שירות הבטחון ה.ס.ס., תפקיד מפלגתי, וגם ראש הגסטאפו, שהיה מוסד ממלכתי. שני המוסדות נוהלו בניפרד.

אולם עם פרוץ המלחמה הונהגה שיטה של מיווג המוסדות המפלגתיים עם המוסדות הממלכתיים. לדבריהם, למדו הנאצים את השיטה הזאת מן הסובייטים, אותם שנאו בגלוי אך העריצו בסתר ליבם. במסגרת הנק.ה.ד. היה קיים מיווג גמור בין תפקידי המפלגה הקומוניסטיים ותפקידי המדינה הסובייטיים.

ה.ס.ס. החליט לקבל שיטה זו. היידריך איחד את כל תפקידיו במסגרת של משרד חדש אחד — "הלשכה הראשית לבטחון המדינה". לעצמו קבע את התואר "ראש משטרת הבטחון ושרות הבטחון". אחד משבע הלשכות בלשכה הראשית זו היתה לשכה 4 — לשכת הגסטאפו — בראשות היידריך מילר. ללשכה 4 היתה מחלקה ב' — עניינים דתיים. למחלקה ב' היה מדור 4 — עניינים יהודיים. למדור זה — מדור 434 בלשכה הראשית לבטחון המדינה — היה קשור המשרד החדש של אייכמן.

ניתן לו בניין גדול ברחוב הקורפירסט מס' 116, שם שכן פעם משרד יהודי כלשהו. לאייכמן לא היה במה למלא את האולמות הגדולים. הוא השתעמם. כי ברגע זה, הרגע האחרון להצלת היהודים, לא נמצאה אף ארץ אחת בעולם שהיתה מוכנה לקלטם. ההגירה היחידה שעוד היתה אפשרית התנהלה בממדים זעירים, בכיתן דרום-מזרחה, לרומניה, ומשם לארץ-ישראל. "זה היה הסך הכל של פעולת המשרד המרכזי להגירת היהודים, עניין של המתנה, לא להקיא ולא לבלוע. הייתי אומר שהגישה היתה חסרת-חשק, משני הצדדים. מצד היהודים לא היה חשק, כי באמת היה קשה להשיג איזה שהן אפשרויות-הגירה האזרחיות לציון. מן הצד שלנו, מפני שלא היתה תנועה, לא באו אנשים."

בשביל האיש שסילק בימים הטובים, בעזרת טרור הגסטאפו ודירבון העסקים היהודיים, אלף יהודים ליום מחינה או מפראג, היתה פעילות זו מדכאת. הוא הביא מחינה את כל עוזריו, שהיו אוסטרים כמוהו, אנשים ששמותיהם מופיעים עתה מאות פעמים במיטמכי משפט אייכמן — האחים גינתר, האחים ברונר, גובאק, הונשה, סטוסקה. הוא היה מוכן לפעולה, ולא היה לו מה לעשות.

ואז נתן לו מילר השקט, שנקרא בפני כל "גסטאפו-מילר", את הדחיפה האחרונה. הוא החליט לאחד את המדור היהודי שלו עם המרכז להגירת היהודים, ומינה את אייכמן כראש המדור המורחב. אדולף אייכמן הפך 434.

"מילר בטח אמר לעצמו אז: לאלה אין מה לעשות, יש לי די והותר אנשים מיותרים, אני יכול לחסוך לי אנשים. כי תמיד היה מחסור בסגל. אז הוא עשה את השינוי האירגוני הקטן הזה אתי."

שינוי קטן — שתוצאותיו היו גדולות.



אייכמן בידי הרוסים

עד פרוץ המלחמה היה הקו העקרוני של הנאצים כלפי היהודים: לסלק אותם מעל אדמת הרייך באמצעות הגירה. הנאצים ראו ביהודים חידקים של ריקבון, וההגירה מילאה תפקיד כפול: לסלק את החידקים מן הגוף הגרמני, ולהחזירם לגופם של עמים אחרים, יריבי גרמניה.

כל זה השתנה עם פרוץ המלחמה. ההגירה כמעט ונפסקה מאליה, מחוסר מקומות-קליטה. וגם המחשבה הנאצית עצמה השתנתה. במזרח נכבשו שטחים נרחבים. לאט-לאט נתקבל קו הגטואיזציה — ריכוז כל יהודי היבשת בגטאות במזרח אירופה. זו היתה ההנחיה העקרונית ל-434. על המדור היה לדאוג לשלילת האזרחות מן היהודים, להפקיע את רכושם בדרך חוקית ולדאוג להעברתם מזרחה.

עוד לפני שנתקבל קו עקרוני זה, ערב העברתו מפראג לברלין, הגה אייכמן עצמו רעיון דומה. הוא יזם מיבצע שזכה בשעתו לפירסומת רבה בעולם, והמשמש כיום הוכחה בידו שאומנם רצה בטובת היהודים והיה ציוני נלהב. לפי התיאור שלו, אפשר לחשבו כמעט להרצל שני.

הרעיון היה לרכז את כל יהודי אירופה במדינה יהודית בדרום פולין, בסביבות לובלין. "עסקתי בעניינים יהודיים, ובעיקר בציונות. על כן היה ברור לי לגמרי שרק פיתרון מדיני יהיה פתרון. היינו: תנו ליהודים שטח, אזור אוטונומי, ואז נפתרה הבעיה לגבי כל הנוגעים בדבר. כל עוד אין ארץ-ישראל חופשית, כל עוד יושבים שם האנגלים, כל עוד מעניקים רק אפשרויות מצומצמות לעלייה, צריכים לחפש מוצא אחר, להעמיד לרשות היהודים שטח אחר, אם רוצים בפיתרון מצד ממשלת הרייך. אין דרך אחרת.

"ובכן, מלחמת פולין התקדמה בצורה מהירה מכל המשוער מראש. ואז — איני יודע, האם היה זה אנוכי, או שהיה זה ד"ר סטאלאק (מפקד משטרת-הבטחון בפראג) שהוליד את הרעיון — על כל פנים, הוא נולד. הרעיון היה שאנו — זאת אומרת משטרת-הבטחון — צריכים לדאוג להפרשת שטח גדול ככל האפשר בפולין ולהפכו למדינת-יהודים, לפרו" סקטוראט."

איזה מין פרוטקטוראט? לדברי אייכמן, באה בחשבון אחת משתי הצורות: מדינת-חסות מסוגה של סלובאקיה, שהיתה עצמאית לכאורה תחת ממשלת קהילוניים פאשיסטיים, או פרוטקטוראט מסוגה של צ'כיה, שנוהלה על-ידי מושל גרמני. אבל שאלה זו לא נראתה בעיניו חשובה או מעניינת. הרי בזה היו צריכים לעסוק אנשי המשפט הבינלאומי, לא אנחנו. לנו היה נדמה — הנה הפתרון בכלל."

היכן השטח המתאים? אייכמן וסטאלאק לא התעצלו. הם לקחו מכונית ונסעו לטייל בפולין הדרומית. בדרך עברו את קו התיחום הגרמני-סובייטי ונתקלו במשמרות של הצבא האדום.

מחשבה מעניינת: מה היה קורה אילו חיסלו הסובייטים בו במקום את שני קציני ה.ס.ס. לובשי-המדים? כמה מיליוני אורחים סובייטיים היו ניצלים? אולם היו אלה ימי-הזוהר של רית'הדבש הנאצי-סובייטי, והחיילים הסובייטיים ליוו את אייכמן באדיבות רבה דרך השטח שנכבש עליהם.

לבסוף החליטו השניים להקים את מדינת-היהודים בניסקו, ליד הנהר סאן, בצד הגרמני

ה צבא הגרמני חצה את הגבול הפולני באחד בספטמבר, 1939. אדולף אייכמן היה אז בן 33, ושמו הלך לפניו כמומה מס' 1 של ה.ס.ס. לענייני היהודים.

כיום מעמיד אייכמן פנים כאילו נפל קורבן לאגדה, שנקמה כאילו מאליה, ושקשרה את כל הפעולות האנטי-יהודיות של הנאצים בשמו שלו. כשנשאל על-ידי הפקד אבנר לס מדוע התקפץ כל שאר הנאצים להטיל את האחריות בעניין זה עליו, השיב:

"אדוני הפקד, גם אני קראתי על זה הרבה, ואני גם כן שאלתי את עצמי, מדוע תמיד אני, אני... גם לי אין לזה הסבר אחר. מתקופה מוקדמת אני כבר עמדת בנקודת-התורפה. בנקודת-המוקד, כשהיה המדובר בענייני יהודים, כבר בומן שניהלתי את המרכז להגירת היהודים בווינה כתב העתון פאריזר טאגסצייטונג (עתון המהגרים הגרמניים בצרפת) מאמר ראשי תחת הכותרת, הצאר של היהודים. בזה הם התכוונו אלי. הם סיפרו שם כל מיני

מאת אורי אבנרי

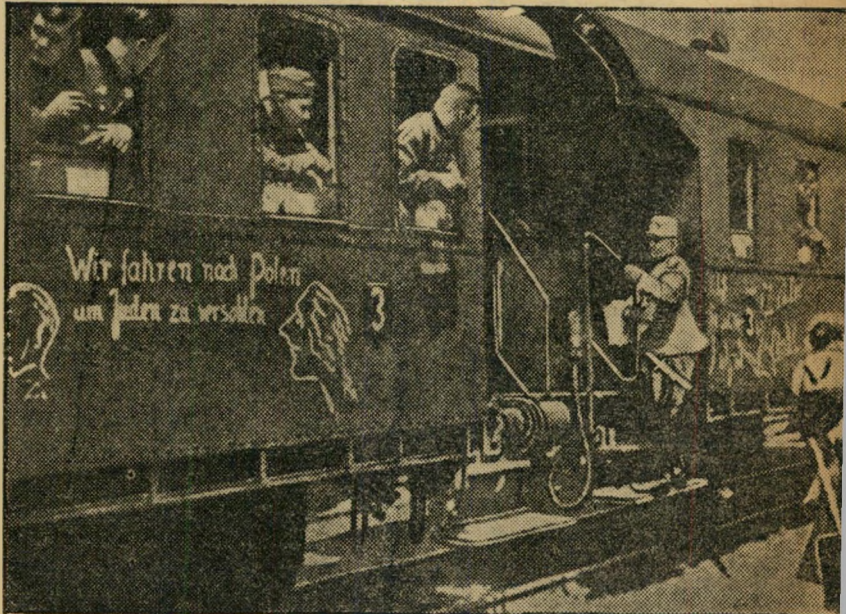
דברים שנמשכו בשערות. קראתי אז לד"ר לוונהרץ (נציג יהודי וינה) הראיתי לו את המאמר ואמרתי לו שיקרא את זה, ואולי הוא יכול להביא להפסקת הטימטום הזה.

"עם המאמר הזה התחיל הכל. אחר כך כתבו העיתונים, פעם זה ופעם אחר, תמיד אותו הדבר. תמיד נוסף עוד משהו, תמיד ניתנו לי סמכויות רחבות יותר, תמיד עליתי עוד יותר בדרגה, עד שבסוף כתבו על, הגנרל אייכמן' וכו'. תמיד הייתי אני באמצע..."

יתכן מאוד שכיום מצטער אייכמן על האגדה, המאיימת לקבור אותו תחתיה. אך ודאי כי לא הצטער על כך לפני 22 שנה. הכינוי "הצאר של היהודים" החניף לו, בלי ספק, מאוד-מאוד. לגביו היתה זאת התקדמות רבה, מעמד שלא חלם עליו כאשר היה סוכן-נוסע או טירון משופשף בגדוד קרבי של ה.ס.ס.

על כן דאג בעצמו ליצירת האגדה. לפקודיו סיפר סיפור על יחסיו הקרובים עם המופתי — סיפור שהוא מכהישו כיום בשצף-קצף. היתה לו הנאה רבה להתחזק אישית אל מנהיגי היהודים, להשחיץ לפנייהם ולעשות עליהם רושם. חסרו לו התכונות העיקריות של איש מנגנון-החושך — השאיפה להישאר אלמוני, והיכולת למצוא סיפוק בעצם אלמוניותו.

כך קרה ששמו של אייכמן נפוץ בעולם, בה בשעה שרק מעטים ידעו את שם מפקדו,



יציאה לחזית פולין: קצין מילואים עולה על הרכבת הצבאית*

היידריך מילר, ראש הגסטאפו, שהיה חשוב עד אין שיעור יותר ממנו. מילר, שמשך בכל החוטים והיה ממונה על הביצוע הכולל של השמדת היהודים, לא עורר תשומת-לב או סקרנות. כמעט ולא שרר ממנו תצלום. אחרי המלחמה, כאשר עשרות גופים ואנשים הפכו את ציד אייכמן ליעודם בחיים, לא עלה על דעת איש לחפש את מילר. עד היום לא גילה איש את עקבותיו, ואיש גם אינו מחפש אחריו..."

בימים הראשונים של מלחמת-העולם השניה הביאה אגדה זו לקפיצה נוספת בקאריירה המהירה של אייכמן.



"לא היה חשק..."

אייכמן עצמו מעמיד כיום פנים כאילו קפיצה זו לא מצאה חן בעיניו כלל וכלל, וכאילו הרכה ממש בכוח לעבור אל מרכז-הכוח החשוב ביותר של הרייך השלישי: בראשית אוקטובר 1939 בא אלי ממלא-מקומי הקבוע, הסגן גינתר, שניהל באופן עצמאי את המרכז להגירת היהודים בווינה. הוא הודיע לי שנתקבלה באמצעות הסלפרינגטר פקודה שעלי להתייצב אישית בפני ראש ליכט הגסטאפו, גנרל ה.ס.ס. מילר — אז, נדמה לי, היה רק רב'אלוף ה.ס.ס. — בברלין. היתה שמועה שעלי להרצות בפני מרשל הרייך (גרינג) על שאלת היהודים. אולם האמת היתה שכלל לא רצו ממני הרצאה, אלא נאמר לי כי הועברתי,

* הכתובת על הקרון: "אנחנו נוסעים לפולין כדי לדפוק את היהודים."

** הפוסקים המודפסים באותיות זקות לקוחים מעדותו של אייכמן, מזכרונותיו ומן המסמכים החתומים על-ידו, תוך שמירת סיגנונו ככל האפשר.

*** ולאטר שלנברג, ראש שירות-הריגול של ה.ס.ס., עמיתו ויריבו של מילר, טען כי נודע לו שמילר עבר אחר המלחמה לצד הרוסים, פעל במוסקבה ומת שם כעבור כמה שנים. אין כל אישור לגירסה זו.



הפלישה לפולין: היטלר סוקר את צבאו ליד הנהר סאן

של קו התיחום. אלף יהודים נשלחו מציכיה להקים מחנה. מדברי אייכמן מתקבל הרושם כי מסע האלף דמה למסע הבילויים.

במשפט אייכמן העידו יהודים שהשתתפו במסע זה — ותיארום שונה בתכלית. היה זה סיוט של סאדיום מאורגן, תוך גירוש אכזרי, הפרדת משפחות, הרגת אנשים, מכות מתמידות, טרור בלתי־פוסק, הרעבה והצמאה. התחלה זו לימדה הרבה על ההמשך שהיה צפוי.



ציוני במדי ס.ס.

ה היה הרקע האמיתי של מיבצע אייכמן בניסקו? מה רצה אייכמן להשיג בתוכנית זו? למה התכוון?

קרוב לדאי שאין לכך תשובה פשוטה. משהו מן האידיאולוגיה הציונית בדאי עבר אליו תוך כדי קריאה. בצורה מעוותת. אולי יש גרעין כלשהו של אמת בדברים שכתב בחידויו שלה, שפורסם בשבועון לייף ושהפך מיסמך במשפט: „בשעת ביקורי בארץ־ישראל ראיתי מספיק כדי להתרשם מאוד מן הדרך בה בנו החלוצים את ארצם. הערצתי את רצונם הנואש לחיים, מאחר שאני עצמי הייתי אידיאליסט. בשנים שלאחר מכן אמרתי פעמים רבות ליהודים שעסקתי עמם שאילו הייתי אני יהודי, הרי הייתי ציוני קנאי. לא הייתי יכול להיות שום דבר אחר. באמת, הייתי הופך לציוני הקיצוני ביותר שאפשר להגלותו על הדעת.“

אייכמן מתכוון כאן לציונות כפי שהיא מובנת לאיש ס.ס., הדוגל בתורת „דת וארמה“, החושב במושגים של נחלנות, משקימנן, נישול הזולת, לאומנות קיצונית ומיליטריזם התיישבותי.

אולם מגוחך להניח כי אייכמן רצה באמת להגשים בצורה כלשהי את האידיאל הציוני, אפילו בצורה שהוא הכיז אותו. הוא פשוט נטל כמה יסודות של התורה הציונית, ושילב אותם בתפיסה של פיתרון נאצי.

באותם הימים עוד לא נתקבל רשמית הקו של השמדה גופנית של היהודים. לעומת זאת היתה השאיפה הרשמית „לנקות“ את ארצות אירופה מן היהודים. מכאן צעד אייכמן צעד אחד קדימה והגה ברעיון של אוטינשטאט ענקי — ריכוז אדיר של מאות אלפים, ואולי של מיליוני יהודים, באזור אחד.

מי יכול היה לשלוט בריכוז כזה? ברור כי כל רעיון של עצמאות יהודית בשטח כזה, תחת שלטון הנאצים, היה מגוחך. אם בכלל דובר על עצמאות, הרי היתה זאת „עצמאות“ כפי שהיתה קיימת בטריוויאליות ובטאנות אחרים — אוטינומיה של „יודנראט“, של מועצת זקנים, עם משטרה־גטו יהודית ומינהל פנימי, תחת השגחתו של איש ס.ס.

וכאן, אולי, עוקף כל הרעיון. אילו הוקמה „מדינה יהודית“ כזאת, הרי היה הדבר מחייב את מינוי של מושל מטעם שרות הבטחון, מעין גאוליטר ליהודים. מי יכול היה להיות מושל כזה, מלבד המומחה הגדול של ס.ס. לענייני היהודים — אדולף אייכמן?

כך הגה אייכמן למעשה רעיון שנועד להפכו בקפיצה אחת מסרן קטן של ס.ס. לתפקיד של גאוליטר בפועל, איש הצמרת העליונה של הרייך הגרמני. היה זה רעיון מחוכם מאוד. אין ספק כי גם מצא חן בעיני צמרת ס.ס., שהיתה מוכנה תמיד לספק לעצמה עמדות־כוח ושטחים חדשים. מחוץ להודו, הנתון לשלטון ס.ס., היה מוסיף לממלכת הימלר בפעם הראשונה גם את השלטון הטריטוריאלי על אחד מחלקי אירופה.

יתכן כי דחקה עובדה זו היתה בעוכרי התוכנית. בפולין שלט המושל־הכללי החדש, האנס פראנק, אחד הנאצים החתיקים ביותר, שהיה מקורב להיטלר עוד מימי המאבק על השלטון. אייכמן לא טרח להודיע לפראנק על תוכנית־ניסקו. לפתע גילה פראנק, שהיה אוטרישמי קיצוני ואכזרי, כי מישהו הביא בגניבה אלפי יהודים מן החוץ אל השטח שלו. הוא הריח כי מסתתרת מאחורי המיבצע המזימה לקרוע חבל־ארץ מתחום שלטונו. ברייך השישי לא היה שום מנהיג מוכן לחתור ללא קרב על חלק כלשהו של ממלכתו.

„וכך התחילה קנוניה גדולה של פראנק נגד התוכנית. פראנק הזעיק מייד את ברלין החלה משכית־חבל אדירה. פראנק רצה לפתור בעצמו את שאנתי־יהודים שלו. פראנק

מחה על כך ששולהחיים לו יהודים מן החוץ. הוא דרש כי היהודים, שכבר הובאו אליו, יטולקו משם מייד. הוא ציונה על סטרקנבאך (מפקד משטרת־הבטחון בקרקוב) לאסור אותו מייד כשאופיע שוב בשטח המימשל־הצבאי (פולין). סטרקנבאך הודיע לי על כך. ברור שסטרקנבאך לא יכול היה לבצע את זה. הוא לא יכול היה לאסור אותו בלי הסכמת המפקד המשותף שלנו, היינו, ראש משטרת־הבטחון ושרות־הבטחון (היינריך). פראנק, כנראה, לא הבין את זה כשנתן את הפקודה הזאת, בזנע שלו. כן, כך נגמר אז החלום של פיתרון זמני.“

„הייתי משוגע לדבר אחר...“

א זרם אייכמן לא ויתר על חלומו להפוך את היהודים לסולם שאפשר לספס עליו לצמרת השלטון. להיפך, אחרי שהפך ראש המדור 424, הגה חלום נועז עוד יותר. היה זה בימים כאשר פלש הצבא הגרמני לצרפת, באמצע 1940. בראשו של אייכמן צץ פרט שקרא באחד הספרים — כי התנועה הציונית התעניינה פעם באי מאדאגאסקאר. בעזרת קצין אחר של ס.ס. עיבד תוכנית גראנדיוזית: להביא את כל יהודי אירופה לאי זה, ולהקים בו פרוטקטוראט גרמני.

היתה זאת תוכנית מושלמת מכל הבחינות. היא נועדה לגזול מצרפת המנוצחת שטח חשוב, ולהעבירו, בשעת כריתת חוזה־השלום, לידי הרייך הגרמני. היא נועדה להפוך את האי העצום, הגדול כמעט פי 30 מישראל, לא רק למושבה של הרייך הגרמני, אלא גם של ממלכת ס.ס. היא נועדה לשחרר את אירופה מן היהודים. ומעל לכל — אייכמן קיחה, בלי ספק, בתור המומחה הבלעדי לענייני היהודים, להיות בעל עמדת־מפתח במינהל האי, אם לא להיות מושלו הכללי. בעמדה זאת, היה הופך באמת ל„צאר של היהודים“.

הפעם היו ההכנות נרחבות יותר. אייכמן נסע למכון הטרופי באמבורג, הכין דו"ח שטחי אך מפורט על האי, הנראה כהעתקה של עמוד מן האנציקלופדיה. אולם חיש מהר נוכח לדעת כי ברלין אינה פראנק, וכי מה שמותר לאיש ס.ס. בפרובינציה, אינו מותר לפקיד קטן־חסית בסבך הביורוקראטי של עיר הבירה, בה שומר כל מיניסטריון בקנאות על תחומו.

„עכשיו היה הכל שונה. בברלין נכנסה לפעולה מכונה מסועפת, שעוד לא ראיתי בחיי כדוגמתה. עוד לא הכרתי את זה. לולא הייתי אז משוגע לדבר אחר, לולא הפך זה לאידיאה־פיקס שלי למצוא אישם קרקע ואדמה, כי אז הייתי נכנע מן הרגע הראשון ומושך את כל עשר אצבעותי מן העניין.“

כי כל המיניסטריונים התערבו. נתקיימו ישיבות בלתי־ספורות. משרד־החוץ התנגד בתוקף לכל טיפול של ס.ס. בעניין הנוגע לחוץ־לארץ. שר־החוץ ריבנטרוף, טיפש גמור אך עקשן עילאי, היה איש־חסותו המיוחד של היטלר, ובאותם הימים לא היה פחות חזק מהימלר. הדבר הגיע לכלל קיפאון. כאשר נסתבר לבסוף כי אין לגרמניה כל אפשרות מעשית להשתלט על מושבות צרפת שמעבר לים, וכי כריתת חוזה־השלום הסופי עודנה רחוקה, נמוג החלום כולו.

אך בינתיים כבר נעשו כמה פעולות נסתרות בכיוון זה, המזכירות את גירוש היהודים לניסקו מאחורי גבו של המושל הגרמני. הגאוליטר הנאצי באזור באדן אשר בגרמניה ביקש מהימלר לעזור לו „להיפטר מן היהודים שלו“. הימלר, שהיה חלש־אופי, ונטה להגיד „כן“ לכל בקשה של מנהיג נאצי אחר, הסכים בהיסח הדעת. אייכמן העמיס את כל יהודי באדן על רכבות, והגניב אותן, באופן בלתי־חוקי בהחלט, לתוך האזור הבלתי־כבוש של צרפת. הרכבות רוכזו ברכבות של הצבא הגרמני, והן חצו את קו התיחום בלילה, במקום שהיה מיועד לרכבות ההרמאכט בלבד. אייכמן חשב כי בצרפת יהיו היהודים מוגנים במקרה, לקראת המשלוח שלהם למאדאגאסקאר, בבווא היום. לאחר מכן נאלצו הגרמנים לעמול קשה כדי להוציא יהודים אלה חזרה מצרפת הבלתי־כבושה ולהעבירם למחנות ההשמדה בפולין.



הדם היהודי של אווה

תוכנית מאדאגאסקאר העסיקה את אייכמן זמן ניכר. אותו זמן עסק גם בגטואי וציה של היהודים במזרח, ובנישול הסופי של היהודים בגרמניה. תוך כדי כך בודקה מחלקתו את המוצא הגזעי של רבבות אנשים שהיו חשודים כיהודים חלקיים. לא פעם הופתעו הפקידים על־ידי תוצאות חקירותיהם.

„לא פעם נמצאנו במצב מביך, למשל, כאשר הוכחנו כי הסבחיית הדיאטית של הפירר, שהיתה במשך זמן־מה אהובתו, היתה 1/32 יהודייה.“ מילר ציונה מייד לטנוג דו"ח זה כסודי ביותר. כך כתב אייכמן בחידויו בלייף. כנאצי נאמן לא הוסיף כמי המדובר: לא פחות ולא יותר מאשר אהה בראון, אהובת הפירר, אותה נשא לאשה בשעות האחרונות של חייו.

באחד באוגוסט 1940 חתם היינריך הימלר על הודעה רשמית לאדולף אייכמן, איש ס.ס. מס' 45,326, כי נתמנה לדרגת רביסרן. כעבור שנה, בנובמבר 1941, הועלה לדרגת סגן־אלוף. חמישה חודשים לפני כן אירע המאורע שפתח בשלב הסופי והעיקרי בפעולתו ההיסטורית של אייכמן.

הצבא הגרמני פלש לברית־המועצות.

* בעת כניעת צרפת, חולקה הארץ לשני אזורים — האחד שנכבש על־ידי הצבא הגרמני, וחלק שני, בדרום, שנשאר בלתי־כבוש. הגרמנים הפרו הסכם זה כעבור שלוש שנים, כאשר פלשו גם לאזור השני, לקראת האפשרות של נחיתת האנגלו־אמריקאים בצרפת.

** היינו, שאחד מסבייה־הסבים של הוריה היה יהודי.



האנס פראנק: האיש שהכשיל את מדינת היהודים בניסקו

במדינה

תמונה אחת היה בה כדי לערר עניין מיוחד בארץ. היה זה תצלומה של יהודית ויינר (21), ישראלית לשעבר, תושבת אש"ק לון.

ספק אם נימצא תושב אשקלוני אחד אשר לא זכר את יהודית מן הימים בהם התגוררה בעיר הדרומית. רבים מהם אף ידעו כי עברה לא היה מזהיר כמעמדה הנוכחי. יהודית, שנולדה בהגרה, לא זכתה לילדות מאושרת. בהיותה בת תשע, נפ"טרה עליה אמה. היא עזבה את אביה ואחיה הקטן ממנה בשנה, נסעה ללמוד בשווייץ. אביה, שעבד אז בשרות הממשלה ההונגרית, נתבקש לצאת בשליחות מיוחדת. הוא נשל את סכום הכסף שקיבל לצורך זה, נישלט עם בנו לצרפת, כשהוא עובר דרך שווייץ ולוקח את יהודית איתו. בפאריס פתח לו חנות לבגדי-גברים.

כבית-ספר המיסיון. שוב ניקלעה יהודית לכבידה חדשה. אך כישורונה בי



יהודית ויינר - כנחה הילולה באשקלון

לימוד שפות עמד לה. היא התאקלמה מהר, המשיכה את לימודיה בבית-ספר צרפתי. רק לעובדה אחת לא יכלה יהודית להסתגל. אביה נשא לו אשה שנייה, קרובת משפחה, שהתאלמנה אף היא. המריבות בין הבת והאם החורגת הלכו ותכפלו, ול-אב לא נותרה ברירה אלא לשלוח את בתו מן הבית. "תסעי קצת לישראל", הציע לה. יהודית קיבלה את ההצעה. היא הגיעה לישראל, ניכנסה ללמוד בבית-ספר המיסיון הצרפתי ביפו.

גם במקום זה לא החזיקה מעמד אלא חודשים מספר. "אלה לא חיים בשבילי...". אמרה יהודית, אשר מלאו לה אז 16 שנה. היא עברה לגור אצל דודתה, באשקלון, למדה, אגב כך, עברית באלפן. לעבוד לא רצתה, העדיפה לבלות את הזמן בערבי ריקודים במלון גני-אשקלון. מקום שם הכיר זה באחד הימים קצין-צבאי קבוע צעיר בשם יצחק איזיק, לו נישאה לאחר חודשי הכרות קצרים.

מן הבאר לאונייה. חיייהם הספק מאושרים של בני הזוג לא נמשכו זמן רב. יהודית, שהאבה את הבילוי ואת חיי-הרגע, לא הסתגלה לאורח חייה של בעלה, בן למשפחה ותיקה ומכובדת באשקלון - המרצה כיום, אגב, מאטר צבאי של 35 יום על עכירה של אי-התאמצות - העדיפה לצאת עם גברים אחרים עוד בימי נשואיה. כעבור שנתיים התגרשה מבעלה, כשהיא משאירה לו את בנם בן השנה. שוב חזרה יהודית לתל-אביב, התקבלה לעבודה כמארחת בחברת נסיעות. היא החלה מרבה לבקר בפאריס, הפכה אחת מלקוחותיו הקבועים של באר 63. סיפורים על אורח-חיהה התל-אביבי הפכו לנושאי קבע בכיכיל תושבי אשקלון.

בוקר אחד ארזה יהודית את מזוודותיה ומבלה להודיע לאיש, חזרה לצרפת. תודת לשפות הרבות בהן שלטה, נתקבלה לעבודה במשרד תרגומים בפאריס. ימים מספר לפני התחרות, כתבה לדודתה מיכתב בו סיפרה על התרגשות רבה האופפת אותה. לרגל מאירע מסוים העומד להתרחש. מה הוא המאורע המיסטורי - זאת לא ציינה.

הממשלה: "לפי טעה אני יורש של עצמי. אני מכיר לא מעט אנשים שהם צעירים ממני ולא הייתי סומך עליהם למסור בידיהם את ההנהגה!"

יחסים מרחביים

הצוללות עגון כמאלטה

תנין ורהב, שתי הצוללות של צי ישראל, עגנו במאלטה. על סיפוןן, מלבד צוות ה-מלחים, היה גם אורי דן, כתבו הצבאי של מעריב, שנשלח לכסות את הפלגת האימוץ נים. כאשר הרחקו הצוללות מן הארץ, נשא אורי דן עימו סיפור מדיני ממדרגה ראשונה.

השבוע התפרסמה כתבה, באחד העמודים הפנימיים של מעריב, כאילו היתה בלתי חשובה לחלוטין. כתב דן: דום מינתוף, ראש סיעת הלייבור במאלטה, גילה לו שהזמין בשעתו את גמאל עבד אל-נאצר לבקר במאלטה, כדי לפגוש שם שליחים ישראלים רשמיים. עבד אל-נאצר נענה ל-הזמנה ונותר רק לקבוע מועד לפגישה.

ההזמנה נמסרה ב-1956, לפני מיבצע סיני. מינתוף היה אז ראש ממשלת מאלטה, וכמו המארשל סיטו וגיואהרלאל נהרו, סבר כי יש לעשות משהו לחיסול הסיכסוך הישראלי-ערבי.

לא סוכן-נוסף. הנסיון הוחנק באיבו. המושל הבריטי של הארץ קרא אליו את מיני-טוף, הודיע לו כי לונדון לא תתיר ביקור



יהודית ויינר - כמנחה הילה בפאריס

של עבד אל-נאצר באי. מינתוף לא ידע זאת אז, אולם בריטניה היתה עוסקת בהפיכת הארץ לבסיס-המוצא לפלישה לאויור תעלת סואץ. "על מינתוף להבין" נכתב במיברק סודי מלונדון, "כי אינו סוכן-נוסף לענייני השכנות שלום".

קל להבין את האינטרס האנגלי. זה עתה אולצו הבריטים לפנות את בסיסיים במצרים, ואילו מעבר לאופק כבר ביצבץ משבר מסביב לתעלת סואץ. אובדן מצרים העמיד בסכנה את שרדי השלטון הבריטי בירדן ובעיראק. לונדון ידעה כי שלום ישראלי-ערבי היה דוחק אותה לחלוטין מן המרחב. היא ידעה לישראל תפקיד בר-כלישיסוי, אשר ישושה בעבד אל-נאצר ברצף המתאים ללינדון. על כן קטלו את תוכנית מינתוף. מן הסתם, היתה הפגישה בכל זאת מתקיימת, אילו הראה הצד הישראלי עניין בה - אם לא במאלטה, במקום אחר. אלא שביגוי ונערינו לא היו מוכנים לכל הידברות אפ-שרית. הם ראו את עצמם כשליחי המערב במרחב, ראש-ההנהגה נגד התנועה הלאומית הערבית. הם כבר גמרו אומר מוזמן להנמיך את ראשו של עבד אל-נאצר, מתוך אמונה שהסיכוי השני - שנודע כמיבצע קדש - יפתור את ישראל מן הצורך לשבת ליד שולחן-הדיונים מול מנהיג ערבי בעל כוח.

דרכי אדם זלכת באים

תחרות מלכות היופי, שנערכה לפני שבועות מספר בפאריס, העשירה את העור-לב בקבוצה נוספת של יפהפיות מוכתרות, אשר תמונותיהן הופצו לעיתונות העולמית והגיעו השבוע גם לישראל.

(המשך מעמוד 7) משפט בעיתונות הזרה, שהזכיר את המונח דמוקרט בהקשר כלשהו עם ראש-הממשלה הישראלי, וזה לקריאות התפעלות. מינהל-ההסברה גויס כדי להפיץ קטעי קולנוע על סיורו של ראש-הממשלה ולהקות כתבי-החצר שנילו אל המסע, התחרו זה בזה בהפרכת השערות ותיקות, פרשנות ורמוזים, שנועדו לשבץ את ביגוי בכוח במהלכים הפוליטיים שעושים גדולי העולם בתקופה זו.

אלא שהאזרח הישראלי לא יכול היה אלא להעלות חיוכים למשמע ההודעה כי ביגוי דן עם ראש ממשלת קנדה, ג'ון די-נבליקר, על בעיות קונגו ולאוס, או לי-מישמע הצהרותיו כיצד להפיג את המתחיות הבינוניות בעולם. מאמצו של ביגוי להי-חף למועדון חמשת הגדולים בעולם, ול-השיא עצות למנהיגי העולם כיצד להלה את ענייני מדינותיהם, נראה מגוחך וקומי. **המטרות לא הושגו.** מסעו של ביגוי כחן להשיג כמה השפעות על הבוחר הישראלי:

- להחזיר לביגוי את הילת מגן הדימוי קראטיה.
- להוכיח שגדולי העולם מתחשבים בו דעתו.
- ליצור את הרושם שהיבטח סיוע ניכר לישראל בזירה הכלכלית והמדינית ואם לא יעמד ביגוי בראש הממשלה, לא יתקבל סיוע כזה.

להגביר את היסטריית המלחמה בישראל, עלידי יצירת הרושם שגם ראשי המעצמות דנים ברצינות על סכנת הכליה המרחפת מעל ישראל, שזייד בן-גוריון הוא היחיד המסוגל למנוע אותה.

אם כי לפי הפירסומת הרעשנית שליוותה את מסע ביגוי בעיתונות הישראלית אפשר היה להבין שכל אחת ממטרות אלה הושגה, היתה האמת שונה לחלוטין. למרות שבחי הנימוסים מפי מארחיו, לא שכחו העתונאים הקנדיים והאמריקאים את פרשת לבון ואת חלקו של ביגוי בה. כי-מסיבות עיתונאים המסירו עליו שאלות בקשר לפרשה זו, ביגוי התחמק מלהשיב השובה באומרו: "זה עניין ישן, שאירע לפני שבע שנים".

הרעש סביב המסע היה גדול רק בישר-אל. העיתונות העולמית היקצתה לסיור רק ידיעות שוליים קצרות. פגישותיו הקרובות של נשיא ארצות-הברית ג'ון קנדי עם ניי-קיטה כרושצ'וב ושארל דה-גול, הפכו את מסע ביגוי לאירוע חסר חשיבות לגבי הי-עיתונות העולמית.

גם צורת הפגישות של ביגוי עם מנהיגי ארצות-הברית, צרפת ובריטניה לא עוררה כבוד. ביגוי כפה למעשה על אישים אלה להכילו עלידי כך שקבע ביקור בארצותיהם. כללי הטכס הבינלאומי מחייבים שראשי ממשלה המבקר במדינה זרה, יערוך ביקור נימיסין איל העומד בראש אותה מדינה.

לא סומך על איש. מלבד הצהרות ידידות ריקות מתוכן, וניחושים של חברות כתכלבי החצר, לא השיג ביגוי דבר בכדי קורו. יוד קודם לביקורו של ביגוי בקנדה, היו קשרי מדינה זו עם ישראל הדוקים ודידיותים. ידידות זו לא מנעה מקנדה לעמיד בראש המגנים את מיבצע סיני בי-איים ולהטיל אמברגו על משלוח מטוסי סילון מדום טייבר לישראל אחרי המיבצע.

גם ידידות שביגוי יגלה לקנדי פרטים סודיים על התעצמות הצבאית של רעים, ידעו עמו על הצעדים למניעת הסתערות מחודשת של עבד אל-נאצר על ישראל, התבדו.

הזיחה בין המנהיג הישראלי הקשיש (74) לבין הנשיא האמריקאי הצעיר (44), התי-נרלה על נושאים כלליים וסתמיים וביגוי אפילו לא ביקש ערבויות אמריקאיות לי-סמטאטוס קח רחוקה התיכון או מענק לרכי-שם נשק בצרפת.



השמן המובחר לבישול לאפיה, לטיגון ולסלט



יְקִידִים! תלמידים! סטודנטים!
 פרשמו עוד היים לקורס החדש ל-
קצרות
 עברית /או אנגלית
 (שני חודשים. סעמים שבטי)
 ב-אילפן גרג' (GREGG)
 המנהל: ח. ברקמא (קמסינסקי)
 תל-אביב: רחוב גירדון 5
 חיפה: בבית-הספר "בבעלה"
 רחוב שמריה לוי 30
 הצלחה מובטחת!

הוצאת מ. מזרחי רומן השבוע של "מוערון הספר הטוב"



מדת המדע
 של יהודה דולב

ארמון הקרח
 מאת עדנה כרכר

"ארמון הקרח" הנו רומן בלתי קה, ההולכת ונכבשת עלידי בני-אדם שרוח חלוצית מפעמת בהם.
 בעט-אמן ציירה עדנה פרבר ב"ארמון הקרח" שורה של דמוי-יות בלתי-רגילות ובחיי-נשחות הממלאות את דפי הספר מתח, ענין ופליאה.
 ההפצה הראשית:
 מ. מזרחי,
 רח' אלנבי 60, טל. 64755
 תל-אביב

למה נחמיו פרקש



בני עקיבא
היו התחנה האחרונה של פרקש לפני שניכנס לעולם בתמונה נראה פרקש כפי שהצטלם עבור תעודת-החבר

אני נולד אלכס בן-שמואל הרב
השני. בילדו בליל 1917
אפרקש (אמריקני) סיפורי יק ארץ
ויצא ל... ימים טעם יקם של אני א
וקארן אר עה, אציר ארם אר האר
שפולאס כולל אר ארז ארעל
לית כר ארעור אר שוליא אר האר
ארור נרם לר קר אר ונאר.
אני אר אר אר אר אר אר אר
אני יא אר אני יא אר אר אר
אל האר אר אר אר אר אר אר
הארץ

מכתב מחו"ל

לקרובי, שלח פרקש עכ
גלויה. אותו זמן שזכר
ברשיון מיוחד, ליתרת מאסרו, יצא את הארץ בידיעת ה
ילדותו המוקדמת של הצעיר עברה עליה בחצרות
שם התרוצץ בהברת ילדי השכונה, טיפס על עצים, נשכר
הפירות ובילה בנסיעות על קרונות מסילת-הברזל
החרושת הכמון לביתו. בכל התנהגותו, לא היה שונה מ
ילדים אחרים בשכונתו. אך באמצע תקופת ילדותו המ
של הילד בן השש, קרה הראשון בשורת המיקרים, שהבי
נחמן ליאוש הנוכחי.
שעה ששיחק עם חבר, ליד בניין חדש שניבנה אור
באחת החצרות, נטל החבר חופן סיד מבור שליד הבניין
ליכד לכיחולו של נחמן. נחמן תפס את עיניו בידי והחל
"העיניים שלי! העיניים שלי!"
הרופא, אליו הובל הנער, חשב את עיניו. "הוא לא
לראות הרבה זמן", אמר. "אם בכלל יוכל לראות, אי-פע
במשך חצי-שנה שלאחר מכן היה נחמן עיוור, וכל
השכונה היו נדים בראשם למראה תמונה שחורה ונ
מדי יום: אחיו או אחותו של נחמן מובילים אותו בעגלה
אל הרופא, כדי שיקבל את הזריקה היומית שלו.
כה, במשך שישה חודשים תמימים. הנער הצעיר, שהיו
מבין שלושת אחיו והנימץ מכולם, נאלץ לשבת כחיה מ
בביתו, בלי יכולת לצאת ממנו לברו. אף להציץ החוצה
לא יכול היה.
מה עבר באותה תקופה במוחו של הילד הגדל? אילו
שבות מייאשות הגה? הוא לא סיפר על כך לאיש. הוא
לבדו, בחשכת העירורן הארוך, ולא שיתף איש בחייה ה
אולם, אין ספק שכבר אז נבט בו דע ההתרחקות וחוסר-

הם עזרו האחד לשני לספס אל גג הבניין,
אחר קפצו מגובה של ארבעה-וחצי מטר
אל החצר החיצונית. עכשיו הפרידה רק גדר
אחת בינם לבין הכביש החיצוני. הם פתחו
בצבת את גדר-התיל ומיהרו להתרחק ברי
זה מבית הסוהר.
רק תשעים דקות לאחר שנעלמו, הרגישו
הסוהרים בחסרונם, ושעה שניתנה האז
עקה במשטרת תל-אביב ושוטרים הוצבו
סביב העיר במחסימיהם, כבר היו שני ה
בורחים במקום מחבואו הישן של פרקש
בחולון, כשהם מחליפים את מדי האסיר
שלהם בבגדים אזרחיים.
"הם מכירים את המקום", אמר לפתע
פרקש, "בוא נסתלק מפה ונתחבא בתל-
אביב."
השניים יצאו מהצריף, כשבכיסם סכום
של 500 לירות שהיה טמון שם, נסעו
באופנוע גנוב לכיוון תל-אביב, עד שנתקלו
במחסום.

מרוץ ברחץ

שלוש שעות לאחר שהצליח להימלט,
הניחה המשטרה את ידיה, שוב, על
האדם שהיה, שלושה חודשים קודם לכן,
סוֹטו הכבד ביותר של המדור המרכזי ל-
עיקוב ולבילוש. במשך ארבעה חודשים
הצליח האדם המבוקש ביותר במדינה לשים
ללעג ולקלס את כל חוקרי, בלשי ושוטרי
משטרת ישראל, כשהוא מסתובב בארץ
כולה בחופשי, מאלץ את המשטרה להציע
לו הצעות מהצעות שונות — ובלבד שיסי-
גיר את עצמו. לבסוף הצליחה זו לתפסו,
עקב הלשנת אחד מאנשי העולם התחתון,
מה הניע את נחמן פרקש להימלט שלוש
פעמים מידי המשטרה? האם קיחה גם
הפעם להסתובב בארץ עד שיצליח לצאת
ממנה? או שמא היתה לכך סיבה אחרת
לגמרי.

פרקש עצמו נתן את התשובה: "אני
רוצה שיטפלו בי טיפול פסיכיאטרי" חזר
ואמר לתופסיו.
לא היתה זו התשובה היחידה. במשך
השנים האחרונות, וגם לאחר בריחתו האחר-
ונה, טען נחמן שהוא חף מפשע, שהרי-
שעתו בשוד תנובה — עליה נידון לחמש
שנות מאסר אותן הוא מרצה כעת —
בטעות יסודה. הוא גם מכחיש את הפשע
השני, שהמשטרה הדביקה לו. "אני לא הי
איש שביצע את השוד בשדרות הן", טען
בכל הזדמנות.
האיש הטוען דברים אלה הינו אדם שבור
ורצוף, בן למשפחה טובה וישרה, שהגיע
בדרך-חיים מיוחדת אל ספסל הנאשמים ואל
בית-הסוהר. מה היתה דרך חיו של הבורח
המפורסם ביותר במדינת ישראל?

"העיניים שלי!"

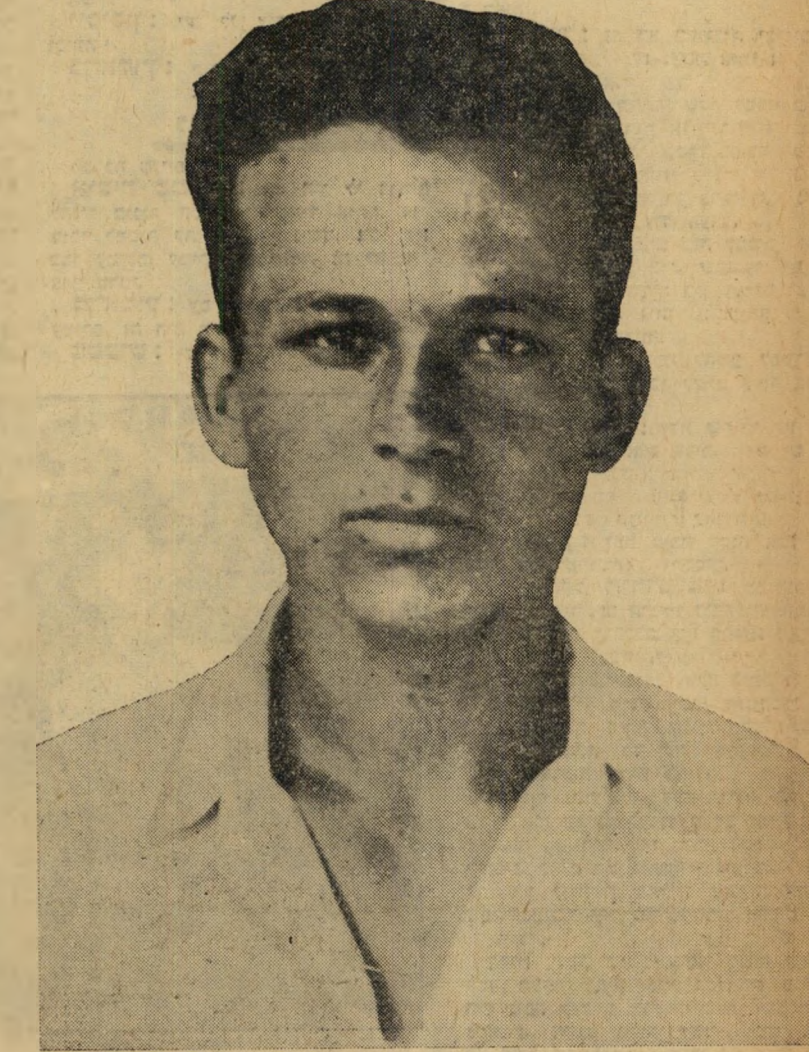
נחמן פרקש גדל במזל רע. מזלו זה
נולד עימו וליחה אותו כל ימי חייו.
בילדותו ובבגרותו, בבית הוריו ובמוסדות
לימודיו, בכל מקום אליו הגיע — נתן
סימן-היכר זה את איוותיו והטביע בלבו
את הרגשת הנחיתות והדיכאון.
נחמן נולד להוריו, משה ובת-שבע פרקש,
לפני 25 שנים. הוריו עלו מהונגריה, זמן
קצר לפני לידתו, ונחמן היה הצעיר בבנים
והצבר היחידי שבהם.
המשפחה ידעה ימים טובים בחוץ-לארץ,
אך בארץ התגוררה בדירה קטנה בת חדר
וחצי ברחוב מירון, בין שכונת שפירא
ושכונת-התיקה התל-אביבית.
הוריו נאלצו לעבוד, שניהם כאחד, על
מנת לפרנס את המשפחה הגדולה בת שש
הנפשות. הבן הצעיר היה נתון, רוב היום,
להשגחת האחרים, או אף הסתובב בלי
השגחה מיוחדת. למרות עבודתם הקשה
ומצבם הדחוק, שמרו ההורים הדתיים-אדרי-
קים על גקיון ביתם והשתדלו לתת לבניהם
תנאים טובים לגדול ולהתפתח בהם. אומנם
לא היה בכוחם לתת לנחמן את אשר רצו
לתת לו. אולם, מאחר והיה הצעיר באחים,
פינקו אותו שני אחיו ואחותו ונתנו לו
כימעט כל מה שרצה וביקש.

מחיר, לחצו מיד על הדקי העוזים שלהם.
רק לאחר מכן התקרבו אל האופנוע הה
פוך. בזהירות, כשנשקם דרוך ומכוון, ניג
שו אל הדמות השרועה על האדמה. "הרם
את הידיים!" ציוו השוטרים. נחמן פרקש,
פניו עטורים בזקן עבות, התרומם. לא אירע
לו דבר, מלבד פצע בירכו השמאלית. מאר
חר יותר נכתב כי היה זה פצע מכדור;
אך למעשה נפצע בהתהפך האופנוע. הוא
הושם מיד באוזקים, נלקח למטה המחוז.
חופשתו הבלתי-חוקית של נחמן פרקש
ארכה בדיוק שלוש שעות ורבע.

כאבט יוצאת למזחמה

ריה זה נסיון בריחתו המוצלח השלישי
של נחמן פרקש, מידיה של המשטרה.
באותו הערב, שעה שכל אסירי רמלה הת-
רכזו באולם הקולנוע לראות את באבט
יוצאת למזחמה, החליטו פרקש ובלוי לצאת
להופש. פרקש ובלוי — השפוט למאסר
עולם על רצח המהנדס פיאטלי בקולנוע
צפון, התגנבו אל המסדרון המוליך לחדרי-
הרופאים.

במברג שהיה בידם פתחו את חדרו של
רופא-השניים ונעלו אותו מאחוריהם, כש-
הם מבצעים את כל מעשיהם בדממה ובח-
שיכה. הם התקרבו אל החלון המסורג,
החלו לנסר אותו בעזרת מסורים שהתקינו
משהי משוריות שבורות מורכבות על
כפיטי עץ. לאחר שעה ארוכה של עבודה
מאומצת, היו הסורגים מונחים לרגליהם.
פרקש הוציא את ראשו מבעד לחלון:
"הכל בסדר", לחש לטומי בליץ קצר-הראייה
והמרכיב משקפיים.
פרקש יצא מבעד לחלון אל החצר הפני-
מית, מיהר בריצה אל הבניין שהקיף אותה.



פרקש הנער בהתחלת דרך חיו



מבוקש? מדוע נמלט שלוש כעמים?

שנועד להצמיח את נחמן פרקש הנוכחי, אשר אינו מסוגל להסתדר בחברת בני אדם רגילים.

★ ★ ★

גב שבור

רעב פסח של אותה שנה הורידו ממנו את התחושות. כל המשפחה יש בה ליד שולחן הסדר. נחמן פרקש בקריאת שימחה: "אני רואה, אני רואה אתכם!" אמו הבוכייה חיבקה ונישקה אותו. הנער הסתכל בשימחת הגילוייחדש של העולם המואר. ראייתו לא היתה עדיין מלאה והוא ראה הכל במטושטש, אך אפשר היה שוב לחשוב על חיים נורמאליים, חיים שיתנו לילד להיות נער ואיש ככל האנשים. הדבר לא ניתן לו. מיד, כשהחל לעצמו חזר נחמן לשכונה על מנת לכבוש לעצמו את העולם שהוא אהב: העצים והחפירות. באותה תקופה בנו גדר לבנים גבוהה, על מנת להפריד בין מסילת הברזל של בית החרושת לבין בתי הרחוב. בנייה גדולה כזו היתה למרכז משיחקהילדים. נחמן ניסה לטפס על הקיר — הגבוה מכולם. הוא רצה להוכיח לעולם ולעצמו כי העירור לא שינה אותו. הוא טיפס על הקיר, נפל ממנו ושבר את גבו, רגל אחת ועצם הלחי, סבל מזעזוע מות. במשך שלושה חודשים היתה מחצית גופו נתונה ב"גבס. עצםהלחי השמאלית נשארה שקועה עד היום.

אם היה נחמן משהו נוסף, כדי לשבור לחלוטין את הנער הצעיר, היתה זו השכיבה במעטה הגבס. כעבור שנים רבות כתבו הוריו נחמן מאמריקה, לשם היגרו לאחר המשפט על השוד בתנובה: "יכול להיות שהעניין הזה, של זעזועהמות, גרם לכן העניינים. כנראה שהוא שהביא לכן שנחמן נהיה למה שנהיה".

אבחנת ההורים אינה מדעית, וגם מדע הרפואה אינו מסוגל לקבוע בבטחון מלא כי אומנם הזעזוע הוא שגרם להפרעות השניות, שהובילו את נחמן לדרך הלא-ישרה, אך אין ספק, שאותה היתקנות כימי-עטימוחלטת מן העולם, שארכה קרוב לשנה שלמה, השאירה צלקת עמוקה בנפשו הרגישה של הנער. צלקת זו שוב לא נתנה לו לחזור ולהיות אותו נחמן מלפני התאונות.

★ ★ ★

אהבת חיות

כשהוריו מנחמן פרקש את ה"גבס", קשה היה להרגיש עדיין את מלוא השנינו. אך במרוצת הזמן ניתן לראות שהאהבתו לטבע החוששי, היצאה הרפואית ומשיחקהירחוב לובשת צורה חדשה לגמרי. נחמן הפסיק להתרוצץ עם חבריו, החל להתעניין בעל-חיים, גידל תקופה ארוכה בכיתו החולה, לה קרא מיצי. הוא נקשר אליה בכל ליבו. מאוחר יותר, כשמתה ה"חולה", גידל כלב.

בתקופה זו עדיין לא ניתק עד הסוף את קשריו עם בני אדם. בבית-הספר לבנים מזרחי לא היה אומנם מן התלמידים המצטיינים, אך גם לא היה תלמיד גרוע במיוחד. חבריו ללימודים יודעים לספר עליו כעל נער שובב, שידע להשתולל שעות רבות, ולעשות את המחת למורים או לחברים. לעומת זאת, היתה תוקפת אותו, לעיתים, מרה שחורה, אותה לא ניתן היה לנער ממנו. אז יושב היה ימים שלמים בבית-הספר, כשאינו שם לב לנאמר או לנעשה, עד שפיתאום — כפי שניכנס למרה שחורה — יצא ממנה וחזר להיות שובב ככל בניגולו. הוא ניסה למצוא את מקומו בין הנערים, חיפש לו את החברה שתוצא בו ותהיה מקובלת עליו. הוא לא מצא זאת בבית-הספר. תימהונותו הרחיקה את הנערים מ"גו. הוא לא היה בלתי-נוכח, אבל לא היה חביב בניניהם. עיסוקיו המשוניים בחיות ובציפורים היו בלתי רגילים בבית-הספר ה"דתי, ונחמן התרחק מאוד מחבריו.

★ ★ ★

החבורה מרחוב לבנדה

לגיל 14 נכנס פרקש לתנועת נוער בני עקיבא. אך עזב אותה לאחר זמן קצר בלבד. בפניקסהחבר שלו בתנועה רשם את עצמו כואבי נחמן, בעמוד המיסים מצויין שהספיק לשלם את דמי-ההרשמה בלבד. הנער הותי המאמין, שהיה היחיד מכל האחרים שהמשיך לשלם זמירותחבת ליד שולחן הירוי, זמן רב לאחר שאותו האחרים כבר התיחסו למינהג זה כחוסר עניין, לא מצא את מקומו בתנועה הדתית,

המעצר הראשון

כאשר סיים הנער את בית-הספר העממי, רצה אביו להרחיקו מהבית, רשם אותו בפנימיה הדתית. כבר אברהם שליד פתח-תיקוה. אך שם כבר הרגישו שנחמן אינו יכול להיות בחברת אנשים רגילים, חסר-תיכונים. עד מהרה התחילו ללעוג לו ונחמן, למרות שמח בתחילה שתהיה לו אפשרות לעסוק — ולו בצורה חלקית — בחקלאות, מאס עד מהרה במקום, רצה לעזוב מהר ככל האפשר.

כשחזר נחמן מכפר-אברהם, לאחר שהיה שם פחות משנה, כבר לא היה נחמן, למעשה, למרות הוריו. הוא התרוצע בלי הפי רעה עם חבריו מרחוב לבנדה, עז שלחצם של הוריו הכיחולו לחפש מקום עבודה. נחמן ניסה ללמוד מסגרות. כאן התגלה לראשונה קיראופי חדש, שקבע למעשה את גורלו, סופית: הצעיר לא היה מסוגל לתמוד על קביעותו בשום מקום עבודה. כל האנשים שעבדו איתו ידעו לספר על חריצותו בעבודה, ועל יכולתו וכישרונו, אך גם על רגישותו הרבה, שנבעה בלי שום ספק מרגישותחיותו. בכל מקום בו עבד, היתה ההתנגשות הקלה ביותר עם אחד מה

פרקש הפצוע מובל לכלא אחרי שנחמס

הוא נעצר על שוטטות ופריצות קטנות של נערים מתבגרים, הובא למשפט ונשלח למוסד הנערים העבריינים בתל-מונד.

★ ★ ★

אדוק באיגרוף

לנחמן נותרה עוד תקופה אחת — הצבא. הוא היה צריך להתגייס זמן לא רב לאחר ששוחרר מתל-מונד. הוריו קיוו שזה יהיה המקום שירחיקו מהחבורה הרעה ויחזירו למוטב. בתחילה לא רצה נחמן להתגייס, אך בלישכת-הגיוס הבטיח לו הקצין המגייס שהוא ילך לחיל-הים, אם יהיה בסדר בטירונות.

חלומה הישן-של נחמן, הים, שיכנע אותו להיות בסדר. אך דווקא הצבא הצליח להרוס אותו יותר מכל מקום אחר. לאחר הטיירונות סירבו הקצינים המימינים להעבירו לחיל-הים, ונחמן החליט שאין לו יותר מה לעשות בצבא. התנהגותו הביאה אותו לבדיקה רפואית, בה התנהג כבלתי-שפוי בדעתו. הוא היה מכה את השוטרים הצבאיים שהיה פוגש. ובהודמנות אחת נעל את כל חברי החודעה שבדקה אותו בחדר, לקח את המפתח והסתלק. פרקש שוחרר מהצבא בגלל הפרעות נפשיות.

את מה שלא השיג בדרך אחת החליט להשיג בדרך אחרת. הוא חזר אל הים. היתה זו התקופה המאושרת היחידה בחיי נחמן פרקש המבוגר. הוא היה יוצא יום-יום לים, תחילה כשכיר אצל בעל-בית ואחר כחבר בקבוצת זייגים, כשהוא נימצא כל היום על הים וחוזר מדי ערב עם שכרו ועם דגים, אותם היה מסגן על האש. לארוחת ערב.

באותו זמן החל מתעסק באיגרוף, הפך בזכות ספורט זה לאחד האנשים המפורסמים בארץ. הוא נתגלה כמיתאגרף מוכשר מאוד, עורר תקחת רבות בלב מאמניו וידידיו בהפועל, ובביתר.

נחמן המתאגרף יצא מדיכאוונו ומנחיתותו, החל מאמין שקיימת אפשרות להיות אדם ככל האנשים. הוא היה אלוף הארץ במישקל בינוני — התפרסם, שימש נושא לכתבות בעיתונים, בעל מדליות וגביעים. הוא אף (המשך בעמוד 21)

עובדים מבריחה אותו, בלי שום חרטה, והוא לא היה חוזר לעבוד באותו מקום. כעבור זמן קצר הסתלק נחמן על דעת עצמו מהבית אל כפר הנוער בעין-זיתים, שהיה למעשה, כפר של נוער עבריין ש"התחנך במקום. זה היה אחד המקומות היחידים בו הרגיש הנער בטוב. קרובימש"פתחו באו אליו, ניסו להחזירו מאותו מקום הביתה. נחמן סירב.

אך רוע מזלו רדף אותו גם לשם. כעבור פחות משנה התפרק הכפר וכל הנערים נשלחו הביתה. שוב חזר נחמן לחבורתו ה"ישנה", בלע בצמא עלילות גבורה חדשות. אז כבר היה בן 15. בית-הוריו היה מלא קרובים שעלו באותו זמן מחוץ-לארץ, ולי נער הרגיש לא היה כל עניין להישאר בבית, חזר לרחוב. אז נעצר לראשונה.



סוף הבריחה

הגדולה של פרקש מדי המשטרה. פרקש נראה בתמונה כשהוא מובל בין שני שוטרים, לשם הוצאת פקודת-המעצר נגדו. הוא נראה עייף ומדוכא. חזקן אותו גידל אחרי-כך בבית-הסוחר, עדיין לא צימח.



התחרות ביננו היתה מי ימכור יותר. אחרי שהצטברו בידה כמה לירות ממכירת הסבון בתל-אביב, הלכה דליה ומסרה את כל הכסף לקבצן ברחוב.

★★★
חדר אמבטיה מיוחד

מדוע הפכה דליה דווקא למוכרת סבון, ולא למוכרת סיגליות, למשל? התשובה לכך נעוצה בדרך בה הגיעה אליה חבילת הסבונים: היא קיבלה אותה כפרס, אחרי שקודם לכן עסקה במשך שעתים מייגעות בצילום-פירסומת עבור סבון או ליבה של עץ הזית. מובן שחבילת-הסבון לא היתה הפרס היחיד. תצלום-הפירסומת הזוה של דליה, היה ללא ספק תצלום-הפירסומת היקר ביותר שצולם אי פעם בימינו בישראל. כאשר יופיע הצילום במודעת החברה, יגיע סכום ההוצאות שהושקעו בו להרבה יותר מאלפיים ל"י.

מי שסבור שחיה של כוכבת קולנוע מצליחה הם דחוסים תענוגות וביוליים בלבד, היה צריך לראות את דליה, כאשר ניצבה השבוע לצורך צילום אותה תצלום-פירסומת באלפן הצילום קרן-קידרון.

מעמד זה היה רק סיומם הולם לשורה ארוכה של תצלומי-פירסומת אותה ביצעה דליה בשבוע האחרון. תוך ארבעה ימים הופיעה דליה במספר סירטי-ניי-פירסומת, ניצב בה בפני חצי תריסר צלמים, ובקרוב יציפו תצלומי-הפירסומת שלה את העתונות.



המריחה
שני צלמי-הפירסומת קרן וקידרון, מורחים בסבון את גבה של דליה לביא לפני הצילום, כדי שהקצף ישתקף היטב בתמונה. לדיה יושבת בתוך האמבטיה בביקני (לא ערומה), משתפת פעולה עם שני הצלמים בעלי הניסיון.

בטרינה

(המשך מעמוד 11)

סביב בניין אהל, בו התכנס מרכז מפא"י בעת חקירתם של עדי-התביעה, טען אחד מהם, מפקח-מישנה יצחק רונן, כי לא ראה שוטרים מסתערים על הקהל באותה הזדמנות. פרקליטו של אחד הנאשמים ניסה להגיש לבית-המשפט את גליון העולם הזה (1220), בו התפרסמו תמונות המראות בבירור שוטרים במדים ובלא כדים, מסתערים חמושי אלות על אזרחים, ומכים אותם. מסיבות פרוצדוראליות דחה השופט את צירוף הגליון לתיק בית-המשפט.

איש הש.ב. — סדרן. למחרת היום נערך בפני השופטת לאה עוגן משפט שני. הפעם היה זה משפטם של שני עיתונאים, כתב העולם הזה, אלי תבור, וכתב הרוח, שלמה נקדימון, שהאשמו על-ידי המשטרה בהשגת גבול פלילית במטרה להרגיז, על שחדרו אותו יום לבניין אהל, והאזינו לדיוני מרכז מפא"י על הדחת לבון.

ראשון העדים היה עדי-התביעה העיקרי, מרזכי פלג, עובד הועד הפועל של ההסתדרות, שהוא ראש סדרני מפא"י. פלג בריא-הגוף, שהיה אחראי באותה שבת על סדרני מפא"י שהגנו על בניין אהל, הוא שהגיש את התלונה במשטרה נגד העיתונאים. אך בעוד שבמשטרה טען פלג כי הוא עצבו תפס את שני העיתונאים שעה שהאזינו לדיוני המרכז, סיפר בכיר-המשפט סיפיר אחר לגמרי. "אני לא תפסתי אותם. עמדתי ליד הכניסה, כאולם ההמתנה, ומישהו הביא אלי תחילה את נקדימון וכעבור כחצי שעה את תבור", אמר.

מי היה אותו מישהו, שהתביעה ביכרה לא להזמיןו כעז?

היה זה יוסף שינור, איש הש.ב., שומר ראשו של ראש הממשלה, שעסק בתפקידו סדרנות, אותו יום, בשיבת מוסד מפלגתי. **אסיפה בבית-משפט.** אם שמר פלג על קור-רוחו בעת שמסר עדותו, הוא איבד אותו לגמרי, שעה שנדרש להשיב לשאלות החקירה הנגזרות מפי כתב העולם הזה, אלי תבור, המלמד סיגוריה על עצמו.

כאשר רשמה השופטת את תשובותיו הן מבולבלות, גער בה: "את זה לא צריך לרשום, זה לא היסטוריה." את זה לא צריך השיבה לו השופטת עוגן: "אדוני, אני מבקשת ממך לנאום באיזה מקום אחר, למרות שאתה חושב שאתה מייצג פה אינטרסים של איזשהו גוף."

למרות הנזיפה לא נרגע פלג; על כן נזפה בו השופטת שנית: "האם אינך יכול לשכוח שאתה לא בועד הפועל? אתה לא מנהל פה אסיפות. אתה עדי! זאת לא ישיבה של מרכז מפלגתי! זה בית-משפט! כאן מוכרחים להשיב על מה ששואלים!"

פלג, שטיפר תחילה לבית-המשפט כי די כניסה לישיבת המרכז היתה אותו יום, לפי כרטיסים, חזר בו בלחץ חקירתו של תבור, הידה כי למעשה לא היה צורך בשום כרטיס כדי להיכנס לאולם.

תוך כדי חקירת העד הסתער אחד הנוכחים על שני אנשי עתונות שישבו באולם, תקף אותם בטענה שהם מצלמים במשפט. שוטר שבדק את המצלמות נוכח שלא צולמה בהן כל תמונה. האיש שהירשה לעצמו להתקוף באולם בית-המשפט היה אחד מסדרניו של פלג.

המשך המשפט, והמשך חקירתו של העד בידי תבור, נדחה 18 ביולי.

הווי

מלחמה פסיכולוגית. בשדרות, גני בו שני יריבים את בגדיו של מזכיר סניף המפלגה הפרוגרסיבית ואת שלט הסניף, טענו לצידוקם: "עכשיו יראו כולם שגם המפלגה וגם עסקניה עירומים מכל...".

בי ערום המלך. באשקלון, נסע מציל מקומי על אופנוע, ללא רשיון, התהפך, פצע ילד בן 6. נלקח למשטרה, שחרש בערבות, הספיק לשוב לעבודתו, הציל מספר אנשים מטביעה... **חבלה מן הי אזור.** במשק לביא, הסתכנה חסידה בחוטי החשמל הנושאים מתח גבוה, גרמה לקצר, הציתה שדה-תבואה, גרמה לדליקה שכונתה בקושי, לאחר שעשרות חברי-קבוץ נחלצו לעזרה... **בימא המריבה.** בבתי גלים, השביתה הנהלת בית-הספר תיכון מקצועי לימודיה של כיתה בת 50 תלמידים, לאחר שהאשימה את החניכים בחבלה בכסא טענה לצידוקה: "גם בכנסת רבים על זה כיסא"... **דרך גבר.** בשיפיים, לאחר שאלמוני חסרת-עודות זהה באיש שפרץ לחור הבנות של המשק במערומיו, ניסה לחנוק נערה בת 11, טען האיש לצידוקו שסתם טייל לתומו לאורך שפת-הים.

פיקניק בחוף טנטורה

בליל-שבת ובמוצאי-שבת ה"קרובים יפתחו בחוף טנטורה — אשר נחשב כחוף היפה בי יותר בארץ — פיקניקים ליליים בשטח הכפר הערבי טנטורה.

שטח הפיקניק כולל מועדון לילה אכזוטי השוכן בבית דר-קומתי מרווח, שהיה בעבר משכנו של שייך ערבי עשיר. כמו כן מצוייה במקום מס' עדה יס'ת-יכונית עם מבחר עשיר של תבשילים.

וקרוב לחצות יתקיימו הופעות בידור באמפיתיאטרון החצי-טבעי אשר בשטח הכפר הערבי.

גשר אל האי

אחד המראות המעניינים במקום הם שלושת האיים ליד החוף אשר לשם מעבר אליהם הוקם גשר בורמזי. ובאיים אלה יתקיימו קומיזיסים.

הפיקניק הלילי יתקיים משך הקיץ בכל ליל ששי ומוצאי שבת.

לאנשי תל-אביב תחבורה מאורגנת היוצאת בשעה 8:30 בערב מבית ארלוזורוב במחיר של לירה אחת לכל כיוון.

דמי מנוי לשנה

עבור העולם הזה

- ל"י
- בארץ — 25.—
- לחו"ל, בדאר רגיל — 25.—
- לחו"ל, בדאר אויר — 30.—
- לקפריסין
- לכל ארצות אירופה (כולל תורכיה), פרס ומושבת הכתר עדן — 40.—
- לדרום-אפריקה, ליי-בריה, רודסיה, גאנה, חבש, ניגריה, ארית-ריאה, בורמה, סיאם — 50.—
- לארצות-הברית, קנ'דה, קובה ומקסיקו — 60.—
- לארצות דרום-אמרי-קה — 70.—
- לאוסטרליה וניו-זילנד — 80.—



דלייה

באמת במייה

בשליחות דחופה לרכוש פריט חדש. אבל כל הצרות האלה אינן מרגיזות אותה. הן רק מגבירות את מצב-רוחה, עד שהיא יוצאת לרחוב למכור סבון.

העליון של זרועה הימנית. אלו הן המזכרות שהשאירו לה מעריציה, שהסתערו עליה שעה שהופיעה להצגת הבכורה של סרטה, לילה על החוף, בקולנוע מוגרבי. תכשירי האיפור המיוחדים שלה עוזרים לה לחפות במקצת על פגמים אלה.

★ ★ ★ כיצד לסבן את דלייה

צלמים מתרוצצים, עצבניים ומרוי גזים. מדליקים זרקורים, מכחונים מצלמות, מוספים עוד פרט לרקע. דלייה משתשעת מכל העניין כאילו היה זה מיש חק. היא רוקדת לעצמה, מפזמת שירים. מראים לה תמונות של דוגמניות העושות פירסומת לסבון, במודעות חז"ל. דלייה תורסת מיד את הפרניציפ. פוזה אחת של דוגמנית עטופה במגבת, אינה מוצאת חן בעיניה. למה? למה שמתחת למגבת מציץ לה חלק מהחזה.

שעה של הכנות והמצלמות מוכנות. דלייה מצטלמת עם מגבות. מסתירה בהן את הביקיני שלה ונראה כאילו רק המגבת לעורה. אין צורך להרויך אותה. היא יודעת את כל הטריקים ואת כל הפוזות. אחרי שגמרה עם המגבות, מצטלמת עם הסבונים. לבסוף נכנסת גם לאמבטיה. למרות החימום, המים קרים מאיד. הכוכבת חוששת להצטנן. ריחו החרוף והמתקתק של הסבון ממלא כבר את כל החדר. עדיין אין די קצף כדי שיראה בבירור גם בצילום. שני הצלמים, קרן וקידרון, מתלבשים על דלייה, מסבנים את גבה במרץ רב. "תמשיכו! תמשיכו!" מעודדת אותם דלייה, שכל העסק הפך לה לשעשע.

שוב מצלמים עשרות תמונות מכל הזיזיות. שעתים של צילומים והמלאכה הסיימת. דוגמנית צילום רגילה מקבלת עבור עבודה כזאת, 100 ל"י. דלייה — 800. אבל אם מישו סבור שזה הסוף, אינו אלא טועה. כשמסתיימים הצילומים, ודלייה הרטיבה יוצאת מתוך האמבטיה, היא מפי ליטה מפייה צעקת אימים. מה קרה? אסון! היא לבשה את מכנסי הביקיני שלה על מכנסיה התחתונים, שנרטבו כליל במים. כדי שתוכל לצאת לרחוב, יש להשיג עתה זוג תחתונים חדש במלוא המהירות. איש מהצלמים אינו מוכן ללכת לקנות. "מה יגידו עלי, גבר ניכנס ומבקש לבני-אשה?" מבקרת מיקרית שמוזמנת למקום, יוצאת

חדר-האמבטיה המיוחד ניבנה. האמבטיה מולאה במים. אבל איך יתכן שכוכת קולנוע תסבול במים צוננים? הפתרון נימצא כאשר לתוך המים הוכנס גוף חימום חשמלי ענקי, כדי לחמם את המים. ההכנות הסתיימו. דלייה מגיעה לאולפן, מוכנה לצילום. אבל כיצד תיכנס לאמבטיה? על עירום אין מה לדבר בכלל. אחרי אותה קבלת פנים, לה זכתה בעיקבות צילום עירום בודד ויחיד, שוב אין דלייה מוכנה לתת פיתחון-פה לאיש. או שתיכנס לאמבטיה בבגדיים! קל להגיד. דלייה פשוט לא הביאה עימה בגדיים. מביאים לה בגדיים ביקיני חדיש. 35 ל"י נוספות לתקציב.

סוף-סוף דלייה בבגדיים, שופה, יפה ומקסימה. כאן מתחילות צרות נוספות. בשמש הישראלית שרפה דלייה את עור חוטמה. קצה אפה קלט קרני-שמש יותר מכל חלק אחר בגופה, ונראה כאילו היא נושאת תפוח אדמה צלוי בקצה החוטם. חוץ מזה, מופיעות שריטות עמוקות בחלק

לשם מה זקוקה דלייה לביא לעבודה זאת? היא מתכוונת להקדיש את הכסף להקמת בית-ילדים על שם אביה ז"ל. כשהגיעה דלייה לביא לאולפן קרן-קידרון, קדמו לתצלומיה שני ימי הכנות. כי דלייה עמדה להצטלם כשהיא מתרחצת באמבטיה. לכאורה נראה הדבר פשוט ביותר: דלייה ניכנסת לאמבטיה, מקריבה אל חוטמה סבון ריחני, לובשת הבעה של תענוג עילאי, הי צלם לוחץ על מצלמתו, וגמרנו.

אולם היכן אפשר למצוא בישראל אמבטיה כזו? כרי לצלם את דלייה בתוכה? כרי לתפוס את מלוא רוחב האמבטיה, חייב הצלם לעמוד במרחק ארבעה-חמישה מטר ממנה. בחדר-האמבטיה הניבנים בישראל, משאירים בקושי מקום למתרחץ עצמו.

לצורך הצילום היה צורך לבנות אמבטיה מיוחדת באולפן, וכדי להשתחל לסביבה מראה של חדר-אמבטיה, היה צורך להקיף את האמבט באריחי-חריטה ציבעוניים. הוצאה זאת בלבד הסתכמה ב־250 ל"י.



הפיוזה מאחורי המצלמות, עוקבים הצלמים אחרי דלייה, המעצבת את הפוזות הסופית לצילום. דלייה משחקת לפני המצלמה בכישרון טבעי. איננה ניידת קצת כימעט לחוראות והזרכה, פרט להבלטת חמוקים מסויימים, חמוסיפים טעם לתמונה.

הזוהר מתבלט אפילו בתוך מגבת אחת הפוזות הרבות שהדגימה דלייה כפירוטות צילומית לסבון.

אחר שנים של מחקר, יצר הביקוסמטיקאי הוותיק, ד"ר אלכסנדר רובין, את האליקסיר לשער.

האליקסיר הוא תכשיר מדעי רב-יעילות לחידוש השער, הנמכר בבת-מרקחת ובפרפומריות במ-

חיר עממי. בראיון הבא, מסביר הד"ר רובין כי עקרון הפעולה של האליקסיר הוא פשוט ביותר:

שרשים + אליקסיר = שערות

ההתקררות מהי?

כדאי לזכור כי ההתקררות איננה תוצאה של נשירת השער כי אם תוצאה של אי-צמיחת שער חדש במקום השער הנושר, ושניים הם סוגי ההתקררות: 1. המקרים בהם הנשירה המוגברת וחוסר הצמיחה באים ממחלת עור או מזיהום העור ובמקרים אלה צריך לפנות לרופא. 2. המקרים בהם האדם בריא ולשם ואילו שעריו נושר בקצב מהיר מבלי ששער חדש יבוא למלא את מקומו. הקרחת כובשת אזורים בזה אחר זה והתוצאה היא פגם אסטטי עמו אין אנשים ונשים צעירים מוכנים להשלים. ובמקרים אלה הדעה היא אומרת כי אין אמצעי להשפיע על תהליך ההתקררות היא מוטעית. כי טיפול באליקסירי אפשר כרוך ה' מקרים לעכב את הופעת הקרחת לשנים רבות, ובמקום להתקרח בגיל 20 או 30, תופיע הקרחת רק בגיל 50 או 60.

ד"ר רובין, מה הוא, בעצם, הי אליקסיר לשער?

האליקסיר מבוסס על חומר ביאור-לוגי טבעי הדומה מאד לשכבה העל-יונה של העור (קרטין העור). האליקסיר עשוי מחומרים הנוצרים על-ידי שרשי השערות. סגולתו המיוחדת היא קליטתו הנוחה על-ידי עור הראש, הודות להרכבו הדומה. כך מגיע הי אליקסיר לשרשי השערות ומפעילם.

ומדוע חשוב כל כך שהאליקסיר יגיע לשרשי השערות?

פשוט מאד. כי ההתקררות נוצרת על-ידי שרשים החדלים למלא את תפקידם. השורש מקבל את תזונתו ממחזור הדם המביא לו את החומרים הדרושים לקיומו והחומרים הדרושים ליצירת השער. במידה ומחזור הדם אינו מביא לשורש את החומרים ה' אלה בכמות מספקת, מפסיק השורש את פעולתו ואין בכוחו לייצר שער חדש. השורש אינו מת, אולם השער נושר ושער חדש לא בא למלא את מקומו. הנשירה בולטת לעין והקרחת מבצבצת.

זאת אומרת, שכל מה שצריך לעשות זה לעורר את השרשים מתדרמתי?

נכון. לפני זמן קצר, למשל, סופר בעיתונות הרפואית על מקרה בו הועברה, בעת ניתוח פלסטי, פיסת-

עור של ראש קרח אל מתחת לעינו של אדם, והנה התחילה פיסת עור זו להצמיח שיער מחדש. מכיוון ש-שרשי השער לא מתו אלא רק היו במצב של תרדמה, הרי שיפור הס-פקת הדם על-ידי שינויי המקום הפ-עיל את השרשים וחידש את צמיחת השער. כי יש לזכור ששורש רדום יכול להמשיך במצב זה שנים ארו-כות, טרם חדלונו הסופי.

אם כן, כיצד מעורר האליקסיר את השרשים?

פעולתו של האליקסיר מבוססת על ההבדל המכריע שבין שורש מת ל-שורש רדום. על שורש מת אין ל-אליקסיר כל השפעה. אולם לשורש רדום מביא האליקסיר את החומרים המרכיבים את השער ומזין אותם בהם. טיפול באליקסיר מזין את ה-שרשים ומעורר אותם לפעולה. כע-בור תקופה מסוימת של טיפול, יכול



ד"ר אלכסנדר רובין, ביקוסמטיקאי מדופלם, בעל תוארים אקדמאיים אמריקאיים וגרמניים, הוא בעל דיפ-לומה וינאית לייצור חומרים רפואיים וקוסמטיים והנו ממציא התכשיר לחי-דוש השער, האליקסיר של ד"ר רובין.

השורש לייצר שער נורמלי עם פיג-מנטים.

זאת אומרת שהאליקסיר אינו משפיע על שורש מת אבל הוא מעורר כמעט תמיד את השורש הרדום?

בדיוק כן. ואם כי אין ביכולתי לתת נוסחה המתאימה לכל מקרה ו-מקרה, הרי אני יכול לציין צורות טיפול שהועלו במצבים שונים.

למשל?

במקרה ששעריו של האדם שופע אך הנשירה היא רבה והתחילה לפני זמן די קצר (עד שנה), מועיל הטיפול היומיומי משך מספר חודשים.

יבמקרה של נשירה מתקדמת יותר?

הטיפול הוא כמו במקרה הראשון, אלא שהוא הייב להיות ממושך יותר, עד אשר מושגות תוצאות טובות.

ובמקרה שיש ממש התחלה של התקררות?

התחלת הצמיחה תראה באזורים הדלילים כעבור חודשיים בערך.

ד"ר רובין, במקרה של קרחת מלאה, האם קיימת אפשרות...?

תמיד כדאי לנסות. במקרה שה-קרחת היא ותיקה, יש לטפל באליק-סיר חודשיים, שלושה. אם התחילה נביטה של שער, פרוש הדבר, כמוכן, שהשורש לא מת ויש להמשיך בטי-פול. בהרבה מקרים עלולות להתגלות הפתעות לטובה.

אם כן, האליקסיר הוא ממש תכשיר פלא?

לא. האליקסיר איננו תכשיר פלא ורק שימוש עקבי בהתאם להוראות נותן תוצאות טובות לגברים ולנשים.

גם לנשים?

ברור. הרי אין הבדל מהותי בטי-פול הנדרש לאשה הסובלת מנשירת שער. להיפך, לגבי האשה יתרון נוסף לשימוש באליקסיר; אפשר להשתמש בו מבלי לפגוע במראה הכללי של התסרוקת, וכבר מתחילת הטיפול משתפר מראה השער, והוא נראה מבריק יותר, שופע יותר וחי יותר.

ה תוצאה מהי?

כותבת הצעירה א. ק. מתלאביב:

...היתה לי נשירה חזקה ו-אחרי 13 טיפולים השער נעשה בריא והנשירה היפסקה. אני יכולה להמליץ לכולם על הטיפול המועיל.

גברת אחרת:

...התחלתי לטפל בשער ואחר מספר טיפולים הרגשתי ששערי הולך ומחלים... לא פילתי למצב כזה.

תושב חיפה:

...משך עשר שנים הלכה נשי-רת שערותי והתקדמה והקרחת כבי-שה את קדקדי, מה שהדאיג אותי ביותר... עד שנוודע לי (על ה-אליקסיר של ד"ר רובין)... לאחר מספר חודשים של טיפול... עלי להודות על צמיחה מחדש של שעי-רותי באזורים הכבשים על-ידי ה-קרחת.

ספרים

מקורו

אירופה אחרת

בחלון המואר (מאת יהודה האזרחי, הוצאת זק, 171 עמ') של אירופה התרבו-תית, מנסה להעמיד אותנו הסופר, חובבי האמנות שעה שהוא מספר לנו שבעה מסיפורי מסעותיו מעשיו ביבשת העתיקה. יהודה האזרחי בן ירושלים, שזהו ספרו השמיני, הספיק לסיים את חוק לימודיו באוניברסיטה העברית בירושלים כמוסמך במדעי הרוח, להיות חקלאי, חייל, מחנך, שליח, מרצה אוניברסיטאי, שדרן בראדיו ו-עתונאי. הוא שהה שנים אחדות באנגליה, הספיק תוך-כדי כך לבקר בארצות אירופה. בחלון המואר הוא פרי סיורים אלה.

הדרך הארוכה. בשבעת כתמי הצבע וההתרשמות מגיש המחבר פיות שונות מאירופה המעניינת כל-כך טיילים ישראלים: אופיינית, למשל, מחול המוות של הפר והטוריאדור הספרדי, במאדריד, שעה שהם נאבקים איש ביריבו, מתחריים על אהדתו של הקהל הנהנה מהאמנות — ולא מהרצח. החלון המואר האמסטרדמי, לעומת זאת מזכיר את יפיצוריו של רמברנדט, מש-כיה לרגע את המקום בו הוא נמצא — רובע הונוות.

למיקרה אחר משמש דחף פון האנג, גיבור שיר-הילדים הגרמני, שהרפתקאותיו מביאות את הסופר ואשתו לקופנהאגן, כדי לבקר בכל אותם מקומות המזכירים את אגדות הילדים האנדרסניות.

כך הולכת ומתגוללת המחברות לעינינו. שבע תמונות מגונות — אך לכל אחת — גון אישי משלה, פרי אישיותו של המחבר. רמתם של הספרים אינה אחידה. היא עולה כשרב יותר הגחן האישי, יורדת כש-הדגש על האמנות טהורה. אך מי שיקרא את כולם, יקבל תמונה מקורית ושונה של אירופה הידועה מתוך מסעותיו בחוצלארץ ומתוך קריאת ספרי-מסעות שיגרתיים יותר.

תרגום

חזרה לאנשי פנפילוב

ימים אחדים (מאת אלכסנדר בק, הוצאת הקבוץ המאוחד, 213 ע') הם ימים נוספים, העוברים על אנשי חטיבת פנפי-לוב, בימי מלחמת העולם השנייה, בחזית מוסקבה. לאחר 18 שנות עבודה, הופיעו בשנה שעברה שני חלקים נוספים של הספר, שהפך מומן לכנס מוכר בספרות המלחמה הבינלאומית. הסרילוגיה של ה-מתבר עוסקת כולה בגדודו של באוריאן מומישיאולי — מגן, הנלחם ומנצח את הנאצי במבואות הבירה הסובייטית.

באנשי פנפילוב, מדובב הסופר את מקדו הגדוד, הקאזאן מומישיאולי, מספר מפיו את דרכי-אירגוניה וחינוכה של יחידת חיילים, שנאספה מכל רחבי הארץ הגדולה, נהפכה, בסופו של דבר, למשפחת לוחמים נאמנה. בימים אחדים, לוחמים אנשי הגדוד בקר-בות נוספים, לפני שיהפכו לחיל העתודה של הגרנאל פנפילוב, כשם הספר השלישי.

ציוד אישי של לוחמי תשי"ח.

לאחר שנמלטו אנשי פנפילוב, כמסופר ב-חלק הראשון, מן הכיתור, חזרו לקחים וזכו לשבחי הגנרל, מתכוננים אנשי ה-גדוד למנוחה קצרה. הם אינם מספיקים להתכונן, כשהתקפה מוצלחת של הגרמי-נים מריצה אותם מחדש לחזית, על מנת לסתום שם פירצה רצינית. במהומה שנוצ-רת עקב חוסר-תיאום וזחזחון, נאלץ מומישי-אולי לשבור את הקו האחזי ששלט עד אז בצורה דוגמאית בטקטיקה ההגנתית ה-סובייטית. בכך הוא מביא אומנם להרגשת כישלון בקירבו, אך יוצר מבלי משים קו טקטי חדש, שהוא אחד מגורמי הניצחון של הצבא האדום, בשערי מוסקבה.

ספרו השני של בק אינו מעניק את אותה חווית והרגשת הוודות שלייתה את כל קוראי החלק הראשון, הפכה אותו לחלק בלתי נפרד מציודו האישי של לוחמי תשי"ח. מרחק הזמן והמצב שהלפו בינתיים ללא ש,י, גורם התרחקות, המפריעה לכל מי שאנשי פנפילוב היה עבורו חלק מחיית נעוריו.

בניגוד לחלק הראשון, עיקרו של הספר אינו באדם וחינוכו באדם וצמיחתו אל האמונה הנתונה את נפשה על היקר לה ולכן מצטמצם ימים אחדים למיסגרת, המ-שך — סיפור קורות גדוד מגדודו של פנפילוב. לכן לא יצלח, אולי, להיות ספר מופת, ישאר תמיד, בעיני הקוראים, האח-צעיר של אנשי פנפילוב הניפלא.

זוג צעיר ובלי ילדים מחפש...

הם חפשו וחפשו, ולבסוף מצאו את מקרה הספיגה של "אמקור", המתאים למשק בית קטן והר מתאים בדיוק לצרכיהם. מחירו נמוך ביותר — 330 ל"י עם מסים — וכוסר קבולו גדול. בצד הפנימי של הדלת — תאים מתאימים לאחסון ביצים ובקבוקים. יש בו תא הקפאה ומגש לקרור מהיר. אפשר לכוון את הקור ל-7 דרגות. גוף החמום שלו הוא בן 150 ווט בלבד.

אחריות למשך 5 שנים ניתנת לכל יחידת קרור.

המפיצים:
"א מ פ א" תל-אביב, חיפה, ירושלים וסוחרים מורשים.



הענק קרומיניש צמוד בין מעריציו לא רוצה את דליה

לילה נוסח בייבי דול גם בגדים ביקוני, הודיעה שרי כי למוצא שיחזור את האבידה תנתן הזכות להכביש לה כמו ידיו את בגדיהם. המוצא הישר והמעוניין מתבקש להתקשר עם ג'י צה"ל. . . קריין ראיון ישראלי אחר מצא גם הוא את עצמו במצב לא נעים. יהודה לב, איש השידור האנגלי של קול ישראל, הוא בעל כוב המכונה בשם וויסקי סודה. פעם החליט לב לננות את כלבו בשם חיבה, כינה אותו טיטו. עתונאי יוגוסלבי שנוכח במקום, הגיש תלונה נגד לב למשרד החוץ. . . במסיבה שנערכה השבוע לכבוד דליה לביא, בה נכחו מפציצים ואנשי פירסומה, נקלטה שיחה בין דליה לבין העתונאי לש עבר ותסריטאי בהנהגת דוד בן-אורל. באותה שיחה התנצל בן-אורל על שלא הביא עימו לדליה את כותונת-הלילה ששכחה בדירתו. התעלומה פוענחה כאשר התברר שבן-אורל הזמין את דליה, בעת ביקורה בתל-אביב, להתארח בביתה, ואשתו העמידה לרשותה את חדרה, שם שכחה דליה את כותונת-הלילה שלה. . . אגב, דליה הביעה את הסכמתה להופיע בסרט ישראלי שיופץ לפי תסריטו של בן-אורל. שם הסרט צריך להיות לפני האביב בא הסתיו, והוא מספר על 12 שעות גורליות בחייה של נימפר מאנית קטנה, המחפשת את חיבת-האב אבל גברים זרים. . . ושוב אגב, דליה גרמה כאב ראש לכורסלן הענק, יאן קרומיניש, ש ביקר בארץ עם קבוצת ריגה. צלם עיתון הוא מצולם חבוך עם דליה לביא, שביקרה את הקבוצה בשעת אימון. יאן, שהתחתן לאחרונה, לא היה מוכן להסתכן ולהביא עמו את התמונה הביתה. הוא חתם עליה את חתימתו ומסרה לאחד הילדים שביקשו אוטוגראפים. . . סיפר השבוע שמעון פינקל, השחקן הנודע ועתה גם המנהל האמנותי של הבימה, בסרט יצא לכינוס איטיא בתינה: קהל ירושלים אינו כקהל בערים אחרות בישראל. הנה היציגה שם הבימה, הצגות קופה והצגות אחרות. באו בלי אבחנה. עד שהרגישו מנהלי התיאטרון כי ביום ה' יש בירושלים קהל לתיאטרון, תהיה ההצגה אשר תהיה. חפשו את הסני בה ומצאו: ביום ד' יש מים חמים. . . כתבה השבוע נעמי שמר, העושה בארצות-הברית (מה היא עושה ע"ד גבר): "פה הענוג לראות סרט. קשה לתאר איזו חוויה היתה לי לראות לראשונה בחיי את סנטרו של קלארק גיבל, בלי כתב עברי."

רוץ עימם מסביב למיגרש לקול תשואות הקהל. . . בצורה מקורית הביע המשורר ומנהיג תנועת העברים הצעירים לשעבר, יונתן רמז, את מחאתו על סעיף הדת הנכלל בטופס מיפקד האוכלוסין. הוא שלח את טופס המפקד חזרה לראש הלשכה לסטטיסטיקה, הפרופסור רוברטו בקי, כתב בסעיף "דת": "בן בלי דת", הוסיף הערה בה ציין כי השאלון "שולל הגדרה מצפונית חופשית ואני מוכן לשאת באחריות. השבועתי כפי שהשיבתי כפעולת מרי". . . הדסה קלצ'קין, אשתו של שחקן הבימה, המנהלת בביתה גאלריה לתמונות, עומדת לצאת לאירופה בשליחות מיוחדת — כדי להביא למילונר היהודי האנגלי, אייזיק וולפסון, ציורים של אימפרסיוניסטים ישראליים, שהלפסון הזמין עבור אוספו הפרטי. . . יוסף מילוא ממשיך לקבץ שחקנים עבור התיאטרון הישראלי שלו. אחרי שאירגן לתיאטרון את שחקני זווית הראשיים, הצליח לרכוש גם את שחקן האוהל הצעיר, אילן בלווייס. מועמדת נוספת, אם כי רק לתקופה קצרה, היא שחקנית הקאמרי, גילה אלמגור. . . זיגמונד טורקוב מנהל התיאטרון זוטא קיבל בימים אלה מיכתב מדורו בשם דניאל זאיד חלבי, מדלת אל-כרמל. "ראיתי את ההצגה שלכם בביכוש שמיר", כתב הדרווי והזמין את טורקוב עם תיאטרון רוננו לבוא להתארח במשך שלושה ימים בכפרו. עוד יותר ממנו התרשמה הצגת התיאטרון רעית הנשיא, רחל ינאית. אחרי שחזתה בהצגה בירושלים, שלחה ל-תיאטרון תרומה בסך 50 ל"י, אותה עומד התיאטרון למסור לאילנש"ל-פולני.

כתונת של דליה

נורית פילצ'ר ווידר, נערת-הזוהר הישראלית שהתפרסמה לפני כשנתיים ככלת פאספורט, ושהשערוריה סביב נשואיה הגיעה לביית-המשפט, חזרה ארצה כתיירת. אמריקאית לכל דבר, כולל אפילו עור בהיר במיוחד, מתהלכת נורית ברחובות העיר עם בעלה, כשבידיהם מזלמת-קולנוע. כמו כל התיירים, קנתה אף היא מזכרות במשך יום. . . פרס מיוחד במינו למוצא אבידה היציעה השבוע קריינית ג'י צה"ל, שרי לז, המגישה את תוכניות כבקשתן בתחנה הצבאית. אחרי שאיבדה כנחש-שאנן שבחפיפה מזוודה אשר הכילה, נוסף לשמלה ולכותונת

אנשים

החלוק של נמיר

שתי אינדיבידואליות בשבוע אחד פקדו את משפחת מררכי נמיר, ראש עיריית תל-אביב. תחילה הופיעה פוקת צעירה בביתו של ראש העיר, כדי לקבל את פרטי עבר מיפקד האוכלוסין. נמיר, שלא היה מוכן לביקור, קיבל את פניה בחלוק-בית ובנעלי בית. גערה בו רעייתו הצעירה: "זה לא נאה לראש עיר להופיע בצורה כזאת!" כעבור ימים מספר לא יכלה רעייתו של נמיר לצאת את הבית. במשך שעות רבץ בחדר המדרגות של ביתה כלב נגוע כלבת, ודירי הבית פחדו לרדת במדרגות. רעיית ראש העיר טילפנה למשרדה, אולם עברו שעות עד שהכלב סולק. . . בעת סיורו בקאנדה, עבר ראש הממשלה, דוד בן-גוריון, ערים רבות. בכל עיר בה ביקר נלקח תחילה לביקור-נימוסין בעירייה. בעיר השלישית בה נסחב לביקור בעירייה, העיר ביג'י למחוז: "מה זה? בכל עיר יש עיר ריגה". . . בסמל מקורי השתמש ח"כ ישראל ברייהודה, בעת שישב ראש בעצת אחדות-העבודה, שהתכנסה השבוע בחיפה. הוא ניהל את הישיבות באמצעות פטיש נגרים שהביא עימו להעידה, מנגרית יגור. הסביר הפוליטרוק של הפלמ"ח לש עבר, בני מהרשק, את המשמעות הסמלית העמוקה שבפטיש: "פטיש זה צריך להכות ולהסביר לכולם. מה הן המשימות בפניהן עומדת המדינה". . . באותה ועידה הסתער שר התחבורה, יצחק בן-אהרן, דחק על אותן בנות המשתתפות משרות צבאי מטעמים דתיים. אמר בן-אהרן: "אפשר למצוא צעירות אלה ערב ברחוב דיזנגוף, שם הן עורכות, כנר"ח תיקון הצות". . . הליצן של מפא"י, א"כ אברהם הרצפלד, הסביר השבוע את ההבדל בינו לבין שר האוצר, לוי אשכול: "אנחנו הוכנסנו לבור אחד שבו ניטע עץ. אשכול הוא העץ וכידוע התפוח אינו נופל רחוק מהעץ, ואומנם גם אני, שרק תפוח אני, לא נפלתי רחוק מן העץ". . . את הרעיון המקורי ביותר של השבוע הגה ישראל פוינברג, ממלא מקום ראש עיריית פתח-תקוה. במסיבה שנערכה בבית יד לבנים בפתח-תקוה, הציע פוינברג שצה"ל יאמץ קהילות יהודיות בחו"ל, יאמן בבסיסיו את צערי הקהילות, שבשום ביתה ידריכו את חבריהם.

חווילתו של סהר

יחזקאל סהר, מי שהיה המפקד הכללי של משטרת ישראל ושגריר ישראל בחינה, נמצא אשם בעדות-שקר, עורר בזמנו את רחמי הציבור, כאשר הודיע כי בעיקבות הקנס הכספי הגדול שהוטל עליו עלידי בית-המשפט, הוא נאלץ למכור את תחילתו בהרצליה. עתה מסתבר כי מכירת התחילה נועדה למטרה אחרת: סהר בונה תחילה חדישה ומהודרת יותר, בכפר שמריהו. . . לויאליות בלתי מסוייגת לקבוצת הכדורגל שלו גילה השבוע מפקד חיל-האוויר, אלדף עזר ווייצמן. אחרי שקבוצת הכדורגל של ניבחרת חיל-האוויר זכתה בגביע הרמט"כ"ל, בתחרויות הנערכות מדי שנה בין יחידות צה"ל, קפץ עזר אל המיגרש, החזיק בידו את הגביע ובידו השנייה את בנו,



ה מ נ ו י -
קיבלת
חשבונית,
נא פרע
אותו בהקדם.



פסוקי הטבוע

- מאיר יערי, מנהיג מפ"ם: "לדידי אין הבדל מהותי בין המסעות הקארניבאליים שעורך לפני הבחירות מנהיג מפא"י, לבין מסע האופנועים של מנחם בגין. ההבדל הוא באמצעי התחבורה בלבד."
- ח"כ מפא"י, ישראל ישעיהו: "יש הרבה עמים נאורים מיר קראטיים בעולם, המאחלים לעצמם שבראשם יעמוד מנהיג כמו דוד בן-גוריון."
- מושה דיין, שר החקלאות, בהסבירו את מחירי הירקות הגבוהים: "השנה היה לנו חורף קר מאשקדו, ואם יש למישהו טענות על כך שיפנה לשר-הדתות. . ."
- יעקב חזן, ממנהיגי מפ"ם: "במקום ליירות אבנים בקומה החמישית של ההסתדרות, מתכוננת עכשיו קבוצת דיין-פרס לעלות בעצמה לקומה החמישית."
- ראש הממשלה, דוד בן-גוריון: "הגיל הטוב ביותר לנשואין הוא גיל 20. כי אז יש לך זמן להוליד ארבעה ילדים עד שאתה מגיע לגיל 50 והאשה עודנה מספיק צעירה כדי ליהנות מהחיים."
- רפאל קלצ'קין, שחקן הבימה, בעת ביקור בשטח הגדול בפינו: "אני אפשר להאמין שבמקום הזה היתה פעם יפו."



צופים בחסות הפרשים אגרוף לשופט

הישראלי עד כה. מה ששיכר את ארבעת אלפי הצופים באיצטדיון הכדורסל בחולון, מתח את עצביהם והרים אותם אל פיסגת ההתלהבות, היתה הצורה בה הושג ההישג. כאשר עלו הענקים של ריגה למיגרש והחלו במישחקם היותר תכליתי ופזות ראוותני, קיחה הקהל שיהנה בעיקר ממישחקם שלהם. גם מישחקה של קבוצת הפועל במחצית הראשונה לא עורר שום תקווה שיתרחש משהו מיוחד. הישראלים הירבו להחטיא, איבדו כדורים, והקהל ראה זאת כהישג שבמחצית הובילו הרוסים ביתרון של 13 נקודות בלבד.

„אלי! הפועל!“ אך שעה שהחלה המחצית השנייה, שיפסף הקהל את עיניו בתמונת הישראלים התחילו, לפתע, לנהל התקפות מהירות ומלהיבות, הצליחו להחדיר לטל את מרבית קליעות ה. הפרש הנקודות הלך והצטמק מרגע לרגע. הקהל יצא בבת אחת מכליו. ארבעת אלפים פיות החלו לשאוג: „לא לתת! לא לתת!“ „אלי! הפועל!“

מה קרה, בעצם, על המיגרש החולוני? האמנם היתה זו רמת הכדורסל הישראלי שהתעלתה לרמה כה גבוהה? תשובה חיר בית על כך לא תהיה אלא אשלייה. היתרון הישראלי במחצית השנייה נבע מכמה סיבות. בראש וראשונה, היתה זו תוצאה מהחידוש של המאמן הרוסי, להכניס את היעקב קרומינסקי למישחק. קרומינסקי, ש-2.18 ובצעדיו המגושים, אולם היה חזיר מאוד במישחקו. ליד הסל הישראלי, עזר להחזיר את הכדור לי-סל, אבל לא השתתף בפיתוח ההתקפות. למעשה, מן הרגע בו עלה לשחק, שיחקו הרוסים ב-4 כדורסלנים בלבד. כעבור מספר דקות, נוכח בכך המאמן הרוסי עצמו, הוריד את קרומינסקי להגנה. שם הוזק הענק יותר מאשר בהתקפה. הוא אימנם חסם בידי הארוכות את סל קבוצתו, אולם כדורסלני הפועל, ובמיוחד זייגר, ידעו ל-נצל את חוסר גמישותו, חמקו בין ידיו והחזירו כדורים מתחת לסל ממש.

אין לזלזל במישחקם ובהישגם של כדורסלני הפועל, שמירצם ומסירותם היפו על חולשתם הטכנית. אולם קרוב לחדאי ש-סיבה נוספת להפסד נמצאת בהסברו של גומלסקי, המאמן היהודי של ריגה. לדבריו, אחרי היתרון במחצית הראשונה, החלו שחקניו לזלזל בישראלים, לא היו מוכנים להסתערותם התוקפנית.

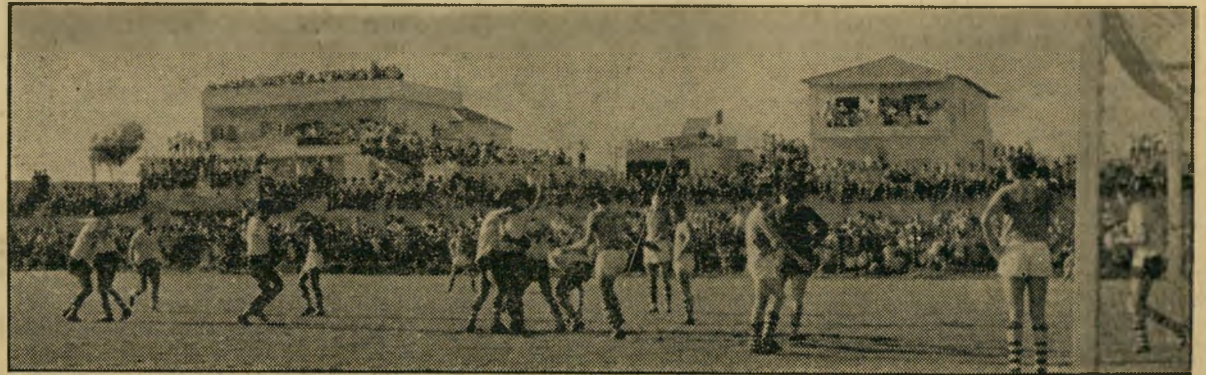
תמונה הפוכה. צידוק לגורסה זו אפ-שר היה למצוא במישחק השני שקיימה ריגה השבוע, נגד ניבחרת מעורבת של כדורסלני מכבי והפועל תל-אביב. הפעם היתה התמונה הפוכה לגמרי. בעוד שב-מחצית הראשונה שמרו הישראלים על הפ-רש נמוך (31:33 לרוסים), סיימו הרוסים את המישחק ביתרון של 20 נקודות (70:50). הכדורסלנים הישראליים אומנם עלו ל-מישחק יגיעים ממישחקי הליגה, שנערכו יום קודם לכן, וכמה כדורסלנים מצטיינים היו פצועים, אולם לא זאת היתה סבת ה-הפסד לאלופת אירופה. הריגאים, שחששו מהפתעה נוספת, נהרו במחצית השנייה, לחמו על כל כדור והקפידו על קליעותיהם. הקבוצות הישראליות הפסידו במישחקיהן עם קבוצת ריגה. אך, לעומת זאת, וזה זכה הכדורסל הישראלי בדעת-קהל ובבאה-דים נלהבים חודשים לספורט יפה זה. ביקור זה של ריגה בארץ עשוי להוות מיפנה במעמדו של הכדורסל בישראל.

חבל רק ששקיעתה של הקבוצה לחתה באקורד כה צורם.

כדורסל

הענק החיור

מעולם לא רכש מישחק בודד אחד כלי כך הרבה אוהדים לענף ספורט, כמו מיש-



כל השכונה התקהלה לראות את בנייהודה מול בית"ר טורגיה לקבוצה

חק הכדורסל שנערך בשבוע החולף בין הפועל תל-אביב לבין הקבוצה הלאטכית, אלופת ברית-המועצות, ס. ק. ריגה. לא עצם התוצאה, בה ניצחו הרוסים ב-הפרש של 4 נקודות בלבד (70:74) היא שהלהיבה, למרות שהיא מהדהדת את אחד ההישגים הנכבדים ביותר שהשיג הכדורסל

ואומנם, תוך רבע השעה הראשונה של המחצית השנייה, כבשו חלוצי בנייהודה כליו. הביתרנים הנבוכים היו אובדי-עצות. הם אף לא יכלו לזעום על השופט. מנחם אשכנזי, התגלה במישחק זה בכל גדולתו, גיהל את המישחק בצורה הגנת. ואו איר-עה התקרית שגרמה להפסקת המישחק.

מענות הבית"רים. לבית"ר, ש-נאלצו להכות עוד שעה על המיגרש עד שהמטרה הצליחה לחלצם מועם הקהל, אל מוניותיהם, היו לאחר מעשה טענות בקשר למישחק. סיפר משה חליבה: „עוד בתחילת המישחק, כאשר אולאי מבנייהודה הכניס בעיטה בפניו של פורטוגו שלנו, כזה שכב על הארץ, רצתי לשופט ואמרתי לו: יהיה רצח במגרש! הוא השיב לי: תשאר את זה לי. אני רוצה לסיים את המישחק הזה בשקט. אני פוחד גם על חיי.“

אולם שום סיפור אינו יכול להצדיק את מכת האגרוף של חליבה, גם לא העובדה שבמיגרש נוכחו שני ח'כים של מפא"י, מנחם כהן וגדעון בן-ישראל, שניסו להפוך את המישחק לעניין מפלגתי, כאילו היה זה קרב בין מפא"י לבין חירות. חליבה, שנעצר ושחרר בערבות אחרי שהאשם בתקיפת השופט, יקבל את עונשו. אבל למרות ש-מעשהו היה המניע האחרון לנשירתה של בית"ר, אין לחלול בו את קולר הטרגדיה. הטראגדיה של בית"ר, שהיתה בשעתו אחת מקבוצות-הפאר של הכדורסל הישראלי,

כדורסל מצבה לכית"ר

„זה היה בדקה ה-63, כשבני יהודה הובילו 3:2. הלם שלהם דנו לוי הפסד כדור בדין, בתוך רחבת ה-16. עד כמה שאני מבין, זאת היתה צריכה להיות בעיטת פנדל. אבל השופט פסק מכת 16 מטר. המגינים של בנייהודה עשו חומה ואני ואחי נעמדנו ביניהם. זאת זכותנו. פיתאום, בלי שום סיבה, פגע מהלל באחי. אני ראיתי את זה והחזרתי למהלל בעיטה. השופט אשכנזי ראה את זה והורה לי לרדת מהמיגרש. התחלתי לרדת אבל פיתאום הת-נפלו עלי שחקני בנייהודה והתחילו להכות אותי. קיבלתי מכות. לא ידעתי מי, מה, מו, לא הסתכלתי הרבה הסתובבתי ונתתי אגרוף בזרה. ומסתבר שהאגרוף פגע דחקא בדיוק בשופט אשכנזי. לא תיארתי לעצמי שהוא עומד שם. בכלל לא רציתי להכות אותו. ראיתי שהוא לוקח את שופטי הקו ויורד מהמיגרש. רצתי אחריי והתחננתי לפניו: אל תרד מהמגרש! את המכה נתתי לא בכחנתי! הוא דחף אותי ממנו וירד. ראיתי שהכל אבוד. בכיתי כמו ילד קטן.“ במילים אלה תיאר השבוע כדורסלן בית"ר תל-אביב, משה חליבה, את הטראגדיה ש-התרחשה השבת על מיגרש-הכדורסל של בני יהודה, בשכונת התקווה, וששמה קץ לקאר-יירה בת 21 השנים של בית"ר תל-אביב

בליגה הלאומית. לעתונאים, לשופטים ולאני שי המסטרה שוכחו במיגרש, היתה אומנם גירסה אחרת בקשר למה שאירע על המיגרש. אך לא חשוב מי הצדוק. מכת ה-אגרוף שנחמת ראש קבוצת בית"ר בפניו של השופט מנחם אשכנזי, הנחיתה נוק-אאוט סופי לקבוצתו. אמרו השבוע חבריו של חליבה, העוסק בחציבת מצבות, בלעג מר: „הא הקים את המצבה על בית"ר תל-אביב.“

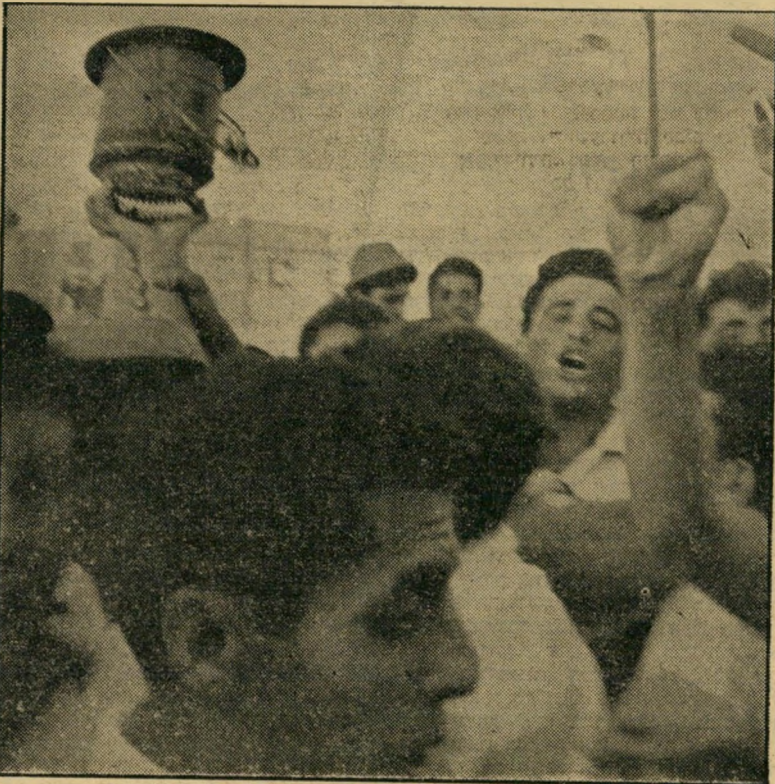
הסתערות הפרשים. המתח ששרר במיגרש, בעת שנערך בו המישחק, היה צפוי מראש. תוצאת מישחק זה עשויות היו לק-בוע מי משתי הקבוצות תרד ללגה א-בעוד שלבנייהודה די היה בתוצאת תיקו כדי להישאר בליגה הלאומית, היו הבית"רים זקוקים לניצחון ממש.

כאשר הגיעה שעת המיבחן, התחולל על המגרש דבר בלתי-צפוי לחלוטין. עשרות פרשי מטרה ועשרות נוספות של שוטרים רגליים הקיפו את המיגרש, לחוכו כבר זרמו אלפים מאז שעות הצהריים המוקד-מות. בניגוד לשמועות שביית"ר גייסה אל-פים מאוהריה לחזות במישחק, נמנה רוב רובו של הקהל על אוהדי בנייהודה.

כשהחל המישחק עודד קהל זה את שחקני השכונה ברעש קולני של תופים, פחים פעמונים ורעשנים. אולם בדקה ה-16 למיש-חק, נדם לפתע הרעש. בית"ר הבקיעה את השער הראשון לזכותה.

הלם הקהל גבר כעבור שמונה דקות, כשבית"ר הבקיעה שער נוסף מבעיטת 11 מטר. מרגע זה נראה המישחק אבוד בקרקע. יהודה. אוהדי הקבוצה כבשו פניהם בדיקה רק בודדים המשיכו לצעוק — והם צעקו על שחקניהם דחקא, איימו עליהם בסוף שחור בעון הפסד.

דחקא המיקמה המכרעת שרכשה לה בית"ר, כבר בתחילת המישחק, היתה ב-כוכרי הקבוצה. הבטחון המופרז שנסנך בהם, השפיע עליהם לרעה. וכאשר בדקה ה-31 כבשו בנייהודה שער ראשון, והמח-צית הסתיימה בתוצאה 1:2 לטובת בית"ר, הרגישו הבית"רים כי המסלה קרובה.



„תנוריהנפת הוא שלנו!“ הזדמנות לתעמולה

איך מעלים אפריקאנדרים לארץ ישראל והיכן כובשים הבורגנים שממה חלוצית

הפרחת שממה מלוחה

לא הרחק ממפעל האשלג, במקום שנחל צינן משתפך לתוך ערבת סדום מלאת היבשות והצמחייה הסבוכה, ובחברתם הלילית האצילה של קאראקאליים, חזירי בר, ארנני בות, שועלים, תנים, נחשים, חתולי ביצה, ועכברי מליחה שקצה זנבם נתון בכפתור עיני דוגמת זנבי האריות, עמד, כשהוא שוען בכתפו האחת על גבעת חול מלוח — מחנה קרונות.

המחנה, שנראה היה למרחוק כמחנה של צוענים, מורכב היה מארבעה קרונות, מיכל מים, סככה בלתי מקורה ועדר כלבים זועמים חורצי לשון, שהיו נובחים כמשרי

בעת ובחנו בעיני זכוכית עצובות ענני זבובים ולהקות ברחש שזמומו בחלל.

מפריחי שממה מחוסרי עבודה

אף אחד כבר לא זכר מי הגה את הרעיון לראשונה. נכון הוא, שכיבוש הש"ממה זה לא פנטזי חדש, אבל מיהו שגילה את השממה הזו דחקא, שממה שאין בה לא עמודי חשמל, לא קיוסקים, לא מיר, שתיה ולא טלפון? כששאלתי את עמירם, לא זכיתי לתשובה ובמקום זה הפליט לעבר יענקול: "תגיד לו אתה, יענקול!" למה שאני אגיד לך? היקשה יענקול, "אני כבר לא זוכר. תגיד לו אתה!" וכך התחסרו שני הענחים המקצועיים האלה ולא נותרה לי ברירה אלא לשחזר את תולדות החוויה,

איוה צרות יש כשצריכים להביא בהמות. אבל דחקא זה עבר יותר בשלום ממה שחשבו ומחוקץ לפרה אחת שנפלה ממנוף ושברה רגל, בזמן שהסעינו אותה בגמל ביירה, במוזאמביק, לא היו אסונות נוספים; וברגע שהובא הבקר, 125 ראש בסך הכל, עמדה החחה על הרגליים.

חיי כרב שר רועה פרות

אם חיים של בקר זה דבר קשה, אז אתם כבר יכולים לתאר לעצמכם שחיינו של בוקר מה הם, ואני כבר לא מדבר על זה שצריכים לקום כל יום בשעה ארבע וחצי בבוקר. רק בגלל זה לבר הייתי מוותר על כל הטובות של כיבוש השממה. הצרה

פרא. אינני יודע מה ידוע לכם בפסיכולוגיה של פרות, אך עובדה היא שעדר פראי זה כה קסם לפרות נאות הכיכר שהן היו הולכות ומצטרפות אליו אחת אחת ויחד היו מתפרעים שלוחי רסן ומופקרים, כמו חבורה של טדי בוים.

מאז שנכנס העדר היירדני הפראי לסדר היום, לא ניתנה לחברי החחה אפילו מנוחה של רגע. היו יוצאים לשמירה ולמארבים ומנסים נואשות להחזיר את הפרות ש"שרכו דרכיהן למוטב וזה לא תמיד היה קל, מפני שהשטח הוא שטח הפקר והבקר הפראי זריז כשד משחת. רגע הוא פה ועד שמגיעים אליו הוא כבר שם, וכשמשיגים אותו לבסוף הוא קופץ מיד לעבר השני של הגבול, ואתה לך וסכך את כל העולם בסיכסוך מדיני חמור ובמלחמת עולם שלי שית בגלל פרה עלובה אחת.

מלכודות ריקות ושוטרי תנועה

בינתיים חולף הזמן ועדר האפריקאנדרא התרגל, קצת מתוך אהבה וקצת מתוך איך ברירה, לביתו החדש, מפני שהגביהו את הגדר, וכשפחתו הצרות עם בני הבקר, נשאר זמן פנוי לכבוש שממות נוספות. השממה הנוספת הראשונה שהתחילו לכבוש היו כמה דונמים קרקע, שנטעו אותם בתמר רים ועצי פרי סובטרופיים וקצת ירק נסיוני. למרות הנבואות השחורות, הצליחו באופן יוצא מן הכלל והפריכו את נבואות הפסימיסטים, שאמרו, שרק גרעיני חמניות ובוטנים מלוחים יצמחו במקום הזה.

בינתיים, עד שאני שומע את הסיפורים ורושם אותם, והלילה ירד וגדודי יתושים עלו עלינו והיינו צריכים לעשות הפסקה בשביל להתגרד. הגירוד הזכיר פתאום לי יענקול שהגיע הזמן לסגור את משאבת המים ולבדוק את המלכודות אם לא נחפס בהם איוה קאראקאל או דורבן, ואם לא נתפס, כדאי אולי לצאת לצייד ולתפוס, מפני שאם בא אורח כזה מכובד למקום כה גידה, כדאי כבר לתת לו קצת פרוטאינים לאכול.

אכפנו את הגיפ, והתחלנו לרדת בתוך החושך של הלילה לתוך ערוצו של נחל צינן, כשיענקול נוהג במהירות מטורפת וולא כל הקפדה על חוקי זהירות מיני מאלים. עוקף העצים מימין ומשמאל בלי להוציא ידים ואילו היה שם שוטר תנועה יכול היה להעשיר את קופת האוצר ב"מאתיים קנסות לכל הפחות. יתכן שמצחק לדבר במקום הזה על טראפיקים ועל חוקי תנועה, אך מכיוון שלא פגשנו כל ציד בדרך וכל המלכודות היו ריקות, אין לי דבר אחר להפנות אליו את תשומת לב הציבור.

עכשיו, אחרי שכבר גמרתי לתאר לכם את החיים בסוף העולם, בחתה הבודדת של נאות הכיכר, אני נזכרתי פתאום ששכחתי לספר לכם את הדבר הכי חשוב: שכחתי לספר לכם מהו מפעל חלוצי זה, שבא לי הפריח שממות, להציל את המולדת, ולהי קים ישוב חדש במקום שיש בו רק לטאות וחיופשויות, ואם שכחתי אז אולי אתם תנחשו האם הוא קיבוץ, קבוצה, מושב, קואופרטיב, נח"ל?

אני לא רוצה למתוח אתכם יותר מדי, אבל חתת נאות הכיכר היא בסך הכל מפעל קאפיטליסטי של בעלי מניות, בהון הש"קעה של 43,000 ל"י וכפלים מזה חובות. ואתה לך והוצא מזה מוסר השכל!

כה אמר טוסנראהינדי

אפשר לרמות הרבה אנשים במשך זמן קצר, אפשר לרמות מעט אנשים במשך זמן רב ואפשר גם לרמות הרבה אנשים במשך הרבה זמן, אם יש מספיק סבלנות.



כך נראית חוות "נאות הכיכר" בעין בלתי-מוזיינת, על גבול הגבעות המלוחות וערבת סדום.

היעקירית מתחילה כשהפרה לא מסתכלת היטב על סימני הגבול ומסתגלת לה ל"ירדן, כשבראשה הקטן עצורים המון סודות בטחוניים. כשעבר העדר את הגבול הפעם הראשונה, והתחיל ללכת בכיוון רבת'עמון, עמדו הבוקרים על הגבעה הסמוכה כש"עיניהם זולגות דמעות ופיהם אומר קדיש, מפני שעד שמוציאים את חברי ועדת שבי"ת הנשק ומחזירים את הבהמות המטומטמות, מצטמק העדר לכדי שלישי או רבע. אבל המה פתאום קרה הנס והבהמות הת"חילו לחזור ועד היום אף אחד איננו יודע מדוע, מפני שמרוב שמחה, שכחו באותו רגע לשאול אותן.

חכמים מרוב נסיון, התחילו חברי נאות הכיכר לגדר את שטח המרעה בגדר. תקנו עמודים ומתחו תיל בגובה של מטר, כמו שמתחים גדר לפני פרות, אבל התברר שהאפריקאנדרא אינן פרות רגילות, אלא פרות אולימפיות, המדלגות על גובה של מטר ללא קושי מפני שאצלן במולדת, פרה שלא יודעת לרוץ מהר ולקפוץ גבוה, לא עוברת את הבחינה אצל האריה או הפנתר. בד בבד עם בעיית הגדר, הופיעה גם מכה חדשה שלא כתובה בתורה, בצורת עדר יירדני ללא בעלים שהיה משוטט בערבת סדום, עזוב, חופשי לנפשו והפך להיות

הידועה בציבור בשם חחת נאות הכיכר, מפי שמועה ומסיפורי-הבדים. הסיפור מתחיל בזה שהימים הטובים, בהם היו הנגב והערבה גן עדן נסיוני ל"מפריחי שממה, חלפו מאז פלשו לשם כבישי האספלט, וגלגלי המכוניות העסקיים החלו לנוע עליהם. עובדה זו הטילה מרה שחורה בכמה מן החברה, שראו בערבות הילים או בשיחי המלוח לא מודלים יפים לצילומי נוף צבעוניים, אלא אתגר שכאילו אומר: "נראה מה תוכל לעשות ממני, אם יש לך דם!" ואלה, כשנפגשו, החלו לתנות את צרותיהם זה בפני זה, עד שלקחו את הדברים ברצינות.

לקחו את הדברים ברצינות, אבל ערבת המלח צחקה להם בפנים. איפה ימצאו היה משוגעת שאוכלת עשב מלוח ולא יורקת אותו מיד עם "טפו!" מה כבר אפשר לגדל על מים מלוחים, מחוק לדגים מלר"חיים, שממילא מייבאים אותם מנורבגיה בחצי המחיר? תצחקו, תצחקו, אבל בסוף באמת מצאו חיה המוכנה לאכול עשב מלוח לתיאבון וזו מין בהמה אפריקאית מסוג הבקר, שקוראים לו אפריקאנדרא. עכשיו היו צריכים להביא את האפריקאנדרא לארץ-ישראל. אתם, שאתם כבר יודעים איוה צרות יש עד שמביאים יהודים לארץ-ישראל, אתם כבר יכולים לתאר לעצמכם

געים. קול נביחת הכלבים הוציא מתוך אשנבי הקרונות הצרים ראשים מקורוליים, שהיו מציצים על הבאים — זאת אומרת, אנחנו — בסקרנות, וברגע שעצרנו בצל הסככה חסרת הגג, יצאה לקראתנו נערה שחומה, נאת גור, במכנסית-נעונית-נעורק-צ"רים, שחצתה את החצר ברגליים יחפות, שהשאירו עקבות רכים בחול. הנערה שאלה אותנו בחשדנות, את מי אנחנו מחפשים, ולא נרגעה, עד שלא אמרנו לה, שאנו מחפשים את עמירם ואז הוסיפה אותנו לשבת על מיטות השדה הקרועות בצל צוק טלע תלול, ושאלה אם נסכים להתכבד בכוס תה.

עד שהנערה הולכת להכין את התה, אני מסתכל סביבי. המקום, הנראה במבט ראשון כאילו נמצא בסוף העולם, באמת נמצא בסוף העולם. אפשר לראות, אפילו בעין בלתי מוזיינת, את הסימנים הקלושים של קו הגבול היירדני. ברגע זה הפסקתי להסי תכל בקו הגבול כי כמה מן הכלבים, שלא היו קשורים, התקרבו להריח אותנו כשהם ממשכים לרטון בועם ולחרוק שיניים. עשיתי את עצמי שאיני שם לב אליהם, כי כך לימדו אותי בבית הספר. העפתי את מבטי כביכול לעבר המכלאה שעדר בקר גדול נח בתוכה והסתכלתי על הי פרות החומות והעגלות שהעלו גרה מרר

דיו.ב.ק.



הנדרשת ביותר בישראל

תשבץ העולם הזה 1237

תשבץ זה חובר בידי בחרי נחום, מטבריה, המשמש כפועל בבית-החרושת ספן שבאפיקים. בחרי נחום הוא יליד עירק בן 22, טוען כי כקודא העולם הזה יש לו "הזכות לבקש לפרסם את תשבצו". הזכות לבקש ניתנה לקודא בחרי נחום ובקשתו אף נתמלאה. נראה אתכם פותרים את התשבץ.



מאוזן 1:1 (1) דרגה צבאית (4) תושב הכינה (10) מערב (11) מבנייעקב (13) גר (14) 1951 (15) לא קיבל את המניע 17) דובר המשי טרה לשעבר (19) מילת הסכמה (20) נם (22) שיש בו רעל (25) נוזל בנזף (26) כינוי לה' (27) משחרר (30) ממרי נות המרחב (32) ב- חוכו (33) לא אובל (34) סימו (36) מר לתישאלה (37) קוה' 39) שם קיבוץ (40) מרכז מסחרי (41) אר. (42) לשם זה נוצר התער. (46) ממעמקי האדמה (48) מקום נבוה. (50) משמש למאור. (51) חופש. (52) משמש לריינג (55) מאיברי הגוף (57) בהו (58) תא. (59) ממלכי יהודה (60) מושבה בקבוצה. מ:א:ד:1 (1) ראש ממשלת בריטניה לש- עבר (2) שופט בית-המשפט המחוזי (3) מקולץ (5) לך למטה (6) מיצרני הקולנוע היהודיים של הוליווד (7) מילת שלילה (8) חוסיין, למשל (9) ח"כ חרות שנפטר (12) שני עמודים (15) שלפני כולם (16) שאוהב לסקח. (18) קול ישראל, למשל, מלא מוה. (21) יורד (23) מספר (24) רטוב. (26) 26 מאונו. (28) בדהו (29) קומו משני תר. (31) עיר בישראל (32) בן בעור (35) מילת צער (37) מעוור עיני חכמים (38) הגה (40) נזכר למעלה (ר"ת). (41) מחזאי בריטי (43) חיבור בין שתי נקודות (45) לשווא (46) עוור לחלש (47) כלי מינוי (49) מנהיג ישראלי קדמוני (52) ניסים, למשל (54) מסימי המוסיקה (56) מספיק (58) מקום מונבה.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
								10
		14		13		12	11	
				16		15		
		19		18	17			20
				23	22			21
				26		25		20
		28		27				29
				32		31	30	
		33				36	35	34
				37				39
				42	41		40	
		43	42			45		44
				52	51		50	49
				56	55		54	53
				60				59

(המשך מעמוד 12)
נסע לתחרויות בקפריסין, התקשר בריצינות, לראשונה בחייו, עם נערה טבריינית.
אך בכל הגורמים האלה היה גורם אחד שדיכא אותו תמיד וגרם לו לא מעט פיק-פוקים והיסוסים: התנגדות הוריו. נחמן אהב והעריר מאוד את הוריו. יותר מאו-חר, כשישב בבית-הסוהר, היתה דאגתו הי-יחידה: הרגשתם של הוריו. הוא ביקש תמיד שלא יבואו לבקר שם, מכיוון שהת-כייש בפניהם. כשעזבו הוריו את הארץ, שמה שלא יצטרך לסבול בכל נוסף בגללו.

עד המדך

תקופה קצרה זו, תקופה של זווה ותקווה, באה גם היא אל קיצה. הפעם בצורה ברוטאלית וחדה. יחד עם עוד שלר-שה מחברי חברת רחוב לבנה, נעצר נחמן פרקש, הואשם בביצוע שוד מזויין במחלבת תנובה. הוא הכחיש כל קשר לפשע. אך עדותו של עד המלך, יהודה צברי, הכריעה את דינו, והוא נשלח לחמש שנות מאסר. תוצאות המאבק המשפטי הקשה הורגשו בפרקש לאחר שניכנס לבית-הסוהר. הוא ישב זמן רב בחוסר מעשה, עד ששלושנות בית-הסוהר, שחששו לבריאותו, נתנו אותו לטי-פול רפואי של פסיכיאטר בית הסוהר, ה"דר רונר, רק אדם אחד הצליח להוציאו מאושרו. הוא פגש את יהודה צברי, שבר את לסתו במכת אגרוף.

מאוחר יותר, הסכים פרקש לעבוד בגינת בית-הסוהר, ניצל את ההזדמנות, קפץ מעל גדר בית-הסוהר הרמלאי ונימלט בשדות. שלושה ימים ושלושה לילות הסתובב ב-שדות, ככלב נרדף, לבסוף ניגש אל ד"ר רונר, הגר בראשון-לציון, הסגיר את עצמו. הרופא החזירו לבית-הסוהר. שם ישב זמן ממושך בציון, הועבר לאחר מכן ל-שאתה. הוא התבודד מחבריו, הקים אוהל סיים בחצר והיה ישן בו. כעבור זמן קצר הועבר לרמלה ומשם למעשיה. גם במקומו זה המשיך בחיי הבידור, גידל זקן, אותו נדר לא לגלח עד שיצא מבית-הסוהר.

★ ★ ★
"אך לשרכך..."
וא שוחרר כחם שלוש וחצי שנות (מאסר, בגלל התנהגותו הטובה. אך הש-תחרר, חזר לחלומי הטיח: החקלאות. האגף לשיקום האסיר הבטיח לו לסדרו במושב. הם אומנם נהנו לו צריך באחד ממושבי הדרום, אך סירבו לתת לו גם חלקת אדמה; והוא היה צריך להיות שכיריים — מה שלא רצה. "אני בתור צבר בן 24, אלך עכשיו להתחיל הכל מחדש בלי משק ובלי כלום? — לא!" הכריז ועזב את המושב. קרוביו ניסו למצוא לו מקום עבודה על מנת שיוכל להתחיל לחיות מחדש. גם הוא חלם על כך. "כאשר אסדר, אלך לשדוך" אמר פעם. "אמצא בחורה נחמדה עם משק ואתחתן איתה".

אך החלומות היפים נתקלו מחדש בסלע האיתן של מזלו הרע. קרוב אחד ניסה לסדרו לעבודה במחנה קודחים, אך הוא נימלט משם ברגל, למחרת היום: "זה נראה כמו בית-סוהר", סיפר, "באמצע המידבר, גדר-תיל מסביב, ולא רואים שום אדם חוץ מאלה ששם". לאגף לשיקום הפסיק מומן ללכת, כי התבייש, וכך המשיך לעבוד במקום עבור דה אחד למישגוה. הוא השיג לעצמו חדרון קטן על גג, ברחוב לבנה, הביא לו לשם אפרוחים קטנים, גידל אותם והאכיל אותם בידיו. זה היה החלום היחיד שנתרו מחלומות-נעוריו.

חבריו ניסו להכניסו לחברתם, אך הוא לא החזיק מעמד. הצליח להתחמק מהמאמ-צים ולהישאר עם עצמו ולבו. שכניו לבית תמיד אותו בתור אדם חביב ושקט, הבחן בכוח לעזור אך אינו מוכן להתיי-לאש להיכנס לדירת-הגג, בה גר.

הוא לא התייצב

אחד הימים קיבל מיכתב מהוריו, בו הומיניהו לארצות-הברית, להתחיל שם את חיו מחדש. אולם הוא גם ידע שיקשה לו להגיע לארץ זו עם עבר כעבור. נוסף לכך לא היה לו כסף, והוא לא הסכים לקבל רצה מהוריו או מקרוביו.

פרקש נסה מאוד לנסוע לארצות-הברית, אך לא ידע איך. אחד מחבריו, שירד לגר-מניה, הזמין אותו לבוא אליו ולנסות לח-יות שם. נחמן — שכל אותו זמן לא הפסיק לחלום כיצד יגיע לאמריקה, יקנה לעצמו ולהוריו חחה קטנה ויחיה בה — ראה בהזדמנות אפשרות לנסות ולהגיע להר-ריו. הוא הסכים, לבסוף, לקבל כסף מקרו-ביו, נסע על סיפונה של אונית-משא לאי-

המצוד הגדול

בתחילת דצמבר 1960, הופיעה המש-טרה בביתו ברחוב לבנה. "אתה תבוא איתנו" אמרו לו השוטרים.
"מה יש? מה עשית?" שאל נחמן. השוטרים לא רצו לענות לו. נחמן ניב-הל. לאחר מכן סיפר שחשב שעוצרים אותו בגלל ההתייצבויות שהוטרו. הוא פנה לסימטה הראשונה וברח בריצה.

בתחילה לא מיהרו הרוזפים אחריו. "נת-פוס אותו תוך יומיים שלושה", טען שלום ירקוני, ראש המודר ליעקוב ולבילוש. אך משעברו היומיים והפכו לשבוע ול-חודש, נתקפו אנשי המודר בהלה. הם הקי-מו מחסומים בכל רחבי הארץ, הפעילו גש-שים עם כלבים, הבטיחו מאות זאלפי לירות לאנשי העולם התחתון שלדעתם היו קשר-רים בפרקש. כל האמצעים הללו לא הצליחו בהיטה הפשוטה — לפרקש לא היו שותפים בעולם התחתון.

במשך החודשים בהם בדקו אנשי המש-טרה את היוצאים והבאים בלוד, ובחיפה, סרקו את מאורות העולם התחתון, ישב לו פרקש על שפת ימה של נתניה. הוא הגיע לשם באוטובוס אגד, כדי להגשים את חלומי השן — "דוויל ביט", הים מריע אותו" סיפר. "אני כולל לשבת שעות ול-הסתכל עליו — ואו טוב לי".

כך, בצל המדרשה לחינוך גופני, הקים לו פרקש סכנה קטנה מענפים, גר בה כשהוא ניזון מהדייג. לפעמים אכל בחדר-האוכל של המדרשה.

יום אחד, שעה שחזר מהים אל סוכתו, ראה — ממש לפניו — את עשרות השוט-רים ששמו מצוד על מקום מגוריו. הוא התחיל לרוץ, נימלט ממש מתוך ידיהם.

הוא המשיך לרוץ כל הלילה, עד שהגיע להצליה, עצר מונית, המשיך לתל-אביב.

נחמן הרגיש שהרשת נסגרת סביבו, נסע מיד במונית שירות לחיפה, שם ניסה לעלות על אונייה. הפעם נודע הדבר למשטרה, והיא מיהרה בעיקבותיו, התפתה ללכת בעיק בות המטעים שלו לטבעון, שעה שהוא כבר היה באוטובוס שנסע לזכרון-יעקב. משם המשיך לתל-אביב ונעלם ונעלם לחודש נוסף מ-עיניה של המשטרה.

השוטרים היו מיואשים

הים היו מוכנים להציע לנחמן פרקש יש-לחזרו לחוף-לארץ או יתנו לו טיפול רפואי או יעשו איתו כל מה שיבקש — ובלבד שישגור את עצמו. אבל הם לא מצאו את הקשר אליו.

נחמן, שלא הצליח לצאת מהארץ בדרכיו שלו, עשה את שגיאתו הגורלית, שעה ש-ניסה לעזוב את הארץ בעזרת העולם ה-תחתון. אחד מהאנשים איתו נפגש הסגירו לידי המשטרה.

רפיו פסיכיאטרי

יום טוב יושב נחמן פרקש בכלא זרמלה.

מכל הבחינות — זהו מיקרה טראגי. הוא יכול לשמש נושא מאלף למחקר הגורמים ההופכים צבר בריא לפושע מועד. יש בו הכל: הגורל האכזר, ההלב הנפשי, החברה המפתה. ומעל לכל — הדחפים ה-פנימיים שאינו מסוגל להשתלט עליהם.

"אני רוצה שישלחו אותי לטיפול פסיכי-אטרי", דורש נחמן פרקש חוזר ודורש. הוא הגיע מזה זמן רב למסקנה כי טיפול זה עשוי, לפחות, להחזיר לו את שיחי-מישקלו הנפשי. "אם אני אחראי — אשלם בשביל כל מה שעשיתי", אמר אחר-לי-פרקליטו, עורך-הדין צבי לידסקי.

אין ספק כי נחמן פרקש יודע להבחין בין טוב לבין רע. אולם אין גם ספק כי נפשו קרועה ומשוטעת בין דחפים ותסבי-כים לרוב. אם בית-המשפט יפסוק כי פרקש אומנם אשם בשורה הארוכה של מעשים אשר התביעה תאשימו בהם, יהיה עליו לשלם את המחיר.

אולם יבוא יום ונחמן פרקש בכל זאת יצא מן הכלא. רצוי כי עד אז ייעשה נסיון לרפא את נפשו — לטובת החברה, לא פחות מאשר לטובתו האישית.

לצקרת הבית!
קופסת לחם!
הק"ניות
ובלתי לבירה
מחוצרת

סונר פלסטט בע"מ
להש"ג בכל החנויות

סרטים

קרקס הדת

אלמר גאנטרי (אלנבי תל אביב): ארץ צוהרית (הברית) הוא סרט העוסק בתופעה אופיינית לארצות-הברית — שילוב אמונה דתית בהצגות קירקס, משיכת מאמינים לכנסיה באמצעי בידור ושעשוע.

הנציג האופייני ביותר של תופעה זו בי תקופה הנוכחית הוא בילי גרהאם — הי מטיף, שהופעותיו מבוזזות בהצגות תיאטרון מסובכות, נעזרות בפירסומה רעשנית בעזרת כל חידושי הטכניקה. למרות שה סרט אינו עוסק בבילי, ועלילתו מתרחשת בשנות העשרים של המאה, הרי אם יש בו איזו הקבלה שהיא לתקופתנו — זוהי ההקבלה לבילי גרהאם. מסיבה זו, וכדי שבילי לא יוכל להפעיל את השפעתו הרבה למניעת הפקת הסרט, עוטף מעטה של סר דיות את הסרט עד להוצאתו לאור, ורק בודדים הכינו את הסרט.

אולם לא היה צורך בסיפור העלילה כדי שכל אמריקאי יבין במה המדובר. כי אלמר גאנטרי היתה אחת היצירות מעוררות הסערה ביותר בספרות האמריקאית.

חרם ספרותי. סינקלר (בבית) לואיס, הסופר האמריקאי הישיש (76), ראשון הי סופרים האמריקאים שזכו בפרס נובל ל ספרות, חיבר יצירה זו לפני 34 שנה, זכה מיד לביקורות זועמות ולתגובות נסערות, שהגיעו עד להחרמת ספרו בערים מסוימות. גיבור ספרו של לואיס הוא דמות אמרי קאית אוסיינית — אמרגן דת, שהעביר את האמונה הדתית לפסים מסחריים. ריצארד (האחים קארמאזוב) ברוקס, עיבד את הי ספר לתסריט בהתייעצות עם הסופר הישיש ואף ביים את הסרט. הוא הצליח להפיק יצירה קולנועית דרמאטית, שאם כי אינה אחידה ברמתה, היא מצטיינת בעלילה מגו בשת וברורות-כוונות, המבוימת בכישרון, ובמישחק מעולה.

ז'אן דארק החדשה. גיבור העלילה, אלמר גאנטרי (ברט לאנקסטר) הוא טיפוס שדע למזג יחדיו את כל השאיפות של האמריקאי הממוצע. כסף, מין ודת. פיקח מצד אחד ונאיבי מאידך. איטליסט וציניקן גם יחד, מאמין דתי בעמקי נשמתו ועם זאת אדם בעל חולשות אנושיות — עולה גאנטרי לגדולה בדחף שאפתנות בלתי רגילה. הוא מטיף דתית כובשת לבבות (ג'ון סימונס), נלחם בחוטאים בכוח דיבורו ובכוח מנהי גותו המסוגלת למשוך המונים.

הוא נודד עם הצגתו באוהל קירקס, מושך מאמינים וגורף את תרומותיהם. כאשר יש גם כאלה המנסים להתנגד לו, כמו עתונאי בשם ג'ים לפרס (ארטור קנדי), הוא מצליח בעורמתו להפוך את הקערה על פיה, ול- הפוך את מפלתו לניצחון נוסף.

הצרה האמיתית מתחילה כאשר באחת מהסתערויותיו על בתי-הבוסת, הוא פוגש



שירלי ג'ונס כ"אלמר גאנטרי" צילומים סודיים

הזוכה המאושרת



בתאריך 23.5.61 בשעה 13.30 במסעדה של "פאפא" בנתניה, זכתה רינה פאר, מרחוב הנוטע 10, נתניה, ברדיו-טרנזיסטור "רונית" — תוצרת אמקור-אמרון — מידי מר טמפו. מר טמפו, שנכנס אותה שעה למסעדה, נתקל בגברת רינה פאר כשהיא שותה "טמפו-קולה". בתמונה נראה מר טמפו מעניק את הפרס לזוכה המאושרת.

החוף היפה, המרהיב והאכזוטי ביותר בארץ מזמין אתכם לבלוי מקורי ומרתק שני ערבי פתיחה הגוניים: כליל שבת, 2.6 ובמוצאי שבת, 3.6. הפיקניק הלילי ישתרע על כל החוף וכן על שלושת האיים שלידו. (המעבר לאיים באמצעות גשר בורמזי).

- * תזמורת ריקודים * תכנית אמנותית עשירה
- * קומיץ על האיים * תחרויות היתוליות * פרסים.

תאריך: "נובה", טל. 6272; נתניה: "סינגל", טל. 3198; תל-אביב: "אוריה", תל-יפו: "היהודה ה", טל. 51427 ובית משרדי הכרטיסים בעיר התחבולה במחיר 1. ל"י בכל כיוון מבית אילני וזרוב בשעה 8:30 בערב.

מוקרת כרטיסים, כולל סדרי תחבורה: חרשה: "הלסידי", טל. 6272; נתניה: "סינגל", טל. 3198; תל-אביב: "אוריה", תל-יפו: "היהודה ה", טל. 51427 ובית משרדי הכרטיסים בעיר התחבולה במחיר 1. ל"י בכל כיוון מבית אילני וזרוב בשעה 8:30 בערב.

פיקניק בחוף אנאורה

עצור!

פסקים **ימינה** פסקים **שמאלה**

לפני שתרד לכביש

תנועה ללא תאונה

מכתקדוק
שרותי



עם „דופין” ועם מורא

מה דעתכם, לשם גיחון, לעזור לשתי סטודנטיות לרפואה (1237/8-9) להתאחר קצת מעולם העכברים והמיכנות?
 ... אנו נמצאות כרגע בפגרה ועורכות עבודת-מחקר בסביבות תל-אביב. לעיתים יש את נפשנו לצאת קצת מהעולם המשונה הזה, ומה עוד, כשכל הנתונים לבילויים נתונים בידים ממש. היינו, מכונית דופין

אלין, אבל על הטיכב הזה היה כתוב — אישי בהחלט.

שאלה של תיסרוקת

כמו לכל אחד, יש גם לי (1237/5) היסטוריה משלו. אך אל דאגה, לא אלאה אתכם בהיסטוריה. אציין רק שעל ידינו הצעיר (19) עוברת עכשיו תקופת-שפל, במה שנוגע לעניינים שבלב. הוכלי מן

נערת השבוט



מי שטוען שכל הטיפשערה שנות — אינו יודע, עד כמה שהוא צודק. מהדורה אנגלית לטופס כזה היא קרול קריה היפה. עד לפני זמן קצר, חלמה קרולין על קאריירה של דוגמנית; אלא שביתיים הספיקה לקרוא את שכר התאוה, ספרו של אייבי נתן, והחליטה כי יעודה האמיתי בחיים הוא, בעצם, להיות טופרת. וזאת, לא כל-כך בהשפעת הספר, כמו בגין השפעתו המיידית של הסופר, כנראה.
 נושא לטרף יש לה כבר. מה שכן חסר לה, זה נשוא. מן הסתם, תוכל גם אתה להוות נשוא, אם קומתך לא נופלת מזו של עמוד חשמל. כי האנגליות, להווי יודע לך, אינן אוהבות ביותר כשמחמטטים להן בתוך הנחיריים — מלבד במקרים יוצאים מן הכלל, כמדוב.

מהירה, המון מוראל, רעיונות, יוזמה — וביחוד האהבה לתחרויות-המהירות בכרכי גיות בכל רחבי הארץ. אלא שהאלמנט הציורי חסר במקום. אין לנו פנאי לערוך מצור, ודינונו אינו לפי רוחנו. ובכן, מה דעתך לעזור לנו לפגוש שניים שהם, אודהי ספורט המהירות? רצוי גם בעלי מכוניות, לשם עריכת תחרויות — ואם אפשר, טבעונים.

„נהגים! זהוהו מסטודנטיות!” זוהי סיסי מת היום מסעם המועצה למניעת תאונות.

ציפור קסנה לחשה לי

אביור הכרחי כמעט בכל חסיבת קוקטייל או אחרת הוא השועל המזדקן פוקה הירש. מה עוד כשהמדובר הוא במסיבה אלה דולציה יטה, בביתו של ג'ימי לוי, גימי, מסתבר, רוכב שוב. כך לפחות ניהו להוכיח לאורחיו באמצעות שאמפנייה צרפתית, סטייקים מקליפורניה, הפננים מעל צווארה הענוג של אשתו ובייבי, ותק ליטי ציא ציא משגעים שהוזמנו במיוחד מחוצלארץ. אורח הכבוד במסיבה היו: רא שהטכס במשרד החוץ, מד א. גלובט, ורעיותיו; מיכה ועדה כספי; נציגות מכוונת של משפחת מסלון; זיפלומאטים אחדים; שמואל פדרמן ורעייתו וכ-30 זוגות אחרים הנימנים על אורחיו הקבועים של מסלון דן. . . . כבוד מיוחד נפל בחלקו של הצייר מיכאל ארנוב, אשר נתקבל כאח במוסד הבינלאומי לטרפות ואומנות בפאריס. אחים אחרים במוסד זה הם ג'ואן בואר, בארן, יוליאן הכסלי, מוראק שאגאל, ועוד. . . . מסתבר שהחלוצות של הבמאי האורח פיטר קו, שהוזמן לביים את יוליוס קיסר בהבימה, אינה מונבלת לתיאטרון בלבד. לאחר שניפרד מאשתו הסינית, אשר מילאה ספקיד מרכזי בהצגה עולמית של סוזן פולר, יפהיה בת 22 בציבור של סוזן פולר. יפהיה שכתב לי ושחקנית לעת מצוא. . . . מי שזוכה לי הצלחה ניכרת בחוצלארץ הוא הפנטומימי כמי מורכב. לאחרונה הוענק לסמי תואר כבוד של דוצנט, בקלן שבגרמניה.

הסתם לעודד אותו, אם את בחורה בעלת יוזמה, לב הם ו. . . שיער ארוך. הוא משתגע אחר שיער ארוך. אך אל יהא לך שערך למיכשול. כי שיער, חביבה, יכול גם לצמוח, את יודעת.

צברית — במדוא מובן המילה

אם אתה בחור היוודע לקבל אתגר, ואם נערה כמו (1237/6) נראית לך, או בבקשה, היא כולה שלך.
 „מכתבי מופנה לכם — הגבוהים, שחורי או בהרי השיער, ומעל גיל 17. מה רצוני ממכם? — מיכתבים, עם תוספת קטנה — תמונה. בלי תמונה לא תיענו. מצפצפים עלי, מה? ובכן, כן! אמרתי שאני רוצה מיכתבים, ולא, מבקשת מיכתבים, וכי למה לא אומר זאת?
 „הא! מי אני? צברית. איזה? במלוא מובן המילה. מה אני עושה? לומדת, וחוז מה מה שמתחשק לי. מה אני אוהבת? הכל. ספרים, בניאדם, את הטבע, רומאני טיקה, ואת עצמי במיקצת (וכי אתם לא?). בקיצור, אני אוהבת את החיים. רוצים לדעת עוד דבר מה? או למה אתם מחכים? שאלו!”

(—) הגבוהה, בהירת-השיער בת 17, חיפה

כמו של קטי מטמור

הוא חסיד הגישה הישירה. בתור שכתה, אתן יכולות להאמין לו כשהוא טוען שהוא נאה. כך גם טוענות רוב המעריצות שלו. . . . בעצם, ידידי, מה קרה לכל המעריצות שלך? טוב, לא חשוב. העיקר ש(1237/1237) מעוניין להתכתב עם נערה נאה, שתהיה — לא מה שאתם חושבים — בעלת מזל שלא קריניים.

לא יודעת מה אוכל את (1237/1). אולי תעכלו אתם. „אני נשבע שלא אמצא אותה, אך קשה לי להשלים ולהיכנע. בהיותי ב-אונברסיטה, ראיתי אותך אוחות בספר והופכות לי לחכמות, אותה הוכמה קשותה וצוינית. די כבר לספר על קפקא ועל שפי נוגה. . . . הן לא הכירו אותם מעולם. בי דינוגוף היתה להן גיזרה נאה, אולי גם היו מאופרות כמו פני החיים שכבר הן קינו (והן רק בדרך). אבל היה עלי ללמוד בשבילן את כל המחמאות מהרחוב (ומה מילון) והצרה שאיני אוהב סחורה משר משת, ובדרך כלל נימאס לי לשקר ולומר להן, אני אוהב אותך.”

”הייתי רוצה שהיא תדע שהיא נאהבת גם כבלי לומר לה זאת. אבל אני לא אמצא אותה. אולי משום שאני נימצא בכרך הגדול. למרות זאת, אני בטוח שהיא קיימת אישם, ממש כמו בי אגדה. אולי באישהו מחנה צבאי, או בי איזה משק, משום שהיא אוהבת את ניחוח האדמה החרף, כשם שהיא אוהבת את כתי הובן ואת הטבע ואת חלומות הנסיך הקטן, ויודעת מה שהיא רוצה, ומוכנה להיאבק למען משהו יפה — עד הסוף. ללא זוהר ויומרות-שוא. גם עלי אמרו ציג, שחיצר, ורק משום שחיפשתי את האדם היפשי אורו בחברה מצומצמת של שניים, ואיני רואה אלא עולם של ערביב, והמולה, ואבק.”

”מי אמר שהעולם הוא קטן? ימח שמו. אילו היה העולם קטן, אז למה זה זמן רב אני מחפש — ולא מצאתי. ולכן, חזרתי הביתה. ואולי גם היא חזרה לביתה, רטובה מהגשם, לאחר שחיפשה את דרכה ואותי. . . . אני נשבע שלא אמצא אותה. דווקא משום שהיא פשוטה, צעירה וכנה. ובכל זאת, נעים לחשוב שאולי יבוא יום ואמצא.”

או תחילת — כן או לא?
 ככל ספרית תגיד לך (בלחש), כי תיסרוקת חדשה היא אמצעי מצויין — להעריך את התיסרוקת הישנה.

כל ספרית תגיד לך (בלחש), כי תיסרוקת חדשה היא אמצעי מצויין — להעריך את התיסרוקת הישנה.

איזהו גבר?

שמע, חביבי! כן, אתה בתמונה. שמע! נו שאתה מפאר את הנוף באילת ועוד כמה דברים נוראיים שגרמו לילדונת אים חת להיות קצת קור. קו, או אם נכון ש אתה גבר, אדרבה, תוכיח זאת ו(2/)

ותקבל את מה שמגיע לך, אם מגיע.

דפעימים, באמכטיה

לא בא בחשבון. היא מסרבת לפרט דבר על מראה. לא שהיא מכווערת, זה פשוט לא לעניין, אך כבוד אגלה לך כי (1237/3) אוהבת לקרוא המון ספרים. אינה נרתעת לטייל בגשם שוטף, ואוהבת להתרחץ ביס. לפעמים, גם באמכטיה.
 והאם גילית את מה שהיא בת 21? ובכן, ביני ובינך, היא באמת כזאת. אבל מה יש, כבר שמעתי על דברים נוראים יותר. אז מהיכפת לך, כתוב לה הפעם?

על אהבה — בכנות

לא יודעת מי המציא את המושג הזה שניקרא אתיקה מיקצועית. על-כילפנים, מי שג כזה קיים, או למה שלא אתמש בו כנגד (1237/4). הודמנות בלתי חזרות לסי תום תיפה.
 בדרך כלל, אין אדם נוהג לשלוח בק שות להתכתבות. אבל, לפעמים, יש ככה מצבירות, את יודעת. . . . (כן, שמעתי). “אז מה בקשר אלי? ובכן, סתם חתיל. ואולי דחקה את סתם. אני משמש ככתבו של אחד העתונים הצבאיים הגדולים. מבי סוס מן החיים בכלל, ומן הבנות בפרט. מה שאני מחפש במין השני — אומרים שהוא חלש, אך תדע אם זה נכון — זה אחת, בן 17, שתכיר את שייקספיר (איי שית?) ואת יהודה עמיחי, ותדע להתכתב על אהבה, בכנות, ואולי גם לטעם את פרויה, בנדון, חוץ מזה, שאר תכונות רוח גיות לא תוקנה במיוחד. אני. . . . (איזה אגואיזם, שוב חוזר אל עצמי), או טוב, גובהי: 1.76 מ. רזה, דחקה לא ממושקף ובכלל, לא ניהיליסט. חובב מושבע של טיולים. וסתם טיפוס המתעניין בכל בקי צור, דם של עתונאי. מספיק?”

אם אתה שואל אותי — באמת מספיק.

אשה לבעלה: בדרך כלל, אפילו לא היה עולה על דעתי לפתוח מיכתב המיועד

אשה לבעלה: בדרך כלל, אפילו לא היה עולה על דעתי לפתוח מיכתב המיועד

ביצאנית קטנה (שירלי גינס), שהיתה פעם אהובתו והוא נטש אותה. כדי לקיים בו, מביימת היצאנית תצלומים שלו בחברתה, המתפרסמים בעיתונות, מביאים להיסת מפ עול ומעוררים את זעם ההמון נגדו.
 אילו גאנטי מצליח להזליז גם ממצב זה, המטיפה שלו שוב מושכת המונים ל-אוהל הקירקס שלה, מצליחה אז לרפא חרש מהרשותו. גאנטי מתפכח אז מחלומו: „אם הם רוצים להתפלל ולהאמין — מדוע שלא יעשו זאת ככנסייה?” אטון פתאומי מונע ממנו ליטוי את המטיפה שלו ולהפכה ל-אשה רגילה, שתולידי לו ילדים. אוהל קירקס הכנסייה עולה באש, וכמו זיאן דארק, עולה המטיפה הגודרנית בלהבות.

מטיף משכנע. כמכשיר למלחמה בכנסייה הקירקסית, זהו סרט בעל השפעה רבה. הוא חושף ללא מורא את כל עסקי המסחר, האמצענות והביוב שמאחורי תור פעה זו.

גאנטי עצמו אינו מוצג כנוכל ורמאי. להיפך, למרות תיאור חולשותיו האנושיות, ודחקה משום כך, מקבלת אמונתו הדתית חיוניות. ברט לאנסטר, שזכה בפרס ה-אוסקר עבור עיצוב דמותו של המטיף, היה ראוי לכך ללא ספק.

מי רצח את דליה?

לידה עי החוף (מוגרב, תל-אביב; צרפת) הוא סרטה הצרפתי הראשון של דליה לביא. בפירוטומת סביב הסרט מושם אומנם הדגש עליה, אולם בסרט עצמו היא ממלאת תפקיד קטן, יחסית, מופיעה על הבד בסצינות בודדות, רובן אילמות, המד-גישות את יופיה יותר מאשר את כשרונה. דליה היא בסרט זה בתו הדבילית של גנן מודקן, המועסק אצל משפחת עשירים על הוף הריבירה. היא סגורה במצבת אביה בבית כפרי קטן, משחקת שם בקר-ביות, למרות שבגופה הפכה כבר לאשה. אולם כאשר היא משתחררת, היא בוחרת לעצמה מיטחקים מתקדמים יותר, כמו חני-קת תינוקות וחולצים, או התמסרות לגבר הראשון אותו היא פוגשת בדרכה.

אחד מן הקורבנות לו היא מתמסרת תוך חמש דקות בפגישה לילית על החוף, הוא סופר צעיר המבלה את חופשת הקיץ שלו בבית אותה משפחה בריבירה, מלבדו מלי לים עמה גם בנה של גברת הבית האלמנה (מרטיין קארול) והמשרת הגרמני.

כאשר לילה אחד נמצאת גופתה של דליה צפה על גלי הים, ומסתבר שהיא הורעלה קודם לכן, נוצרת התעלומה: מי רצח אותה? האם זה הסופר, האשם כי הנערה הדבילית הרה לו ללדת? האם זאת האלמנה שרצחה למנוע שערויה שמשפחה? האם זה המלצר, הבן המאוהב, שגילה כי אהובתו בוגדת בו, או הבת הצעירה, המנסה לחזר אחרי הסופר?

כטרסמתח בלשי אין הסרט מצטיין ב-חריפות יתר. הוא מתמשך בעצלתיים עד לביצוע הרצח, וגם אחר-כך לא יתקשה צופה חדיעין לזהות את הרוצח. זהו סרט שגרתי ובינוני, שאילולא דליה, לא היה בו עניין רב לצופה הישראלי.

דליה עצמה משכנעת בעיקר בסצינות בהן היא משחקת בתינה ולא בגופה. עיניים אלה, הן סגולתה הגדולה ביותר ככוכבת קולנוע, לפחות בסרט זה.

תדרוך

- אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערוי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:
- קאפו** (ארמון ז'וד, תל-אביב) — מלי חמת החיים של נערה יהודיה במתנהדריכתי נאצי. סוזאן שטראסברג הופכת שוטרית ב-מחנה מתח, מקרובה את כתוליה עבור פתי לחם ואת חייה עבור חי אחרים. עמנאלה ריבה, לורינץ טרציף, טיט חויבה.
- מעיון הבתולים** (בני-יהודה, תל-אביב) — המלחמה הניצחת בין הטוב והי רע בסרטו של גאון הקולנוע השחדי אינגמר ברגמן. אגדה שחודית עתיקה על נקמתו של בעל-אחוזה באונסי ורוצחיו בתו.
- אנשי הצמרת** (פאריס, תל-אביב, מירון, חיפה) — כיצד שולט איל-בורסה צרפתי בחיי החברה. זיאן גאבין, פייר בראסר.
- רוקן ואחיז** (חן, תל-אביב) — שקי עתה של משפחה דרום-איטלקית המנסה לחפש את אושרה בצפון. סרט פסיכולוגי כבד ומייגע של לוקיאנו ויסקונטי. מיטחם מצויין של רנאטו סלבטורה ואני זיראנדו.
- ספארטאקוס** (אופרי, תל-אביב) — מרד העבדים ברומי בהצוגה ראחנית ר-ריגשית וגם יפה. לורנס אוליבייה, ציארלס לוגהטון ויוסטינוב.

העולם הזה

הסיפור מאחורי בריחתו של

נחמן פרקש

מה הפך

אותו לפושע?

